ISSN 2547-9156 (print)
ISSN 2547-9164 (online)

ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 4 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2020

ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΕΞΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

Σύμβουλος Έκδοσης: Απόστολος Γ. Κουρουπάκης
Συνεργάτες τεύχους: Χρίστος Λαμπρίας, Ευανθία Χαραλάμπους, Ρεβέκκα Νικολαΐδη Πιερή, Απόστολος Γ. Κουρουπάκης, Ιάκωβος Τσαγκάρης, Λούκας Κυριάκου.
Μετάφραση κειμένων στα αγγλικά: Αθηνά Καρσερά Γιαζού.
Texts translation: Athina Karsera Yiazou
Σελίδωση: Χρυσόστομος Δημητρόπουλος

Διεύθυνση: Μαγνησίας 3, 1056 Λευκωσία, Τηλ. 99 330981
Ηλεκτρονική επικοινωνία: lambriasc@yahoo.com
Ιστοσελίδα: http://www.neochorio.org.cy
Facebook: https://www.facebook.com/Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωρίου Κυθρέας

Εκτύπωση: Τυπογραφεία «ΚΩΝΟΣ Λτδ»
Αμαζόνων 3, 2150 Στρόβολος, Τ.Κ. 20287
Τηλ. 22 491419, Φαξ : 22 491443
Email : info@konospress.com
Website: www. konospress.com

ISSN 2547-9156 (print) / ISSN 2547-9164 (online)

Στα κείμενα εκφράζονται προσωπικές απόψεις των συνεργατών που τα υπογράφουν και δεν εκφράζουν ούτε δεσμεύουν με κανένα τρόπο το Κοινοτικό Συμβούλιο

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

Κοινοτάρχης: Χρίστος Λαμπρίας
Μαγνησίας 3, 1056, Λευκωσία
Τηλ. 99 330981, Email: lambriasc@yahoo.com

Αν. Κοινοτάρχης: Ανδρούλα Φιλιππίδου-Αθανασιάδου
Ολύμπου 37, 2322 Κ. Λακατάμια
Τηλ. 99311290, Email: aphilippidou@gmail.com

Μέλη

Κώστας Κοκονής
Αβραάμ 4, 2049, Στρόβολος
Τηλ. 99222635, Email: kokonc@cytanet.com.cy

Σοφοκλής Χατζηανδρέου
Ιωάννη Καποδίστρια, 2236, Λατσιά
Τηλ 99244212, Email: sofos@hotmail.com

Χαράλαμπος Κυριακίδης
Αγίας Τριάδας 5, 2548, Δάλι
Τηλ. 99592158, Email: p.kyriakides@cytanet.com.cy

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

6 **Άρθρο:** Λεμονόκουπες της μνήμης

7 **Άρθρο:** 14 Αυγούστου 1974

8 **Ρεπορτάζ**: Μία πρωτότυπη επιστημονική εργασία

14 **Βιβλίο:** «Autie... Προσαρμόζοντας την πίστα»

16 **Ρεπορτάζ:** Άλλος ένας Νιοχωρίτης αγνοούμενος «επέστρεψε»

18 **Ρεπορτάζ:** Ένα ακόμη άξιο τέκνο της κοινότητάς μας έλαβε την ταφή που του έπρεπε

20 **Ρεπορτάζ:** Τιμήθηκαν οι πεσόντες Νιοχωρίτες

26 **Εκδήλωση:** Επίσκεψη στον Απόστολο Ανδρέα

28 **Οδοιπορικό:** Περπατώντας στες στράτες του χωρκού μας

38 **Ευάγγελος Νεοφύτου:** «Ο πατέρας μου ήταν ο φάρος μου»

46 **Ποιήματα**

48 **Γιώργος Γιαζός:** «Ήξερα τι δυσκολίες θα αντιμετωπίσω»

52 **Κωνσταντίνος Κυρτής:** «Μου αρέσουν οι προκλήσεις»

54 **Ποιήματα**

56 **Θέμα:** Το Νέο Χωρίο Κυθρέας στον Τύπο

60 **Αφιέρωμα**: Γλωσσικά και Λαογραφικά Νέου Χωρίου Κυθραίας

64 **Έρευνα:** Ελαιοκαλλιέργεια, πηγή ζωής και πλούτου

68 **Θύμησες:** Η όαση της Μεσαορίας

70 **Θύμησες**: Αναμνήσεις του Παύλου Κουσιουμή

71 **Θύμησες**: Οι νεανίδες του Νιοχώρκου

72 **Θύμησες:** Θαύμα στην εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου

74 **Φωτογραφήματα**

78 **Γνωρίζετε ότι…**

Εισφορές

Νικόλαος και Παναγιώτα Πόντου εις μνήμη των γονέων και αδελφιών τους	€200
Γιάννης Μίθυλλος εις μνήμη των γονέων του	€150
Πολύβιος Γεωργίου, απόδημος στις ΗΠΑ, εις μνήμη των γονέων του	US$150
Αντρέας Γεωργίου, απόδημος στις ΗΠΑ, εις μνήμη των γονέων του Χρίστου (Μάρκου) και Κατερίνας Γεωργίου	US$120
Σωματείο «ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ», εις μνήμη όλων των αποβιωσάντων Νιοχωριτών	€120
Κώστας και Λένια Ζερβού εις μνήμη των γονέων τους και των αδελφιών τους Κώστα Λαμπρία και Ευανθίας Παναγή Ζερβού	€100
Σωτήρης Ρωτός, απόδημος στις ΗΠΑ εις μνήμη των γονέων του Ιωνά και Ευφροσύνης Ρωτού	€100
Αντρέας και Μαρία Νικολαΐδου εις μνήμη Χριστοφή και Αναστασίας Βακανά και Χριστόδουλου και Καλλιόπης Χριστοδούλου	€100
Κώστας και Χαρούλα Σγουραλή εις μνήμη Αντρέα και Ελένης Βρακά	€100
Κώστας και Σταύρος Λαμπρίας εις μνήμη των γονέων τους και του αδελφού τους Πάνου Λαμπρία	€100
Κώστας Δημ. Κούννος εις μνήμη των γονέων του	€100
Κώστας και Ρούλα Φελλά εις μνήμη των γονέων τους	€70
Νίτσα Τσιάρτα-Καλογήρου εις μνήμη των γονέων της Κώστα και Σοφούλας Τσιάρτα	€50
Έλλη Φελλά Ελευθεριάδου εις μνήμη του πατέρα της Σάββα Φελλά	€50
Αντρέας και Μαρία Καϊάφα εις μνήμη του γιου τους Χρίστου	€50
Βάσος Ανδρέου εις μνήμη των γονέων του Ανδρέα και Ιωάννας και του αδελφού του Τάκη Ανδρέου	€50
Παναγιώτης Νικ. Πίτσιλλος εις μνήμη των γονέων του	€50
Πέτρος Κυριακίδης εις μνήμη των γονέων του	€30
Βάσος Καγκελάρης εις μνήμη των γονέων του	€20

Όσοι επιθυμούν να κάνουν εισφορά μπορούν να επικοινωνούν με τον κοινοτάρχη και τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου. Επίσης, για διευκόλυνση παρατίθεται ο αριθμός λογαριασμού του Κοινοτικού Συμβουλίου στην **Τράπεζα Κύπρου**.
Αρ. λογαριασμού: 357025125741 **Iban:** CY60002001950000357025125741 **SWIFT/BIC:** BCYPCY2N

Προλόγισμα

ΑΠΟ ΤΟΝ **ΧΡΙΣΤΟ ΛΑΜΠΡΙΑ**
ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

Αγαπητές συγχωριανές, αγαπητοί συγχωριανοί

Κρατάτε στα χέρια σας το Δ΄ τεύχος του εξαμηνιαίου περιοδικού *Νιοχωρίτικη Φωνή*, του δικού σας περιοδικού, που το αγκαλιάσατε με αγάπη και το περιμένετε πώς και πώς να κυκλοφορήσει. Ένα περιοδικό που φέρνει κοντά τους Νιοχωρίτες, με πλούσια ύλη που καλύπτει μια ευρεία γκάμα θεμάτων για να ικανοποιήσει και τα πιο απαιτητικά γούστα. Από ιστορία, ποίηση, παλιά δημοσιεύματα, φώτο ρετρό, αλλά και εκτενή ρεπορτάζ για τις δραστηριότητες του Κοινοτικού Συμβουλίου. Δραστηριότητες που αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στο να κρατούν άσβεστη τη μνήμη του κατεχόμενου χωριού μας.

Ωστόσο, θέλουμε τους νέους Νιοχωρίτες να έλθουν κοντά. Να γνωριστούν μεταξύ τους και να εγκαθιδρύσουν δεσμούς φιλίας και είναι με πολλή χαρά που θα φιλοξενήσουμε στο περιοδικό συνεργασίες από νέους Νιοχωρίτες. Το Κοινοτικό Συμβούλιο κάνει διάφορες σκέψεις, αλλά ευχαρίστως δέχεται και εισηγήσεις για διοργάνωση εκδηλώσεων που θα φέρουν τους νέους κοντά. Η επίσκεψη των Νέων στο χωριό, που γίνεται μία φορά τον χρόνο, συμβάλλει προς την κατεύθυνση αυτή.

Στο τεύχος αυτό θα έχετε την ευκαιρία να «περπατήσετε» στους δρόμους του Νιοχώρκου, μέσα από το οκτασέλιδο έγχρωμο φωτορεπορτάζ, αλλά και να ενημερωθείτε για δύο Νιοχωρίτες που διαπρέπουν στον χώρο της τέχνης και του κλασικού αθλητισμού και τιμούν τον τόπο καταγωγής τους. Πρόκειται για τον ζωγράφο Κωνσταντίνο Κυρτή, γιο του Αντρέα Κυρτή, από τον Κουτσοβέντη και της Ανθούλας Αθανασιάδη (Σιόρρη) και τον ελπιδοφόρο έφηβο Γιώργο Γιαζό, γιο του Βάσου Γιαζού και της Αθηνάς Καρσερά.

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που παρουσιάζουμε στο περιοδικό την εταιρεία παραγωγής ξηρών καρπών SERANO των συγχωριανών μας Ευάγγελου Νεοφύτου και Όλγας Μελά. Με τη σκληρή τους δουλειά, την εντιμότητα και την εργατικότητά τους κατάφεραν να δημιουργήσουν από το μηδέν κάτω από πολύ αντίξοες συνθήκες μια εταιρεία που δίνει δουλειά σε πολύ κόσμο και τιμά την Κύπρο με τις εξαγωγές της σε πολλές χώρες.

Η αγάπη σας και τα ευμενή σας σχόλια για τη *Νιοχωρίτικη Φωνή* μάς ενθαρρύνουν να συνεχίσουμε την έκδοση, με στόχο κάθε τεύχος να είναι καλύτερο από το προηγούμενο.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω την τέταρτη έκδοση του περιοδικού, εκφράζοντας ταυτόχρονα θερμές ευχαριστίες σε όσους έκαναν εισφορές ή καταχώρισαν διαφημίσεις, πράγμα που βοηθά στη μερική κάλυψη των εξόδων του περιοδικού. Σας καλώ, λοιπόν, για ακόμη μία φορά να βοηθήσετε με όποιον τρόπο μπορείτε (εισφορές, διαφημίσεις, χορηγίες) ώστε να συνεχίσουμε να αντεπεξερχόμαστε στα έξοδα έκδοσης και ταχυδρομικής αποστολής του περιοδικού.

Λεμονόκουπες της μνήμης

ΤΟΥ **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η σύληση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου είναι μία μόνο από τις συνέπειες της τουρκικής εισβολής το 1974. Δεν ξέρω αν μπορώ να τοποθετήσω την απώλεια ζωής, τον εκτοπισμό, την προσφυγιά, την πολιτιστική καταστροφή, την απώλεια μνήμης και χαρακτηριστικών και όλα τα αρνητικά ενός πολέμου σε τάσια και να δω προς τα πού κλίνει η ζυγαριά, ποιο ζυγίζει περισσότερο. Όμως μπορώ να πω τι διαρκεί περισσότερο στον χρόνο και τι είναι περισσότερο διαβρωτικό. Ο πόνος για την απώλεια, ο φυσικός πόνος σε χαράσσει βαθιά, όταν χάνεις τον δικό σου άνθρωπο, το παιδί σου, τη γυναίκα σου, τον άντρα σου, ο πόνος είναι ατομικός, κανείς δεν μπορεί να καταλάβει μια μάνα που έχασε το παιδί της, κανείς δεν μπορεί να νιώσει τη χήρα, το ορφανό, όσο και αν προσπαθήσει. Το ίδιο περίπου συμβαίνει και με την απώλεια του τόπου σου, του σπιτιού σου. Η διαφορά σε αυτή την περίπτωση είναι ότι ο πόνος της προσφυγιάς διαχέεται σε περισσότερους ανθρώπους. Ποτέ δεν θα καταλάβει ο Λεμεσιανός τι σημαίνει για τον Μορφίτη η απώλεια του πορτοκαλεώνα του, ποτέ ο Παφίτης δεν θα νιώσει το ρίγος του Κερυνειώτη που θα δει το σπίτι του έρημο ή να κατοικείται από άλλον και πάει λέγοντας. Η γιαγιά μου έφυγε από το χωριό της στα 85 της για να ζήσει σε άλλον τόπο, έφυγε αναγκαστικά, θεωρεί ότι εξορίστηκε, όσο και να μου το εξηγούσε δεν το καταλαβαίνω πόσο πολύ της λείπει το χωριό της. Έφυγε αναγκαστικά, ειρηνικά μεν, αλλά αναγκαστικά. Όλοι της λένε είσαι κοντά στα παιδιά σου, αλλά εκείνη το θεωρεί εξορία, και όπως μου λέει συχνά ονειρεύεται τα χωράφια και τα σπίθια της. Πόσω μάλλον ο πρόσφυγας που έφυγε υπό τις κλαγγές των όπλων, πόσω μάλλον ο βιαίως εκπατρισθείς που έφυγε διά τον φόβο των άλλων. Και πάλι όμως είναι ατομική η συνθήκη ή έστω περιορισμένη αριθμητικά. Οι δε οικονομικές απώλειες έχουν πάλι άλλη δυναμική, και συχνά ακούω από πρόσφυγες, τους υπερήλικες πρόσφυγες, ότι καλά ήμαστον στο χωρκό μας, αλλά πάλε, δουλέψαμε και δημιουργήσαμε, ό,τι μπορούσαμε. Σίγουρα, άλλαξαν οι ζωές πολλών ανθρώπων, και ορίστηκαν, αν θέλετε, από την οικονομική καταστροφή, και πάλι όμως μιλάμε για πρόσωπα.

Δεν είναι οι λουκουμάδες τα Φώτα η μνήμη μας, δεν είναι τα αλλάματα της νύφης ο συνδετικός μας κρίκος, και το πιστεύω ακράδαντα αυτό. Η Κύπρος αρχίζει και χάνει την ταυτότητά της.

Η απώλεια της συλλογικής μνήμης και η απώλεια της ταυτότητας επηρεάζει πολλούς, επηρεάζει έναν λαό ολόκληρο. Και επιστρέφω στη σύληση της πολιτιστικής κληρονομιάς αυτού του τόπου. Αρχαιολογικοί θησαυροί χάθηκαν, πωλήθηκαν σε εμπόρους και κονσόρτσια, έξυπνοι έκαναν δουλειές, συλήθηκαν εκκλησίες και νεκροταφεία, βιβλιοθήκες, μουσεία και αρχαιολογικές συλλογές. Αρχεία χάθηκαν, έσβηνε η μνήμη ενός τόπου λες και κάποιος κρατάει από το 1960, για να μην πάω πιο πίσω, συνεχώς ένα σβηστήρι και σιγά διαγράφει ονόματα, τόπους, ομορφιές και λέξεις. Δεν είναι οι λουκουμάδες τα Φώτα η μνήμη μας, δεν είναι τα αλλάματα της νύφης ο συνδετικός μας κρίκος, και το πιστεύω ακράδαντα αυτό. Η Κύπρος αρχίζει και χάνει την ταυτότητά της, και μη νομίζετε ότι μόνο οι κάτοικοι της Δημοκρατίας αλλάζουν συνήθειες, αλλά και οι Τ/κ γίνονται ολοένα πιο μουσουλμάνοι, γίνονται ολοένα ασθενείς με σύνδρομο Στοκχόλμης. Μαλλιά κουβάρια γίναμε, και δεν καταφέραμε να αποστρέψουμε το βλέμμα μας από τα καθρεφτάκια, μας γυαλίζουν, μα δεν καταλαβαίνουμε πως ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός.

14 Αυγούστου 1974

ΤΗΣ **ΕΥΑΝΘΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ**

Μετά από χρόνια κατάλαβα ότι η καταστροφή ήταν πιο βαθιά και ύπουλη. Μας κατάστρεφαν την κουλτούρα μας, μας άλλαζαν τη μοίρα της γενιάς μας, μας μετάλλασαν ως ανθρώπους.

Ήταν πρωινό, μήνας Αύγουστος, όταν ξεκίνησε το ταξίδι που δεν είχε ώς τώρα γυρισμό. Ένα ταξίδι απ' τον βορρά στον νότο. Δεν μας έφεραν στον νότο τα κύματα της θάλασσας, ήταν γνωστοί οι δρόμοι που διαβήκαμε κι ύστερα χάθηκαν και εκείνοι στην καταχνιά. Πρόσφυγες! Άγνωστη λέξη. Μας τη φόρεσαν όμως ταμπέλα στον λαιμό. Πρόσφυγες, λοιπόν, που μοιραστήκαμε όλοι μαζί της ζωής τα αφρισμένα κύματα που μας κτύπαγαν σκληρά εκείνη τη χρονιά. Έπαιρνε ο άνεμος τις λέξεις μας, τον θρήνο μας στον αγαπημένο μας βορρά εκεί που η ψυχή συνέχιζε να υπάρχει, εκεί που η καρδιά ζωντάνευε. Δεν μας έφερε η θάλασσα πουλιά εκείνο το καλοκαίρι παρά μόνο καημούς έφερνε το σιγανό το αγέρι, μια λαοθάλασσα από πρόσφυγες με κεραυνούς στα χέρια, σύννεφα στη ματιά που θέριεψαν στον χρόνο και έγιναν καταιγίδα στην ψυχή με νύκτες σαν πυρκαγιά και μέρες σαν κοφτερό μαχαίρι. Κι από τότε ταξιδεύει ο θρήνος μας πάνω από εποχές και χρόνια. Τον σεργιανά γιαλό-γιαλό η εσπερινή αύρα εκεί που ξέμειναν οι ψυχές, εκεί που συνεχίζουν να ζουν έστω και από μακριά, εκεί που νιώθουν ότι υπάρχουν στον χαμένο μας βορρά, την άλλη μας μισή πατρίδα, τη χαμένη.

Μας κούρασε το μεγάλο, ατέλειωτο τούτο ταξίδι, μας τρόμαξαν εκείνοι οι μεγάλοι, άγνωστοι δρόμοι, που πήραμε τότε χωρίς προορισμό. Και τώρα μετά από τόσα χρόνια ξεμείναμε από ελπίδα πια. Τέλειωσε για κάποιους η αγάπη για την πατρίδα. Δεν ξεγελάμε όμως τη ζωή, αδερφέ μου, λέγοντας: «πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θα 'ναι». Ναι, μια μέρα θα επιστρέψουμε. Δεν την ξεγελάμε τη ζωή, αναπληρώνοντας τα ξεθωριασμένα χρώματα μιας πατρίδας που χάθηκε με στολίδια χρωματιστά στο κορμί μας. Δεν την ξεγελάμε, αναζητώντας τη λάμψη της παλιάς μας πατρίδας, στη λάμψη των νομισμάτων. Η ζωή συνεχίζεται με τη σκληρή της αλήθεια αντάμα. Μισή πατρίδα. Δεν την ξεγελάμε, αδερφέ μου, τη ζωή, παλιά καλοκαίρια ρίζωσαν μέσα μας, καλοκαίρια του βορρά στη μυρωδάτη θάλασσα της Κερύνειας κάτω από τα πεύκα, δίπλα από το κύμα.

Αυτά τα κρυφά καλοκαίρια συντροφεύουν τη ζωή μας εδώ και 45 χρόνια και κάθε στενάχωρη σκέψη μας γινόταν φώς. Δεν θα ξεχάσω, πάντα θα θυμάμαι, εκείνο το πρωινό στο μικρό δρομάκι στην παλιά τη γειτονιά μας, όταν ερήμωσε τ' όνειρο, όταν χίλιοι ήλιοι έκαιγαν το μέλλον μας. Τότε που νομίζαμε πως η καταστροφή ήταν μόνο ότι χάναμε τα σπίτια μας, τις περιουσίες μας, συνανθρώπους μας, μοιραζόταν η πατρίδα μας και ορφάνευαν παιδιά και τόποι. Μετά από χρόνια κατάλαβα όμως ότι η καταστροφή ήταν πιο βαθιά και ύπουλη. Μας κατάστρεφαν την κουλτούρα μας, μας άλλαζαν τη μοίρα της γενιάς μας, μας μετάλλασαν ως ανθρώπους. Να σε αγναντεύω βορρά μου από τη διαχωριστική γραμμή που χωρίζει βορρά και νότο, να μη χορταίνω να βλέπω τον Πενταδάκτυλό σου έστω και από μακριά. Το ξέρω πως μαράθηκαν τα γιασεμιά στις εισόδου των σπιτιών σου, τα περιβόλια σου και οι ελιές σου κι η γλύκα της καθημερινής ζωής που βοηθούσε να ξεχνάς τον κόπο της μέρας έγινε άγχος. Κι αυτό που η μια γενιά διαδεχόταν την άλλη στα άγια χώματά σου, έγινε ξενιτιά.

Έτσι μας εκδικείται η μισή πατρίδα, κουβαλώντας την μέσα μας από τότε, έτσι μας τιμωρεί γιατί δεν την αγαπήσαμε αρκετά και τους την παραδώσαμε.

Μία πρωτότυπη επιστημονική εργασία

ΠΛΗΘΟΣ ΝΙΟΧΩΡΙΤΩΝ ΕΔΩΣΕ ΤΟ ΠΑΡΩΝ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ»

ΤΗΣ **ΡΕΒΕΚΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΠΙΕΡΗ**

Το Κοινοτικό Συμβούλιο του Νέου Χωρίου Κυθρέας, συνεχίζοντας την εκδοτική του δραστηριότητα, εξέδωσε το βιβλίο *Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μητρώο*, Λευκωσία 2019, σσ. 156, των Απόστολου Γ. Κουρουπάκη και Χρίστου Κ. Λαμπρία. Στο βιβλίο αποτυπώνεται η ιστορία του συλημένου σήμερα κοιμητηρίου του χωριού μας, από το έτος ίδρυσής του, το 1945 έως τον Αύγουστο του 1974, όταν οι κάτοικοι της κοινότητας αναγκάστηκαν να αφήσουν τις εστίες τους, αλλά και τους προσφιλείς νεκρούς τους. Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε το Σάββατο απόγευμα, 1 Ιουνίου 2019, στην αίθουσα Unesco του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Την παρουσίαση του βιβλίου έκανε ο ιστορικός δρ Χρίστος Κυριακίδης, ενώ απηύθυναν χαιρετισμό εκ μέρους της κυβέρνησης, ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού δρ Κυπριανός Λούης, εκ μέρους της Εκκλησίας, ο θεοφιλέστατος επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος και οι συγγραφείς.

Η Αίθουσα Unesco του Πανεπιστημίου Λευκωσίας γέμισε ασφυκτικά από Νιοχωρίτες και άλλους φιλίστορες.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ

Ο δρ Κ. Λούης, στον χαιρετισμό του, αφού συνεχάρη το Κοινοτικό Συμβούλιο και τους συγγραφείς, τόνισε ότι το βιβλίο αποτελεί πρωτότυπη επιστημονική εργασία, πρώτη στο είδος της στην κυπριακή βιβλιογραφία, η οποία έρχεται να προσθέσει στη μελέτη της τοπικής ιστορίας, αλλά και στην εκκλησιαστική ιστορία της Κύπρου. Με την έκδοση αυτή το Κοινοτικό Συμβούλιο επιθυμεί να αποτίνει φόρο τιμής στους Νιοχωρίτες που αναπαύθηκαν στον χώρο, αλλά και να συμβάλει επιστημονικά στην ανάπτυξη της ιστορικής μελέτης των κατεχόμενων κοινοτήτων και όχι μόνο, πρόσθεσε. Το βιβλίο, συνέχισε, αποτελεί προϊόν επίπονης και επίμονης έρευνας των συγγραφέων σε πρωτογενείς πηγές: βιβλιοθήκες, Κρατικό Αρχείο, αρχεία εφημερίδων και ανακοινωθέντων του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, έτσι όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο βιβλίο είναι τεκμηριωμένα και γι' αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως πηγή αναφοράς. Αναφερόμενος στο Νέο Χωρίο Κυθρέας, πριν από την τουρκική εισβολή, που ήταν ένα χωριό με τ' αλώνια και τα σταροχώραφα, με τον πράσινο κάμπο, τόνισε ότι «αυτή την πατρίδα κανένας στρατός, όσο σύγχρονα εξοπλισμένος κι αν είναι, δεν μπορεί να μας τη στερήσει κι ούτε να μας κρατήσει μακριά της. Την κουβαλάμε μέσα μας κι ακουμπάμε πάνω της τον λογισμό και την ψυχή μας». Ο όρος «Γενέθλια γη», που έχει για εμάς τους Έλληνες μια ιδιαίτερη σημασία, προσθέτοντας ότι η «Γενέθλια γη», η πατρώα γη, δεν είναι απλώς τόπος κατοίκησης. Είναι η σχέση μας με τη γενέθλια γη, σχέση ιδιόμορφη, υπαρξιακά δεμένη με την υπόσταση, την ταυτότητα και την αυθεντικότητά μας. Είναι ταυτόσημη με τις αξίες που πιστεύουμε. Δεν είναι γη, πολιτεία και υπάρχοντα, αλλά πνευματικός δεσμός, κατέληξε.

«Δικαίως επιθυμούν οι Νιοχωρίτες να αναστηλώσουν και να διατηρήσουν τους ναούς τους, τον Αγ. Χαράλαμπο, τον Τίμιο Πρόδρομο και τον Μεγαλομάρτυρα Θεόδωρο του Στρατηλάτου, και μαζί και το κοιμητήριο […] Γι' αυτό τα μνημεία αυτά αποτελούν ιερό σημείο αναφοράς της συλλογικής μνήμης των Νιοχωριτών».

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στον χαιρετισμό του ο Επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος συγχάρηκε τους εκτοπισμένους Νιοχωρίτες οι οποίοι, όπως είπε, «δικαίως επιθυμούν να αναστηλώσουν και να διατηρήσουν τους ναούς τους, τον Αγ. Χαράλαμπο, τον Τίμιο Πρόδρομο και τον Μεγαλομάρτυρα Θεόδωρο του Στρατηλάτου, και μαζί και το κοιμητήριο, όπου είναι ενταφιασμένοι οι πρόγονοί τους και γενικά οι άνθρωποι που γεννήθηκαν και δημιούργησαν μέσα στους αιώνες στο Νέο Χωρίο Κυθρέας. Γι' αυτό τα μνημεία αυτά αποτελούν ιερό σημείο αναφοράς της συλλογικής μνήμης των Νιοχωριτών». Ο επίσκοπος Μεσαορίας αναφέρθηκε στο θέμα του θανάτου καθαρά από θρησκευτικής απόψεως, τονίζοντας, μεταξύ άλλων: «Ιδού γιατί τιμούμε την αναστημένη και αθάνατη ψυχή του ανθρώπου και ενταφιάζουμε με τιμές το σώμα του, το οποίο είναι ναός του αγίου Πνεύματος και

όχι φυλακή της ψυχής ή κάτι κακό». Τέλος συνεχάρη τόσο το Κοινοτικό Συμβούλιο όσο και τους συγγραφείς για την έκδοση του βιβλίου, «το οποίο αφορά στη διατήρηση της μνήμης και της ιστορίας των προγόνων μας».

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΓΚΑΛΙΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ

Εκ μέρους του Κοινοτικού Συμβουλίου χαιρετισμό απηύθυνε ο κοινοτάρχης κ .Χρίστος Λαμπρίας, ο οποίος αναφέρθηκε στο ιστορικό της έκδοσης, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι η σκέψη για την έκδοση του βιβλίου γεννήθηκε ταυτόχρονα τόσο στον ίδιο όσο και στον έτερο συγγραφέα δρα Απόστολο Κουρουπάκη, όταν επισκέφθηκαν για πρώτη φορά το κοιμητήριο του χωριού τον Ιούνιο του 2017. Μέσα στο λιοπύρι του καλοκαιριού με την καταγραφή των σταυρών –πρώτο αλλά σημαντικό βήμα στη διετή επίμονη και επίπονη έρευνά τους για τη συγγραφή του βιβλίου– μπήκε η πρώτη ψηφίδα του βιβλίου. Συγκλονισμένοι από την εικόνα που παρουσίαζε το κοιμητήριο με τους σπασμένους σταυρούς διάσπαρτους παντού και τα βεβηλωμένα μνήματα, αποφάσισαν ότι μια στεγνή στατιστική καταγραφή των στοιχείων δεν προσφέρει πολλά, δεν μιλάει στις ψυχές των Νιοχωριτών και δεν θα προσφέρει στη μικροϊστορία του Νέου Χωρίου, αλλά και ευρύτερα στη νεότερη κυπριακή εκκλησιαστική ιστορία. Γι' αυτό με αγάπη πολλή και μεράκι προχώρησαν στην έκδοση του βιβλίου. Στη συνέχεια ο κοινοτάρχης ευχαρίστησε όλους όσοι συνέβαλαν στην έκδοση του βιβλίου ιδιαίτερα όσοι τον βοήθησαν στην συγγραφή των βιογραφιών των θαμμένων στο κοιμητήριο.

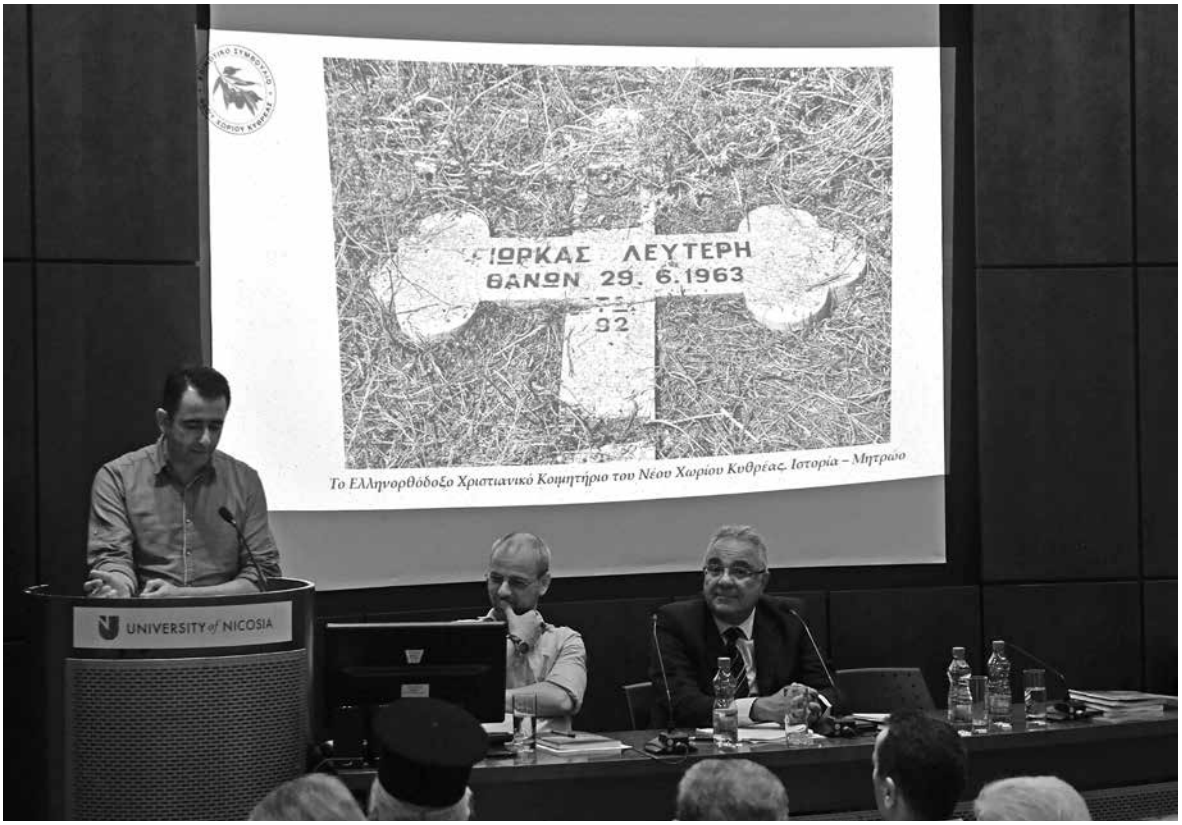

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Στο χαιρετισμό του ο ένας εκ των συγγραφέων του βιβλίου και επιστημονικός συνεργάτης του Κοινοτικού Συμβουλίου δρ Απόστολος Κουρουπάκης αναφέρθηκε στο ιστορικό της έκδοσης και μοιράστηκε με τους παρευρισκόμενους τις μνήμες από την πρώτη επίσκεψή του με τον κοινοτάρχη κ. Χρ. Λαμπρία στο συλημένο κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Συγκεκριμένα είπε: «Η αλήθεια είναι ότι όταν πήγαμε με τον κ. Χρίστο στον χώρο του κοιμητηρίου, σκεφτήκαμε ταυτόχρονα το ίδιο πράγμα, δεν έπρεπε να είχε συμβεί αυτό που αντικρίσαμε. Αμέσως σκεφτήκαμε να καταγράψουμε τους σταυρούς. Μετά είπαμε να κάνουμε ένα βιβλίο, και μετά είπαμε να μην το κάνουμε, γιατί θα είναι ένα μνημόσυνο, ένα νεκρολόγιο. Μετά είπαμε δεν πειράζει ας είναι νεκρολόγιο, μετά από λίγο ξαναείπαμε όχι θα κάνουμε μία επιστημονική δουλειά και θα εμπλέξουμε όλους εσάς τους Νιοχωρίτες, γιατί η επιστήμη χωρίς τους ανθρώπους δεν είναι τίποτα. Γι' αυτό λοιπόν κάναμε αυτό το βιβλίο, για να απολαύσουν έστω και σε δεύτερο χρόνοι οι ταφέντες εκεί ενός αλλού είδος μνημόσυνο, ένα μνημόσυνο λογοτεχνικό, ένα μνημόσυνο θα διατηρήσει τη μνήμη τους όσο ζήσει το βιβλίο». Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην ανάγκη μελέτης της τοπικής ιστορίας, τονίζοντας ότι η τοπική ιστορία είναι μία ψηφίδα, που στόχο έχει την ανάδειξη ενός μέρος του ψηφιδωτού που απεικονίζει τη γενική εικόνα, παραθέτοντας ως παράδειγμα τη στάση των Νιοχωριτών στο αρχιεπισκοπικό ζήτημα το 1900, όπως καταγράφηκε από το ημερήσιο Τύπο της εποχής.

ΑΝΕΛΑΒΑΝ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΘΥΝΗ

Ο ιστορικός Δρ Χρίστος Κυριακίδης στην ομιλία του ανέφερε ότι το βιβλίο αποτελεί το αποτέλεσμα μιας δίχρονης προσπάθειας των συγγραφέων του, οι οποίοι έγιναν ταυτόχρονα και αρχαιολόγοι και ιστορικοί, για να επιτύχουν αυτό το εξαιρετικό, και μοναδικό, για τα δεδομένα της Κύπρου, αποτέλεσμα. Αναφερόμενος στην καταστροφή και βεβήλωση του κοιμητηρίου του Νέου Χωρίου Κυθρέας, που δεν ξέφυγε από τη λαίλαπα του Τούρκου κατακτητή, σημείωσε ότι η ανάγκη για την επιστημονική καταγραφή και τεκμηρίωση των ταφικών μνημείων του νεκροταφείου ήταν επιτακτική. Το δύσκολο αυτό έργο ανέλαβε ο κοινοτάρχης του χωριού Χρίστος Λαμπρίας με τον επιστημονικό συνεργάτη δρα Απόστολο Κουρουπάκη, πρόσθεσε. Η ευθύνη που ανέλαβαν, συνέχισε, ήταν πολύ μεγάλη. Εντούτοις παρέδωσαν μια αξιόλογη και μοναδική στο είδος της, για τα δεδομένα της κυπριακής ιστοριογραφίας, έκδοση. Και πρόσθεσε: «Πέραν των πιο πάνω, η ανά χείρας έκδοση είναι ιδιαίτερα σημαντική, όχι μόνο για τους κατοίκους του Νέου Χωρίου Κυθρέας, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα δεδομένα που περιέχονται σε αυτή για τον εμπλουτισμό των γενεαλογικών τους δέντρων και την καλύτερη κατανόηση του τρόπου ζωής στο χωριό τους πριν από την προσφυγιά, αλλά και στους ιστορικούς γενικότερα. Το βιβλίο αυτό μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για τη συγγραφή και άλλων παρόμοιου είδους πονημάτων, και από άλλα κατεχόμενα χωριά, ώστε να διαφυλαχθούν οι πληροφορίες που διασώθηκαν μέχρι σήμερα, και να παραδοθούν στις επόμενες γενιές. Καταληκτικά, το βιβλίο για το ελληνορθόδοξο χριστιανικό κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας δεν είναι ακόμα ένα ιστορικό πόνημα, αλλά αποτελεί ένα βιβλίο αναφοράς. Είμαι σίγουρος ότι σύντομα θα δούμε και άλλες εργασίες, οι οποίες θα έχουν ως πρότυπο το βιβλίο των Λαμπρία και Κουρουπάκη».

*** Το πλήρες κείμενο των ομιλιών του δρα Χρ. Κυριακίδη, καθώς και του δρα Απόστολου Γ. Κουρουπάκη θα δημοσιευθούν στο επόμενο τεύχος του περιοδικού μας.**

Τιμήθηκαν όσοι βοήθησαν στη συγγραφή του βιβλίου, αλλά και Νιοχωρίτες που συνέβαλαν στη δημιουργία του κοιμητηρίου.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση του κοινοτάρχη, με ομόφωνη απόφασή του, τίμησε όχι μόνο όσους βοήθησαν στην έκδοση του βιβλίου, αλλά και όσους συνέβαλαν στη δημιουργία του κοιμητηρίου. Συγκεκριμένα τιμήθηκαν με τιμητικές πλακέτες οι:

- Μεταθανάτια τιμή στις αδελφές Μαρίτσα, Χρυσάνθη και Ιωάννα Κωστή Παπαχαραλάμπους για τη δωρεάν παραχώρηση αγροτεμαχίου για την κατασκευή του κοιμητηρίου το 1942.
- Μεταθανάτια τιμή στον Αντρέα Γεωργίου για τη δωρεά στην αγορά αγροτεμαχίου για την επέκταση του κοιμητηρίου το 1963.
- Τιμητική πλακέτα στον Γεώργιο Τσιάρτα για την παραχώρηση αγροτεμαχίου για την επέκταση του κοιμητηρίου το 1963.
- Τιμητικές πλακέτες στους Νικόλαο Πόντο, Μαρία Βακανά Νικολαΐδου, Κάσσανδρο και Θεόδωρο Μαυράκη για τη συμβολή τους στην έκδοση του βιβλίου.
- Τιμητική πλακέτα στον Χρυσόστομο Δημητρόπουλο για την καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου.
- Τιμητικές πλακέτες στους συγγραφείς του βιβλίου Χρίστο Λαμπρία και δρα Απόστολο Κουρουπάκη.

Η ΕΚΔΟΣΗ

Στο βιβλίο καταγράφεται η ιστορία του κοιμητηρίου του Νέου Χωρίου, βάσει αρχειακών τεκμηρίων, σε συνδυασμό με προφορικές μαρτυρίες από εκτοπισμένους κατοίκους της κοινότητας, τον Τύπο της εποχής και από επιτόπια έρευνα των συγγραφέων. Η έκδοση περιλαμβάνει τέσσερα παραρτήματα, α) Μητρώο ευρεθέντων τάφων, β) Σύντομα βιογραφικά ταφέντων, γ) Στατιστικά στοιχεία κοιμητηρίου και δ) Κατάλογος ταφέντων από προφορικές μαρτυρίες. Η έκδοση εμπλουτίζεται από σπάνιες φωτογραφίες που παραχώρησαν εκτοπισμένοι κάτοικοι της κοινότητας, καθώς και απόδημοι Νιοχωρίτες. Από τις επιτόπιες επισκέψεις των συγγραφέων στον χώρο του κοιμητηρίου εντοπίστηκαν 96 ταφές, με την πρώτη το 1947 και την τελευταία το 1973. Φυσικά, οι ημερομηνίες αυτές δεν είναι απόλυτες αφού είναι βέβαιο ότι έχουν χαθεί αρκετοί σταυροί, ενώ η βόρεια πλευρά είναι εντελώς ανεξερεύνητη λόγω ύπαρξης τεράστιου όγκου χωμάτων που εναποτέθηκε εντός του κοιμητηρίου από χωματουργικές εργασίες που εκτελέστηκαν στο διπλανό οικόπεδο. Ακόμα και σήμερα σώζεται το περιτοίχισμα της βόρειας, δυτικής και ανατολικής πλευράς, καθώς και η τοιχοποιία του βοηθητικού οικήματος στη βορειοανατολική πλευρά.

Πρόκειται για πρωτότυπη επιστημονική εργασία, πρώτη στο είδος της στην κυπριακή βιβλιογραφία, η οποία έρχεται να προσθέσει στη μελέτη της τοπικής ιστορίας, αλλά και στην εκκλησιαστική ιστορία της Κύπρου. Με την έκδοση αυτή το Κοινοτικό Συμβούλιο επιθυμεί να αποτίσει φόρο τιμής στους Νιοχωρίτες που αναπαύθηκαν στον χώρο, αλλά και να συμβάλλει επιστημονικά στην ανάπτυξη της ιστορικής μελέτης των κατεχόμενων κοινοτήτων και όχι μόνο.

«Autie... Προσαρμόζοντας την πίστα»

ΤΟΥ **ΛΟΥΚΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ**

Πραγματοποιήθηκε στις 10 Μαΐου 2019, με επιτυχία η παρουσίαση του βιβλίου της συγχωριανής μας Ρεβέκκας Νικολαΐδου Πιερή, *Autie… Προσαρμόζοντας την πίστα*.

Συγχωριανοί, συγγενείς, συνάδελφοι και φίλοι της συγγραφέως βρέθηκαν στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών και συμμετείχαν σε μια καθόλα συγκινησιακή βραδιά. Την εκδήλωση και τη συγγραφέα τίμησαν επίσης με την παρουσία τους ο υπουργός Γεωργίας κ. Κώστας Καδής, ο δήμαρχος Λατσιών κ. Χρίστος Πιτταράς, ο κοινοτάρχης Νέου Χωρίου Κυθρέας κ. Χρίστος Λαμπρίας, ο πρόεδρος της ΕΕΥ κ. Παναγιώτης Αντωνίου και το μέλος της ΕΕΥ κ. Αλέξανδρος Κουράτος.

Την παρουσίαση-ανάλυση του περιεχομένου, των ηρώων, των φανερών και κρυμμένων μηνυμάτων του βιβλίου, ανέλαβε η διακεκριμένη λογοτέχνης, μεταφράστρια και θεατρολόγος, φίλη και συμμαθήτρια της Ρεβέκκας, Δέσποινα Πυρκεττή. Παρουσίαση του έργου της Ρεβέκκας έγινε από το μέλος της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, παλιό δάσκαλο και επιθεωρητή της, κ. Αλέξανδρο Κουράτο. Η ίδια η συγγραφέας με τη βοήθεια της ηθοποιού-θεατρολόγου, παλιάς μαθήτριας της, Νάσιας Κελεπέσιη (επίσης συγχωριανή μας) μας ανέλυσε το σκεπτικό της, αναφέρθηκε στον οκτάχρονο Μάριο, την πηγή της έμπνευσής της αλλά και στην ιστορία του βιβλίου.

Με ένα υπέροχο οπτικοακουστικό παρουσιάστηκε σε όλους σε συντομία η ζωή ενός αυτιστικού παιδιού, με τις ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, αλλά ταυτόχρονα και την αγάπη από την οποία κατακλύζεται το περιβάλλον του. Η μουσική υπόκρουση μετέτρεψε τη βραδιά, θα μπορούσαμε να πούμε, σε μια μυσταγωγία.

Το κείμενο διανθίστηκε με την εικονογράφηση της επίσης συγχωριανής μας Χριστίνας Χρίστου (Ιάκωβου Κούννου), η οποία ζει και διαπρέπει μέσω της τέχνης της στην Ελλάδα. Οι ήρωες αλλά και τα σημαντικότερα δρώμενα του βιβλίου αποτυπώθηκαν από το πενάκι της Χριστίνας σε ένα μαυρόασπρο μοτίβο, όπως

Με ένα υπέροχο οπτικοακουστικό παρουσιάστηκε σε συντομία η ζωή ενός αυτιστικού παιδιού, με τις ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, αλλά ταυτόχρονα και την αγάπη από την οποία κατακλύζεται το περιβάλλον του.

ακριβώς το ήθελε η συγγραφέας. Στόχος ενός παιδικού βιβλίου, σύμφωνα με τη Ρεβέκκα, είναι πέρα από τη φιλαναγνωσία, η αφύπνιση της φαντασίας του παιδιού, ο σχηματισμός εικόνων, η μοναδικότητα της κατανόησης και της διάπλασης των χαρακτήρων από το ίδιο το παιδί.

Η εικόνα ίσως να περιόριζε αυτούς τους στόχους. Το μαυρόασπρο μοτίβο, το επιτρέπει, ενώ ταυτόχρονα παραπέμπει στη δύσκολη καθημερινότητα των ατόμων που έχουν να διαχειριστούν ιδιαίτερες καταστάσεις, όπως ο αυτισμός. Μοναδικό χρώμα στο βιβλίο το εξώφυλλό του, η ενιαία εικόνα του οποίου δείχνει την ωραιότητα της ζωής και στέλνει το αισιόδοξο μήνυμα ότι όλα μπορούν να τύχουν θετικής διαχείρισης.

Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατέθηκαν για στήριξη παιδιών που το έχουν ανάγκη, αλλά και για την αγορά δύο ρομποτικών συστημάτων (μιας και ο πρωταγωνιστής του βιβλίου είναι ένα ρομποτάκι) για τον Δήμο Λατσιών και συγκεκριμένα για το Ανοικτό Σχολείο του Δήμου, για να αξιοποιηθούν σε μαθήματα ρομποτικής από μικρά παιδάκια.

Το βιβλίο στήθηκε, σελιδώθηκε και εκτυπώθηκε στα Τυπογραφεία Μίθιλλου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Τρεις φίλοι, η Αγάπη, ο Σοφοκλής και ο Διαμαντής, αποφασίζουν να λάβουν μέρος σε έναν διαγωνισμό ρομποτικής. Σχεδιάζουν, συναρμολογούν και προγραμματίζουν μόνοι τους ένα μικρό ρομποτάκι, τον Autie. Το ρομπότ πρέπει να διανύσει μια καθορισμένη διαδρομή σε μια πίστα, να πει κάποια λόγια και να ανάψει το λαμπάκι του. Στην προετοιμασία όλα πάνε τέλεια! Όλα δείχνουν πως ο Autie έχει με το μέρος του όλες τις πιθανότητες για τη νίκη. Τίποτα δεν φαίνεται να πηγαίνει στραβά. Ή μήπως; Η πλοκή και η κορύφωση της ιστορίας, αφήνουν να διαφανεί η αγάπη, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλλά πρωτίστως ο αγώνας των άλλων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ενός ατόμου με αναπηρία.

Στόχος δεν είναι κατ' ανάγκη η άριστη στο συμβατό πλαίσιο συμπεριφορά. Στόχος πρέπει να είναι η συνεχής προσπάθεια, ο ατέρμονος αγώνας που θα προσφέρει εξέλιξη των δυνατοτήτων στο μάξιμουμ και ομαλή συναισθηματική ζωή. Και ας μην ξεχνάμε ότι η «προσαρμογή της πίστας» δεν αναφέρεται μόνο στα άτομα με ειδικά χαρακτηριστικά ή αναπηρίες. «Προσαρμογή» χρειάζεται όλων μας η πίστα!

Άλλος ένας Νιοχωρίτης αγνοούμενος «επέστρεψε»

ΤΟΥ **ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ**

Το 2018 ήταν ο χρόνος με τις πιο πολλές κηδείες αγνοουμένων συγχωριανών μας, 12 τον αριθμό, τα οστά των οποίων ταυτοποιήθηκαν με τη μέθοδο του DNA. Η τελευταία κηδεία έγινε πέρσι στις 30 Σεπτεμβρίου και ήταν αυτή του Νικόλα Πύρου. Ύστερα από ένα χρόνο, και συγκεκριμένα στις 4 Σεπτεμβρίου 2019, άλλος ένας Νιοχωρίτης, ο Στέλιος Ορφανίδης, «επέστρεψε», αλλά όχι στη γενέθλια γη όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε αλλά μακριά από αυτή. Η ταφή του ήρωα έγινε στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας όχι μακριά από τον τάφο του συγχωριανού του Γιάννη Παπαγιάννη και από το κενοτάφιο του άλλου Νιοχωρίτη πεσόντος, του Κώστα Λαμπρία. Η σύζυγος Ξένια, η αξιολάτρευτη θυγατέρα του Παντελίτσα και η εγγονή του Στυλιάνα θα μπορούν επιτέλους μετά από 45 χρόνια να ανάβουν το καντήλι στον τάφο του προσφιλούς τους προσώπου, του ήρωα Στέλιου Ορφανίδη.

Ο Λ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΑ ΤΟΝ ΗΡΩΑ

Η κηδεία του Στέλιου Ορφανίδη έγινε την Τετάρτη, 4 Σεπτεμβρίου 2019, από τον ιερό ναό Αγ. Σπυρίδωνος στον συνοικισμό Στρόβολος ΙΙ. Εκ μέρους της κυβέρνησης τον ήρωα αποχαιρέτησε ο εκπρόσωπος της ελληνοκυπριακής πλευράς στη Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων κ. Λεωνίδας Παντελίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στις συνθήκες της εξαφάνισης του ήρωα. Μετά που έσπασε η γραμμή της Μια Μηλιάς, ανέφερε, αριθμός εθνοφρουρών κινήθηκαν προς τη Βώνη. Ο Ορφανίδης μαζί με αριθμό άλλων στρατιωτών κατέληξαν σε οικία της Βώνης. Την επόμενη μέρα 15 Αυγούστου 1974, τρία οχήματα με Τούρκους στρατιώτες πλησίασαν την οικία. Αριθμός στρατιωτών εγκατέλειψε την οικία εν μέσω πυροβολισμών και καταδιώξεων των εισβολέων. Πέντε στρατιώτες δεν πρόλαβαν να εξέλθουν από την οικία και έτσι μαζεύτηκαν σε ένα δωμάτιο. Τούρκοι στρατιώτες πυροβόλησαν κατά των πέντε στρατιωτών.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΟΥ ΑΠΟΔΕΚΑΤΙΣΤΗΚΕ

Εκ μέρους της κοινότητας τον ήρωα αποχαιρέτησε ο κοινοτάρχης κ. Χρίστος Λαμπρίας, ο οποίος ανέφερε ότι με την κηδεία του Στέλιου Ορφανίδη αρχίζει φέτος ένας νέος μακάβριος κύκλος κηδειών κατοίκων του Νέου Χωρίου Κυθρέας, αφού ο προηγούμενος έκλεισε πέρσι, με 12 συνολικά κηδείες αγνοουμένων. Βαρύς ο φόρος αίματος, βαρύ το τίμημα που πλήρωσε το Νιόχωρκο, με το σύνολο των θυμάτων, μάχιμων και αμάχων, να φθάνει τους '74, πρόσθεσε. Η οικογένεια του Στέλιου ουσιαστικά αποδεκατίστηκε, αφού δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ από τους Τούρκους εισβολείς οι γονείς του και η αδελφή του Μηλίτσα. Δηλαδή, από μια πενταμελή οικογένεια γλύτωσε μόνο η αδελφή του Μαρία, τόνισε ο κ. Λαμπρίας. Ο Στέλιος Ορφανίδης, πρόσθεσε, νυμφεύθηκε το 1971 την Ξένια Δημητρίου, κόρη του Δημήτρη Λουκά, από την Τύμπου, και της Αγγελικής Καννάουρου, από το Νέο Χωρίο. Απέκτησαν μια κόρη, την Παντελίτσα, η οποία ήταν δύο χρονών όταν έγινε η εισβολή.

Τους αποχαιρέτησε και κατευθύνθηκε προς την έξοδο, οπότε η κορούλα του τού είπε: «Παπά τη μάμμα εν θα την φιλήσεις; Φίλησε και τη γυναίκα του και έτρεξε στο καθήκον. Αυτά ήταν και τα τελευταία φιλιά στα πολυαγαπημένα του πρόσωπα.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΙΛΙΑ

Μια μέρα πριν από τον δεύτερο γύρο της εισβολής, στις 13 Αυγούστου

1974 μετέβη στο σπίτι του και έκανε μπάνιο. Έσκυψε και φίλησε την κόρη του, η οποία διαμαρτυρήθηκε ότι τσιμπούσε το γένι του και τον παρακάλεσε να ξυριστεί. Αυτός της είπε ότι θα ξυριζόταν την επομένη. Η μικρή επέμενε και δεν της χάλασε το χατίρι. Πήγε και ξυρίστηκε και την ξαναφίλησε. Τους αποχαιρέτησε και κατευθύνθηκε προς την έξοδο, οπότε η κορούλα του τού είπε: «Παπά τη μάμμα εν θα την φιλήσεις; Φίλησε και τη γυναίκα του και έτρεξε στο καθήκον. Αυτά ήταν και τα τελευταία φιλιά στα πολυαγαπημένα του πρόσωπα. Ο κοινοτάρχης έπλεξε το εγκώμιο της συζύγου του ήρωα Ξένιας, η οποία στάθηκε δίπλα στη θυγατέρα της Παντελίτσα, την ανέθρεψε με αρχές και αξίες, τη μόρφωσε και τις έδωσε όλα τα απαραίτητα εφόδια για να αποκατασταθεί στην κοινωνία. Με κόπους, με θυσίες στάθηκε αγέρωχη, αντιμετωπίζοντας τις κακουχίες και τις δυσκολίες της ζωής, τόνισε.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΠΟ ΚΑΛΗ ΠΑΣΤΑ

Φανερά συγκινημένη, αλλά αγέρωχη και περήφανη για τον ήρωα πατέρα της, η κόρη του Στυλιάνα τον αποχαιρέτησε με λόγια που έβγαιναν μέσα από την καρδιά της. Ήσουν μόνο 24 χρονών και η ζωή απλωνόταν μπροστά σου. Ήσουν άνθρωπος από καλή πάστα, πρόσθεσε. Έντιμος, εργατικός, καλοσυνάτος, καλός οικογενειάρχης. Πρόσφατα, όταν ανακοίνωσα την ανεύρεση των οστών σου σε ένα συναγωνιστή σου, μου είπε : «Δεν θα σου πω συλλυπητήρια αλλά συγχαρητήρια. Συγχαρητήρια για τον ήρωα πατέρα σου». «Εσύ και οι συμπολεμιστές σου αξίζει να ονομάζεστε ήρωες. Θυσιάσατε τη ζωή σας για την προστασία της πατρίδας. Αν και γνωρίζατε ότι αγωνιζόσασταν σε ένα άνισο αγώνα, δεν δειλιάσατε αλλά ριχτήκατε στη μάχη ως οι 300 του Λεωνίδα προσπαθώντας να διαφυλάξετε τις δικές σας Θερμοπύλες. Θέλουμε να ξέρεις ότι είμαστε πολύ περήφανοι για σένα. Υπήρχες, υπάρχεις και θα υπάρχεις πάντα στις ζωές μας. Άλλωστε, «του αντρειωμένου ο θάνατος, θάνατος δεν λογιέται»

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΗΡΩΑ

Μετά το πέρας της εξοδίου ακολουθίας, ο κ. Λ. Παντελίδης επέδωσε στη χήρα του ήρωα κ. Ξένια Ορφανίδη μετάλλιο και δίπλωμα εκ μέρους της Πολιτείας εις ένδειξη τιμής στον ήρωα σύζυγο και αναγνώρισης της θυσίας του. Στο δίπλωμα αναγράφεται: «Απονέμει μετά θάνατο στο στρατιώτη Ορφανίδη Στέλιο του Ανδρέα το μετάλλιο: Προασπιστής της ελευθερίας και της δημοκρατίας».

Ένα ακόμη άξιο τέκνο της κοινότητάς μας έλαβε την ταφή που του έπρεπε

ΤΟΥ **ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ**

Μέσα σε δύο μήνες «επέστρεψε» και δεύτερος Νιοχωρίτης αγνοούμενος, ο κληρωτός Σάββας Αποστολίδης, 19 χρονών τότε. Η κηδεία των οστών του Σάββα Αποστολίδη έγινε στις 2 Νοεμβρίου 2019, στον ιερό ναό Αγίου Σπυρίδωνα στο συνοικισμό Στρόβολο 2. Της εξοδίου ακολουθίας προέστη ο επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος.

Εκ μέρους της κυβέρνησης επικήδειο λόγο εκφώνησε ο επίτροπος Προεδρίας κ. Φ. Φωτίου, ο οποίος αναφέρθηκε στις συνθήκες κάτω από τις οποίες έπεσε ηρωικά μαχόμενος ο Σάββας Αποστολίδης μαζί με ακόμη 30 στρατιώτες του 70ού Τάγματος Μηχανικού στις 6 Αυγούστου 1974 στην περιοχή Καραβά – Λαπήθου, κατά τη διάρκεια ναρκοθέτησης της περιοχής. Τα λιγοστά οστά του Σάββα Αποστολίδη εντοπίστηκαν διάσπαρτα και κατατεμαχισμένα μαζί με εκείνα ακόμα 19 παλικαριών μας, σε περιοχή της Λαπήθου την περίοδο 2014-2015. Όπως ανέφερε ο κ. Φωτίου: «Το θέμα των αγνοουμένων μας απασχολεί πάντα έντονα, στοχεύοντας στη διακρίβωση της τύ-

χης όλων ανεξαίρετα, προκειμένου να ησυχάσουν από το μεγάλο βάσανο οι ψυχές όλων των συγγενών. Εξακολουθούν να αγνοούνται 815 παλικάρια μας. Οι ευθύνες της Τουρκίας είναι για το θέμα αυτό τεράστιες. Αρνείται την πρόσβαση στα αρχεία του τουρκικού στρατού. Αρνείται, επίσης, να δώσει στοιχεία για τις μετακινήσεις οστών από τους αρχικούς χώρους ταφής σε άλλους που ακόμα παραμένουν άγνωστοι. Και αυτό, για να αποκρυφτούν οι ευθύνες για τις μαζικές εκτελέσεις μεγάλου αριθμού συλληφθέντων συμπατριωτών μας. Θα συνεχίσουμε αποφασιστικά τις προσπάθειές μας».

Εκ μέρους της κοινότητας τον ήρωα αποχαιρέτησε ο κοινοτάρχης κ. Χρ. Λαμπρίας, ο οποίος τόνισε ότι οι αδελφές του Σάββα Παναγιώτα, Αγγέλα, Χρυστάλα, Ειρήνη και Αυγή και ο αδελφός του Κώστας, όπως και τα παιδιά τους πρέπει να είναι περήφανα για τον Σάββα. Το ίδιο περήφανη είναι και όλη η κοινότητα του Νέου Χωρίου Κυθρέας για το άξιο τέκνο της. Δυστυχώς, οι γονείς του Σάββα, ο Γιώργης και η Μαρίτσα έφυγαν από τη ζωή με τον καημό του γιου τους.

Εκ μέρους των συμπολεμιστών του μίλησε ο πρόεδρος του Συνδέσμου Πολεμιστών 70ού Τάγματος Μηχανικού κ. Κώστας Σανταμάς, ο οποίος, αφού εξήρε το νόημα της θυσίας του ήρωα, αναφέρθηκε στις αποστολές του τάγματος που ήταν η ναρκοθέτηση διαφόρων περιοχών για να παρεμποδίσουν την προέλαση του εχθρού. Ωστόσο, από την εν γένει συμπεριφορά των ανώτατων αξιωματικών, «το Μηχανικό οσμίζεται πρώτο τη δυσωδία της προδοσίας», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Σανταμάς, προσθέτοντας ότι «από το βράδυ της Παρασκευής 19 Ιουλίου οι σκαπανείς του Μηχανικού έχουν επίγνωση ότι διεξάγουν ένα προδομένο αγώνα, ότι ο Εφιάλτης έχει ήδη υποδείξει στον εχθρό την αφύλακτη Ανοπαία Ατραπό. Κάθε βράδυ, κατά τη διάρκεια της εκεχειρίας, οι σκαπανείς του Μηχανικού,

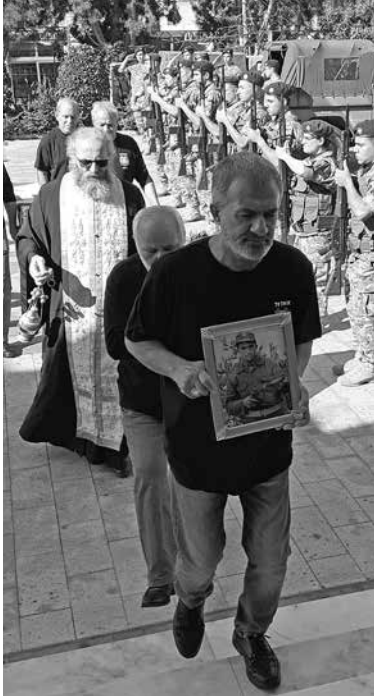

Τα λιγοστά οστά του Σάββα Αποστολίδη εντοπίστηκαν διάσπαρτα και κατατεμαχισμένα μαζί με εκείνα ακόμα 19 παλικαριών μας, σε περιοχή της Λαπήθου την περίοδο 2014-2015.

αυτοβούλως και για την αξιοπρέπειά τους και μόνο, χάνονται στη γη του πουθενά, ανάμεσα στις κάννες των εχθρών και των δικών μας, να ναρκοθετήσουν για να μην επεκταθεί το προγεφύρωμα και να προστατεύσουν τα αδέλφια τους του Πεζικού. Ο Σάββας Αποστολίδης, μαζί με τους συμπολεμιστές του, διακινδυνεύει κάθε βράδυ τη ζωή του για να μην του πάρουν οι βάρβαροι αυτό που απλά και ταπεινά αντιλαμβάνεται ως πατρίδα: τους γονείς, τα αδέλφια του, τους φίλους του, τους δασκάλους του, το σπίτι του, το σχολείο του, τους αγαπημένους τόπους και τις μνήμες της παιδικής του ηλικίας!», πρόσθεσε. Ο Σάββας Αποστολίδης δεν πέθανε! Παρέμεινε για πάντα νέος και ωραίος όπως τον θυμόμαστε. Πολέμησε για την αξιοπρέπειά του και για την ελευθερία όλων μας. Σάββα Αποστολίδη του Γεωργίου και της Μαρίτσας σε ευχαριστούμε από τα βάθη της καρδιάς μας. Θα σε θυμόμαστε πάντα ωραίο και γενναίο. Σάββα Αποστολίδη, «... κάτω από τους καταρράκτες του ήλιου, ιριδίζοντας ανέβηκες στους ουρανούς ...».

Εκ μέρους της οικογένειας μίλησε η ανιψιά του Έλενα Κωνσταντίνου η οποία ανέφερε, μεταξύ άλλων: «Υποκλινόμαστε μπροστά στα τιμημένα οστά. Υποκλινόμαστε μπροστά στη θυσία και στο μαρτύριό σου. Θρηνούμε και τιμούμε σήμερα το παλικάρι μας. Αυτόν τον έντιμο νέο που δεν λιγοψύχησε, δεν λιποτάκτησε και δεν έστρεψε την πλάτη του στο καθήκον για την πατρίδα του. Πιστός στον όρκο του. Σήμερα κλαίμε τον τίμιο, τον ειλικρινή, τον ευγενικό, τον χαμογελαστό, τον ευθυτενή και υψιτενή νέο! Πρέπει να φύγω αμέσως με τους άλλους, γιατί αύριο θα πάμε σε μεγάλη αποστολή. Πρέπει να σταματήσουμε την προέλαση των Τούρκων στην Κερύνεια», με αυτά τα μεγαλειώδη και απλά λόγια στη λιτότητα τους απάντησε στους δικούς του ο Σαββάκης, όταν τους επισκέφθηκε την Κυριακή 4 Αυγούστου 1974. Λόγια βαθιά και πλούσια σε περιεχόμενο που προβάλλουν την ανδρεία και την αποφασιστικότητά του για αγώνα και θυσία! Αναφερόμενη στη ζωή του Σάββα στο χωριό είπε ότι όταν αποφοίτησε από το δημοτικό σχολείο του χωριού του μπήκε από μικρός στη βιοπάλη και εργαζόταν ως καλουπτζιής. Διακρινόταν για την εργατικότητα, το ήθος, την ειλικρίνεια και την ευγένειά του. Και κατέληξε: «Οι γονείς του πάλεψαν και προσπάθησαν να επιβιώσουν, αλλά ο μεγάλος πόνος για τον άδικο χαμό του Σάββα και τον ξεριζωμό τούς τσάκισε. Η χαροκαμένη μάνα πέθανε το 2002 και ο πατέρας το 2005». Επικήδειο εκφώνησε επίσης και ο αδελφότεκνος του Αντώνης Αντωνιάδης.

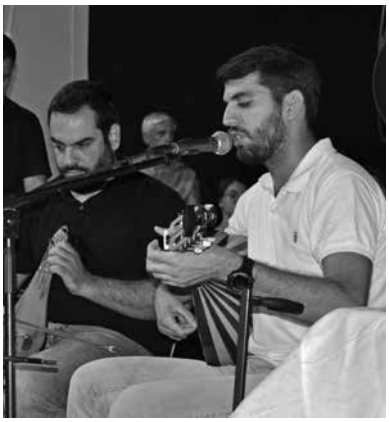

Τιμήθηκαν οι πεσόντες Νιοχωρίτες καθώς τους έπρεπε και φέτος

ΤΟΥ **ΛΟΥΚΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ**

Για ακόμη μία χρονιά τελέσαμε το μνημόσυνο των πεσόντων, των εν ψυχρώ δολοφονηθέντων και των αγνοουμένων του χωριού μας, αποδίδοντας τις πρέπουσες τιμές. Το μνημόσυνο, που διοργανώνει το Κοινοτικό Συμβούλιο, σε συνεργασία με τα οργανωμένα σύνολα, την Εκκλησιαστική Επιτροπή και τους συγγενείς των πεσόντων, έγινε το Σάββατο, 21 Σεπτεμβρίου 2019, στην εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους στην Αγλαντζιά. Του μνημοσύνου προέστη ο επίσκοπος Μεσαορίας Γρηγόριος και τον επιμνημόσυνο λόγο εκφώνησε ο επιστημονικός συνεργάτης του κοινοτικού συμβουλίου δρ Απόστολος Γ. Κουρουπάκης.

Στον επιμνημόσυνο του λόγο ο δρ Κουρουπάκης εξήρε το νόημα της θυσίας των ηρώων, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στις συνθήκες που ο καθένας έπεσε στο πεδίο της μάχης. Απευθυνόμενος στις οικογένειες των ηρώων σημείωνε: «Να είστε υπερήφανοι». Αναφερόμενος στο βαρύ τίμημα που πλήρωσε το Νέο Χωρίο Κυθρέας κατά τη βάρβαρη τουρκική εισβολή, μεταξύ άλλων, είπε: «Βαρύ φόρο πλήρωσε το Νέο Χωρίο, σαν να μονάξιασε ο Χάρος και να ζήλεψε του κόσμου του απάνω τις χαρές. 74 ψυχές, 74 Νιοχωρίτισσες και Νιοχωρίτες. Κι εμείς σήμερα, τιμούμε και μνημονεύουμε τους πεσόντες κατά την τουρκική εισβολή τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του πυρακτωμένου 1974. Οι ήρωες που σήμερα τιμούμε, είμαι βέβαιος ότι δεν αγαπούσαν τον πόλεμο, θα προτιμούσαν να δουν τα μωρά τους να μεγαλώνουν, να ζήσουν καταγινόμενοι με έργα ειρηνικά, να ταφούν σεμνοπρεπώς. Αλλά, φευ, έμελλε να αφήσουν μέγα κλέος· δεν βαρυγκώμησαν, δεν υπήρξαν ριψάσπιδες, προ πάντων ενώπιον του δικού τους ηθικού κώδικα. Εκείνου του κώδικα με τον οποίο γαλουχήθηκαν, τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι, και εκείνοι δεν είναι άλλοι από τους γονείς τους. Αυτοί οι γονείς έχασαν τα παιδιά τους και ο πόνος τους άφατος, αλλά τουλάχιστον γνωρίζουν πως η σπορά τους ήταν καλή».

Απευθυνόμενος στους συγγενείς των πεσόντων, είπε: «Δυστυχώς εγώ δεν μπορώ να σας μιλήσω για επιστροφή, δεν έχω το δικαίωμα να σας γεμίσω φρούδες ελπίδες. Δεν μπορώ να σας μιλήσω για δίκαιη λύση, διότι τα συμφέροντα των ισχυρών δεν εξαρτιούνται από εμάς, θέλω όμως να σας παρακαλέσω να μην ξεχάσετε ποτέ τη θυσία όσων σήμερα μνημονεύσαμε και αυτή τη θυσία τους να την κρατήσετε ανόθευτη, μακριά από τη μικροπολιτική καπηλεία. Η Κύπρος δεν σηκώνει άλλη διαίρεση, ας ενωθούμε όλοι μαζί για να επιτύχουμε την επανένωση του τόπου μας, μα ως τότε να κρατήσουμε ψηλά τη μνήμη των ανθρώπων μας και του τόπου μας. Αιωνία η μνήμη τους».

ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΧΡΟΙΑ

Φέτος, για πρώτη φορά αποφασίσθηκε στο μνημόσυνο να δοθεί

και πολιτιστική χροιά με απαγγελίες ποιημάτων και τραγούδια. Την τελετή παρουσίασαν με μεγάλη επιτυχία οι συγχωριανοί μας εκπαιδευτικοί Λουκάς Κυριάκου και Ρεβέκκα Νικολαΐδου Πιερή. Ποιήματα απήγγειλαν οι νέοι του χωριού Αγγελική Κυριάκου, Χρίστος Νικολαΐδης και Σωτηρία Κελεπέσιη. Απαγγέλθηκαν τα ποιήματα: «Στο λεβεντονιό μου Κώστα Λαμπρία», του πατέρα του ήρωα Κυριάκου Λαμπρία, «Χωρίς φωτογραφία» του Αντρέα Παράσχου και «Ό,τι τζιαν πουν εν λλίον» της Λένιας Τακούσιη.

Ρίγη συγκίνησης σκόρπισαν στους παρευρισκόμενους τα τραγούδια «Καρτερούμε μέραν νύχταν να φυσήσει ένας αέρας», «Ο Βαγορής» και «Τρία πουλιά επετάσασιν» που με επιτυχία ερμήνευσε με τη μελωδική του φωνή ο Γιάννης Λουκά και με το λαούτο, συνοδευόμενος από τον Στέλιο Στυλιανού με την πολίτικη λύρα.

Αναφερόμενη στην πιο ανθρώπινη πτυχή της κυπριακής τραγωδίας, τους αγνοούμενούς μας, η κ. Ρεβέκκα Νικολαΐδου Πιερή είπε: «Έχουν περάσει 45 ολόκληρα χρόνια και ακόμα η τύχη πολλών από αυτούς δεν διακριβώθηκε. Οι γνωστές φιγούρες με τις φωτογραφίες στο χέρι έχουν φύγει. Οι περισσότεροι γονείς έφυγαν, χωρίς να μάθουν για την τύχη των παιδιών τους. Η νεαρή σύζυγος ή η αρραβωνιαστικιά που περιμένουν τον άντρα τους έχουν γεράσει, τα μαλλιά άσπρισαν, οι ρυτίδες χαράκωσαν το πρόσωπο, το βλέμμα έχασε τη σπιρτάδα του. Τα βρέφη, παιδιά αγνοουμένων, μεσήλικες πια, γνωρίζουν τον πατέρα τους μέσα σε ένα κασελάκι με οστά. Χαρακτηριστική η περίπτωση παιδί αγνοουμένου, που όταν τον ειδοποίησαν να παραλάβει τα οστά του πατέρα του πήγε με επαγγελματία φωτογράφο. Τον παρακάλεσε να τον βγάλει μια αναμνηστική φωτογραφία, δίπλα από τον πατέρα του, που ήταν μια χούφτα από ανθρώπινα οστά. Ο φωτογράφος τα 'χασε. «Φκάλμε, ρε, μια φωτογραφία, με τον παπά μου, θέλω να 'χω τζι εγιώ μιαν φωτογραφία με τον παπά μου. Πάντα το είχα παράπονο, ούλλοι οι φίλοι μου τζιαι οι συμμαθητές μου είχαν μια φωτογραφία με τον παπά τους. Εγιώ μόνο εν είχα. Φκάλμε, ρε, λαλώ σου. Τζιαι έφκαλεν τον».

Οι απαγγελίες, η αφήγηση των πολύ συγκινητικών κειμένων, αλλά και τα τραγούδια δημιούργησαν ένα κλίμα συγκίνησης και δέους, που το έβλεπες στα πρόσωπα των Νιοχωριτών που δάκρυζαν. Είναι από τις λίγες φορές που οι παρευρισκόμενοι έμειναν καθηλωμένοι στις θέσεις τους, παρακολουθώντας σιωπηλά και με προσοχή την όλη εκδήλωση, τιμώντας έτσι κι αυτοί τους πεσόντες. Το μνημόσυνο ολοκληρώθηκε με την κατάθεση στεφάνων από οργανωμένα σύνολα, κοινωνικούς και πολιτικούς φορείς και την απαγγελία του εθνικού ύμνου.

Ρίγη συγκίνησης σκόρπισαν στους παρευρισκόμενους τα τραγούδια «Καρτερούμε μέραν νύχταν», «Ο Βαγορής» και «Τρία πουλιά επετάσασιν» που με επιτυχία ερμήνευσε με τη μελωδική του φωνή ο Γιάννης Λουκά και με το λαούτο, συνοδευόμενος από τον Στέλιο Στυλιανού με την πολίτικη λύρα.

Δεν νομίζω ότι υπήρχε περισσότερο κατάλληλη περίσταση από την εκδήλωση τιμής για τους πεσόντες, δολοφονηθέντες και αγνοούμενους του Νέου Χωρίου, που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο, 21 Σεπτεμβρίου 2019, στον προαύλιο χώρο του Αγίου Χαραλάμπους στην Αγλαντζιά, για να παρουσιάσουμε το μικρό αυτό μνημείο για τους νεκρούς που ετάφησαν στο συλημένο σήμερα νεκροταφείο του χωριού μας. Η ιδέα που είχαμε με τον κοινοτάρχη Χρίστο Λαμπρία τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή και μας βοήθησαν ο φίλος Χρυσόστομος Δημητρόπουλος, σχεδιαστής του περιοδικού Νιοχωρίτικη Φωνή, του Ημερολογίου της κοινότητας και της έκδοσης του βιβλίου Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μητρώο, καθώς και της συζύγου του Τούλας Δημητροπούλου.

Μέσα σε ένα τετράγωνο κιβώτιο τοποθετήσαμε έναν θόλο και εντός του θραύσματα που έχουν επάνω τους κάποιο γράμμα. Τα θραύσματα από κατεστραμμένους τάφους και σταυρούς βρέθηκαν διάσπαρτα στον χώρο και ήταν αδύνατο να τα ταυτίσουμε με κάποιο μνημείο. Ο θόλος συμβολίζει τον χρόνο και τη μνήμη των κεκοιμημένων εν ειρήνη Νιοχωριτών. Ο θόλος τοποθετήθηκε πάνω σε χώμα που φέραμε ευλαβικά από το κοιμητήριο και πέριξ αυτού θραύσματα από κούζες, απαραίτητα σκεύη για τα ταφικά έθιμα της πατρίδας μας και της πίστης μας. Η πυξίδα συμβολίζει τον χρόνο που μετρά αντίστροφα για την τελική επιστροφή των εκτοπισθέντων Νιοχωριτών στις γενέθλιες εστίες τους.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Η ομιλία του δρα Απόστολου Γ. Κουρουπάκη στο μνημόσυνο των πεσόντων

Σεβαστό ιερατείο, συγγενείς και φίλοι των τιμωμένων, αξιότιμες και αξιότιμοι φίλοι,

Ο λόγος ο σημερινός είναι για εμένα τιμή μεγάλη. Γιατί νιώθω την αγάπη σας, την αγάπη της κοινότητάς σας προς το πρόσωπό μου και αυτό με επιφορτίζει με βάρος συναισθηματικό και ηθικό, το οποίο οφείλω να σηκώσω. Αισθάνομαι, λοιπόν, την υποχρέωση να ευχαριστήσω το Κοινοτικό Συμβούλιο του Νέου Χωρίου Κυθρέας, την Εκκλησιαστική Επιτροπή, τα Σωματεία «Αυγερινός» και «Απόλλων», τον Όμιλο Γυναικών και τους συγγενείς των πεσόντων και αγνοουμένων για την τιμή που μου έκαναν να με προσκαλέσουν για να πω σεμνά μερικά λόγια για τους νεκρούς σας, τους δικούς σας ανθρώπους.

Είπα, οφείλω, αγαπητοί μου, όχι γιατί απλώς πρέπει, αλλά διότι, όταν εάν ένας προσπαθήσει να σηκώσει το επαχθές και δεν τα καταφέρει, είμαι βέβαιος ότι και άλλοι θα ακολουθήσουν για να τον βοηθήσουν. Γνωρίζω, επίσης, ότι τα λόγια παραμυθίας είναι βάλσαμο προσωρινό και δεν απαλύνουν παρά στιγμιαία τη λύπη σας, μα είμαι βέβαιος ότι είναι προτιμότερο να γευόμαστε βάλσαμο παρά χολή.

Οι ήρωες που σήμερα ο επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος, ο πατήρ Διομήδης και ο πατήρ Γεώργιος μνημόνευσαν έσπευσαν να φυλάξουν Θερμοπύλες, ο καθένας με τον τρόπο του και όλοι τους, πεσόντες, δολοφονηθέντες και αγνοούμενοι σήκωσαν βάρος επαχθές, που άλλων βουλές τους

φόρτωσαν. Είμαι βέβαιος ότι δεν αγαπούσαν τον πόλεμο όσοι σήμερα μνημονεύσαμε· θα προτιμούσαν να δουν τα μωρά τους να μεγαλώνουν, να ζήσουν καταγινόμενοι με έργα ειρηνικά, να ταφούν σεμνοπρεπώς. Αλλά, φευ, έμελλε να αφήσουν μέγα κλέος· δεν βαρυγκώμησαν, δεν υπήρξαν ριψάσπιδες, προ πάντων ενώπιον του δικού τους ηθικού κώδικα. Εκείνου του κώδικα με τον οποίο γαλουχήθηκαν, τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι, και οι εκείνοι δεν είναι άλλοι από τους γονείς τους. Αυτοί οι γονείς έχασαν τα παιδιά τους και ο πόνος τους άφατος, αλλά τουλάχιστον γνωρίζουν πως η σπορά τους ήταν καλή.

Βαρύ φόρο αίματος πλήρωσε το Νέο Χωρίο, σαν να μονάξιασε ο Χάρος και να ζήλεψε του κόσμου του απάνω τις χαρές. 74 ψυχές, 74 Νιοχωρίτισσες και Νιοχωρίτες. Κι εμείς σήμερα, τιμούμε και μνημονεύουμε τους πεσόντες κατά την τουρκική εισβολή τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του πυρακτωμένου 1974.

Πρώτος στο κάλεσμα ο έφεδρος λοχίας, Κώστας Λαμπρίας, ο οποίος στην περιοχή Σακκάρια της Αμμοχώστου σκοτώθηκε από Τούρκο ακροβολιστή, όταν έσπευσε να βοηθήσει τραυματισμένο συμπολεμιστή του. Κυρία Ανδρούλα Λοΐζου και Κυριάκο να είστε υπερήφανοι.

Ο Γεώργιος Χατζηγιάννης Πινιαής από το 398 Τάγμα Πεζικού έδωσε το παρών του στο κάλεσμα της πατρίδας και πολέμησε εναντίον του Τούρκου εισβολέα. 35 χρόνια ήταν αγνοούμενος. Το 2009 τα οστά του εντοπίστηκαν σε ομαδικό τάφο στο χωριό Τζιάος και μόνο τότε ησύχασε η ψυχή του, μα και των συγγενών του. Κυρία Νίκη Νικολάου Μίχαλου και Μαρία, να είστε υπερήφανοι.

Ο Κώστας Κωνσταντινίδης και αυτός από το 398 Τάγμα Πεζικού, 35 χρόνια επίσης νεκρός ανύμνητος, δολοφονηθείς, ώσπου ανήμερα του Αγίου Χαραλάμπους το 2008 η οικογένειά του τον απόθεσε σιμά της. Κυρία Ανδρούλα Μοργιάννη, Δέσπω, Χρίστο και Θέμη, να είστε υπερήφανοι.

Ο Γιάννης Παπαγιάννης στις 20 Ιουλίου παρουσιάστηκε και αυτός στο 398 Τάγμα Πεζικού και υπηρέτησε την πατρίδα του. Ευκλεής νεκρός κι αυτός, προδομένος διπλά, κάπνισε ένα τσιγάρο και 35 χρόνια έμεινε αγνοούμενος, μα η δικολογιά του μπορεί να σεμνύνεται για τον ήρωά της. Θεανώ, Μαρία και Ανδρούλα, να είστε υπερήφανες.

Έφεδρος σε μονάδα του Πυροβολικού στον Καράολο ο Στέλιος Ορφανίδης παρουσιάστηκε από την πρώτη ημέρα και θεάθηκε για τελευταία φορά στο Τρίκωμο στις 17 Αυγούστου. Θεία τραγωδία για τον Ορφανίδη, μα και βάλσαμο ειρωνικό, παιχνίδια της μοίρας τραγικά, οι γονείς του και η αδελφή του Μηλίτσα δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ από τους Τούρκους εισβολείς με την κατάληψη της Κυθρέας στις 14/8/1974. Πολύ πρόσφατα, στις 4 του μηνός, τελέστηκε η κηδεία του μετά την ταυτοποίηση των οστών του. Κυρία Ξένια Δημητρίου και Παντελίτσα, να είστε υπερήφανες.

Στο 305 Τάγμα Πεζικού υπηρέτησε ο Κωνσταντίνος Ευθυμίου από το Τσέρι σύζυγος της Αθηνούλας Σάββα Σκουλιά. Συνελήφθη στη Βώνη μαζί με άλλα 39 άτομα και έκτοτε αγνοείται. Κυρία Αθηνούλα Σάββα Σκουλιά και Σάββα, να είστε υπερήφανοι.

Αγνοούμενος από το 398 Τάγμα Πεζικού και ο Γεώργιος Γιωργαλλής Θεοδώρου από τη Βώνη, σύγαμπρος με τον Κωνσταντίνο Ευθυμίου, σύζυγος της Δώρας Σάββα Σκουλιά. Κυρία Δώρα Σάββα Σκουλιά, Παναγιώτα και Μαρία, να είστε υπερήφανες.

Αγνοούμενος και ο 19χρονος Σάββας Αποστολίδης από το 70ό Τάγμα Μηχανικού. Συμμετείχε στη ναρκοθέτηση της Λαπήθου, από τις 6 Αυγούστου, όμως, παραμένει άταφος και αυτός κατά τα ειωθότα της θρησκείας μας. Οικογένεια του Σάββα Αποστολίδη, να είστε υπερήφανοι.

Ο πόλεμος φέρνει μόνο κακά και αυτά δεν λείφκουν κατά την κυπριακή διάλεκτο, ακόμα και σαν περάσουν χρόνια πολλά, και αυτό δείχνει η άνανδρη δολοφονία του δεκαεννιάχρονου Στέλιου Παναγή, του Καλλή Παναγή και της Ανδρούλας Χατζηαντώνη στις 3 Ιουνίου 1996, όταν άοπλος εισήλθε στη νεκρή ζώνη πυροβολήθηκε από στρατιώτες των εχθρικών φυλακίων. Κύριε Καλλή, κυρία Ανδρούλα και Μαρία να είστε υπερήφανοι.

Μνημονεύουμε, ως οφείλουμε, σήμερα και τους εξήντα έξι πολίτες Νιοχωρίτες και Νιοχωρίτισσες, θύματα τυφλής βαρβαρότητας κατά την προέλαση του Αυγούστου. Ηλικιωμένοι που δεν περίμεναν στα ύστερά τους θάνατο ατιμωτικό, οικογενειάρχες που δεν χάρηκαν τη ζωή της οικογένειάς τους. Αιωνία η μνήμη τους.

Αγαπητές, αγαπητοί,

Δανείζομαι τις σοφές λέξεις του Ομήρου από την Οδύσσεια, άιστους ήθελαν οι εισβολείς τους νεκρούς σας, να μην αφήσουν ίχνος πίσω τους, θέλοντας να κρύψουν την αποκοτιά τους οι ιταμοί, μα άπυστοι (με ύψιλον) δεν έμειναν οι ήρωές σας, γιατί τους μνημονεύατε, δεν τους ξεχάσατε, όπως δεν τους ξέχασε η κοινότητά σας και η Εκκλησία σας, μα ακόμα και έτσι σας άφησαν οδυρμούς και οδύνες, αλλά προσευχηθείτε για την ανάπαυσή τους.

Αγαπητές και αγαπητοί συγγενείς, δυστυχώς εγώ δεν μπορώ να σας μιλήσω για επιστροφή, δεν έχω το δικαίωμα να σας γεμίσω φρούδες ελπίδες. Δεν μπορώ να σας μιλήσω για δίκαιη λύση, διότι τα συμφέροντα των ισχυρών δεν εξαρτιούνται από εμάς, θέλω όμως να σας παρακαλέσω να μην ξεχάσετε ποτέ τη θυσία όσων σήμερα μνημονεύσαμε και αυτή τη θυσία τους να την κρατήσετε ανόθευτη, μακριά από τη μικροπολιτική καπηλεία. Η Κύπρος δεν σηκώνει άλλη διαίρεση, ας ενωθούμε όλοι μαζί για να επιτύχουμε την επανένωση του τόπου μας, και ως τότε να κρατήσουμε ψηλά τη μνήμη των ανθρώπων μας και του τόπου μας.

Αιωνία η μνήμη τους.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού μας διοργανώνει διάφορες εκδηλώσεις που αποσκοπούν στο να φέρουν πιο κοντά τους Νιοχωρίτες και να καλλιεργήσει στους νεότερους τη μνήμη του κατεχόμενου χωριού μας, και φυσικά να διατηρήσει ψηλά το αγωνιστικό φρόνημα για επιστροφή. Επίσης, το Κοινοτικό Συμβούλιο δίνει το παρών του σε διάφορες εκδηλώσεις που διοργανώνουν άλλοι φορείς και σύλλογοι, στην Κύπρο και στην Ελλάδα, με στόχο τη σύμπηξη συνεργασιών.

Τελέστηκαν τα εγκαίνια της εκκλησίας του χωριού μας

Με τις ευλογίες της Α.Μ. του αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου, τελέστηκαν τα εγκαίνια του ιερού ναού του Αγίου Χαραλάμπους Νέου Χωρίου Κυθρέας στην Αγλαντζιά, το εσπέρας της Παρασκευής 17 Μαΐου προς Σάββατο 18 Μαΐου 2019, τελεταρχούντος του επισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου. Με την ευκαιρία των εγκαινίων μεταφέρθηκαν για προσκύνηση από τους πιστούς τεμάχια των ιερών λειψάνων του Αγίου Χαραλάμπους και του Αγίου Δημητριανού επισκόπου Χύτρων (Κυθρέας). Επίσης, μεταφέρθηκε η ιερή εικόνα των Αγίων πέντε Επισκόπων Χύτρων (Κυθρέας). Την Παρασκευή 17 Μαΐου 2019, στις οκτώ το βράδυ πραγματοποιήθηκε η τελετή άφιξης των ιερών λειψάνων του Αγίου Χαραλάμπους από την Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου, τα οποία μετέφερε ο πανοσιολογιώτατος έορος, αρχιμανδρίτης Αγαθόνικος Κυκκώτης και του Αγίου Δημητριανού επισκόπου Χύτρων (Κυθρέας) από τον ιερό ναό Παναγίας Παλλουριωτίσσης όπου φυλάσσονται άχρι καιρού, τα οποία μετέφερε ο αιδεσιμολογιώτατος πρωτοπρεσβύτερος π. Μιχαήλ Μαλιάππης, για προσκύνηση από τους πιστούς. Ακολούθησε ο Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός, χοροστατούντος του θεοφιλεστάτου επισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου συμπαραστατούμενος από τον έφορο της Ιεράς Μονής Κύκκου, τους ιερείς του Ναού και άλλους κληρικούς των όμορων ενοριών. Στη συνέχεια τελέστηκαν τα εγκαίνια του Ναού, τελεταρχούντος του επισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου. Το πανίερο γεγονός των Εγκαινίων του ναού του Αγίου Χαραλάμπους ολοκληρώθηκε με την τέλεση της πρώτης Θείας Λειτουργίας, τις πρώτες πρωινές ώρες. Σύμπασα η κοινότητα του Νέου Χωρίου Κυθρέας εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς τον μακαριότατο αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο, ο οποίος ένεκα απουσίας στο εξωτερικό σε εκκλησιαστική αποστολή, έδωσε την ευλογία Του να τελεσθούν τα εγκαίνια του ναού μας, ο οποίος είναι σημείο αναφοράς των εκτοπισμένων Νεοχωριτών. Επίσης, ευχαριστούμε τον επίσκοπο Μεσαορίας κ. Γρηγόριο, ο οποίος προέστη των εγκαινίων, τους ιερείς και όλους τους ευλαβείς χριστιανούς που συμπαραστάθηκαν στην προετοιμασία και επιτέλεση των εγκαινίων. Ευχαριστίες εκφράζουμε, επίσης, προς τον πανιερότατο μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο για την ευλογία να έχουμε, κατά τη διάρκεια των Εγκαινίων, τεμάχιο του ιερού λειψάνου του Αγίου Χαραλάμπους, το οποίο φυλάσσεται στην Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου.

Πηγή: http://churchofcyprus.org.cy

Σύσκεψη για τη συντήρηση του Αγ. Χαραλάμπους

Ο κοινοτάρχης Χρίστος Λαμπρίας συγκάλεσε παγκοινοτική σύσκεψη στις 23 Μαΐου 2019, κατά την οποία έγινε ενημέρωση αναφορικά με τις προσπάθειες για συντήρηση της κατεχόμενης εκκλησίας του χωριού μας. Σύμφωνα με τη μέχρι τώρα πληροφόρηση από τον εκπρόσωπο της ελληνοκυπριακής πλευράς στη Δικοινοτική Τεχνική Επιτροπή, οι προσπάθειες άρχισαν να παίρνουν σάρκα και οστά. Συγκεκριμένα, επισκέφθηκαν την εκκλησία και έκαναν μελέτη Ελληνοκύπριοι, αρχιτέκτονας και πολιτικός μηχανικός, που απασχολούνται στην εν λόγω επιτροπή. Επίσης, ο στόχος της συλλογής του απαραίτητου χρηματικού ποσού για την πρώτη φάση των εργασιών συντήρησης έχει επιτευχθεί. Γ' αυτό το Κοινοτικό Συμβούλιο και η Εκκλησιαστική Επιτροπή εκφράζουν θερμές ευχαριστίες σε όσους έκαναν εισφορά ή βοήθησαν στη συλλογή των χρημάτων. Την εκκλησία του χωριού μας δεν θα την αφήσουμε να καταρρεύσει, θα τη σώσουμε. Να είστε βέβαιοι γι' αυτό.

Καινούργια παράθυρα στον Αγ. Χαράλαμπο

Το Κοινοτικό Συμβούλιο και η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγ. Χαραλάμπους αποφάσισαν την κατασκευή και τοποθέτηση παραθύρων στην κατεχόμενη εκκλησία του χωριού μας. Στα παράθυρα υπήρχαν νάιλον, τα οποία κάθε χρόνο ήθελαν αλλαγή. Για τον σκοπό αυτό οι Θεόδωρος Μεϊβατζής και ο κοινοτάρχης Τραχωνίου Χαρ. Αθανασίου επισκέφθηκαν την εκκλησία και πήραν μέτρα για την κατασκευή ξύλινων παραθυριών. Την κατασκευή των παραθύρων έκανε αφιλοκερδώς ο συγχωριανός μας Χαράλαμπος Κασιής, τον οποίο ευχαριστούμε θερμά. Το κόστος των υλικών ανέλαβε εξ ημισείας το Κοινοτικό Συμβούλιο και η Εκκλησιαστική Επιτροπή. Τα παράθυρα τοποθέτησε ο Χαρ. Κασιής στις 27 Ιουλίου 2019. Στην τοποθέτηση βοήθησαν ο Χρίστος Λαμπρίας, ο Θεόδωρος Μεϊβατζής, ο Σοφοκλής Χατζηανδρέου, ο Βάσος Ανδρέου και ο Κώστας Α. Λαμπρίας.

Οι νέοι επισκέπτονται τη γενέθλια γη

Τη γενέθλια γη των πατέρων τους είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν οι νέοι του χωριού μας. Περπάτησαν στον κεντρικό δρόμο, στα στενά και στα καντούνια, στις γειτονιές και στην αυλή του σχολείου, σε μια επίσκεψη - προσκύνημα στη γη των προγόνων τους, στο Νιόχωρκο. Την επίσκεψη, το Σάββατο, 12 Οκτωβρίου 2019, οργάνωσε για δεύτερη συνεχή χρονιά το κοινοτικό συμβούλιο κι εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπαθειών να μάθουν οι νέοι, Νιοχωρίτες τη γη των πατεράδων και παππούδων τους.

Ξεκινώντας από την γειτονιά του μύλου περπατήσαμε τον κεντρικό δρόμο, κάναμε σταθμό στο σωματείο του «ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ» και στο Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα «Η ΠΡΟΟΔΟΣ». Πορευθήκαμε στην εκκλησία του Αγ. Χαραλάμπους, ανάψαμε ένα κερί, κάναμε τον σταυρό μας και ψάλαμε με δέος και συγκίνηση το απολυτίκιο του πολιούχου αγίου της κοινότητάς μας. Η εκκλησία βεβηλωμένη, συλημένη, με εμφανή τα σημάδια της καταστροφής, ακόμα αντέχει στον χρόνο. Ο κοινοτάρχης ανέφερε ότι έχει γίνει μελέτη για τη συντήρησή της από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP). Με βάση την πληροφόρηση που είχε, οι εργασίες πιθανόν να αρχίσουν περί το τέλος του έτους. Βγήκαμε στο περίβολο της εκκλησίας όπου υπάρχει κοιμητήριο, με το μόνο τάφο που υπάρχει να είναι του τέως κοινοτάρχη Κώστα Χατζηζαβρού που δολοφονήθηκε το 1914. Στη συνέχεια πήραμε τον κεντρικό δρόμο και σταματήσαμε στο σωματείο του «ΑΠΟΛΛΩΝΑ». Μετά προχωρήσαμε προς τη βαλανιά, σήμα κατατεθέν του Νιοχώρκου, το αιωνόβιο αυτό δέντρο που αντέχει στον χρόνο. Περάσαμε από την γκρεμισμένη εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου, που δεν σεβάστηκαν οι Τούρκοι εισβολείς, αφού για πολλά χρόνια τη χρησιμοποιούσαν ως στάβλο. Αφού περάσαμε από τον χώρο που ήταν κτισμένο το παλιό σχολείο και μετέπειτα κινηματογράφος του Χρίστου Κοκονή, καταλήξαμε στο σχολείο, που κτίστηκε το 1952. Σταθμός αναγκαίος στο κοιμητήριο του χωριού μας, το οποίο δυστυχώς είναι βεβηλωμένο, με τα μνήματα ανοικτά και τους σταυρούς σπασμένους και διάσπαρτους παντού. Στόχος του Κοινοτικού Συμβουλίου του χρόνου να το περιφράξουμε και να το καθαρίσουμε. Στην επιστροφή περάσαμε από την Κερύνεια αφού περάσαμε κάτω από τη σκιά του μεγαλοπρεπούς Πενταδακτύλου. Δώσαμε την υπόσχεση ειδικά οι νέοι, 33 τον αριθμό, ότι δεν θα χαθούμε και θα συμμετέχουμε στις εκδηλώσεις του χωριού. Τον κοινοτάρχη συνόδευαν τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου Σοφ. Χατζηανδρέου, Κωστής Κοκονής και Χαρ. Κυριακίδης.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες του προς τον συγχωριανό μας φωτογράφο Κύπρο Αδαμίδη, σύζυγο της Μελανής Ολυμπιακού, για την αφιλοκερδή φωτογραφική κάλυψη της επίσκεψης.

Θεατρική παράσταση

Την ανάλαφρη ξεκαρδιστική κωμωδία των Ασημάκη Γαλαμά και Κώστα Πρετεντέρη Μιας Πεντάρας Νιάτα, σε σκηνοθεσία Μαριάνας Καυκαρίδου, παρακολούθησαν δωρεάν οι Νιοχωρίτες στο Σατιρικό Θέατρο, την Παρασκευή, 27 Σεπτεμβρίου στις 8:30 μ.μ. Η παράσταση, η δεύτερη που οργάνωσε το Κοινοτικό Συμβούλιο, εντάσσεται στο πλαίσιο των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του κοινοτικού συμβουλίου του χωριού μας. Μετά το πέρας της παράστασης ακολούθησε μικρή δεξίωση, προσφορά του Κοινοτικού Συμβουλίου. Επίσης, μετά το πέρας της παράστασης ενημέρωσε εν συντομία τους παρευρισκόμενους για διάφορα θέματα.

Εκπροσώπηση Κοιν. Συμβουλίου σε διάφορες εκδηλώσεις

Στη γενική συνέλευση της Ένωσης Κατεχόμενων Κοινοτήτων Επαρχίας Λευκωσίας που συνεκλήθη στις 15/3/2019, το Κοινοτικό Συμβούλιο εκπροσώπησαν ο κοινοτάρχης Χρ. Λαμπρίας και το μέλος Σοφοκλής Χατζηανδρέου. Ο κοινοτάρχης παρέστη στο μνημόσυνο των Μιαμηλιωτών στις 19/5/2019, στην εκδήλωση του ΠΑΟΚ Κυθρέας για τον αγνοούμενο αξιωματικό της Εθνικής Φρουράς Τάσο Μάρκου στις 29/5/2019 και στο μνημόσυνο πεσόντων του 398 Τάγματος Πεζικού, στις 29/6/2019, στην Ποταμιά. Μεταξύ των πεσόντων οι συγχωριανοί μας Γεώργιος Πηνιαής, Κώστας Κωνσταντινίδης και Γιάννης Παπαγιάννης. Επίσης, παρέστη στο μνημόσυνο των πεσόντων της Κυθρέας στις 15/9/2019 και στο μνημόσυνο του εκ Κυθρέας ήρωα της ΕΟΚΑ Σπύρου Χατζηγιακουμή που έγινε στην Αγία Βαρβάρα στις 13/10/2019. Η αναπληρώτρια κοινοτάρχης Αντρούλα Φιλιππίδου εκπροσώπησε το Κοινοτικό Συμβούλιο στο 20ό Παγκόσμιο Συνέδριο Αποδήμων που έγινε στη Λευκωσία στις 27 Αυγούστου 2019.

Επίσκεψη στον Απόστολο Ανδρέα παρέα με Νιοχωρίτες

ΤΗΣ ΡΕΒΕΚΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΠΙΕΡΗ

Το ήθελα πολύ! Το είχα ξανακάνει πριν από πολλά χρόνια. Από τις πιο δύσκολες εμπειρίες της ζωής μου. Ίσως γι' αυτό να επιζητούσα την επανάληψή του. Για να δω πιο ξεκάθαρα, για να μυρίσω πιο ήρεμα, για να παρατηρήσω πιο προσεχτικά, για να χώσω βαθιά στη μνήμη εικόνες οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, συναισθηματικές.

Ένα ταξίδι-προσκύνημα στον Απόστολο Ανδρέα. Η πρώτη μου επαφή με τον χώρο είχε γίνει πριν από 14 ολόκληρα χρόνια. Με συναδέλφους από την ΠΟΕΔ είχαμε ταξιδέψει στο εγκλωβισμένο σχολείο του Ριζοκαρπάσου και μετά προσκύνημα στον Απόστολο Ανδρέα. Το έντονα φορτισμένο σώμα και μυαλό δεν μου είχαν επιτρέψει τότε να ζήσω αυτό το προσκύνημα. Μηχανικά, θαρρείς σαν μαριονέττα είχα κινηθεί σε εκείνο το πρώτο μου ταξίδι στο κρυφό-φανερό σχολειό αλλά και στη βουβή και ταυτόχρονα τόσο ηχηρή παρουσία του μοναστηριού.

Είχα πει, τότε, ότι δεν θα το επιχειρήσω ξανά. Περνώντας, όμως, τα χρόνια, άρχισα να νιώθω έντονη την ανάγκη να μεταβώ σε εκείνο το ακρινό σημείο του νησιού μας, να ταξιδέψω σε εκείνη την υπέροχη χερσόνησο των Αγίων.

Η ανακοίνωση, λοιπόν, του Κοινοτικού μας Συμβουλίου για μια εκδρομή στην Καρπασία με βρήκε σχεδόν έτοιμη. Και λέω σχεδόν, γιατί θεωρώ ότι κανείς και ποτέ δεν είναι έτοιμος να βιώνει αυτά τα ταξίδια, να διαχειρίζεται αυτές τις εμπειρίες. Το γεγονός ότι θα ήμασταν χωριανοί και συγγενείς συνταξιδιώτες ενίσχυσε τη θέληση για το τάμα. Ο σταθμός στο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα υποσχόταν ακόμη πιο έντονες συγκινήσεις.

Από νωρίς την Κυριακή, 5 Μαΐου, σταθμεύσαμε στον χώρο απέναντι από την Υπηρεσία Χειροτεχνίας, κουβαλώντας όλοι κεριά και λαμπάδες. Τρία λεωφορεία γέμισαν με συγχωριανούς, μεγαλύτερους αλλά και πολύ νεαρούς. Και πάλι, το ίδιο συναίσθημα που αφήνει αυτή την πικρία, που σε κάνει να νιώθεις στυφνό το στόμα. Πολλά από τα πρόσωπα άγνωστα. Γίνονται οι συστάσεις με τους παλαιότερους να κάνουν αναφορές σε σχέσεις και στιγμές του παρελθόντος και τους νεότερους να προσπαθούν να συσχετίσουν, δύσκολα ομολογουμένως, οικογένειες και ονόματα. Μεγάλη η διαδρομή. Μέχρι το τέλος στην επιστροφή νιώθουμε πλέον γνωστοί, τουλάχιστον όσοι καθόμαστε σε κοντινές θέσεις στο λεωφορείο.

Ναι, αυτή είναι η γη μας. Κάθε βράχος, κάθε πέτρα, κάθε κύμα κρύβει πίσω του μια ιστορία, μια παράδοση, ένα θρύλο.

Στάση στον Απόστολο Βαρνάβα

Ακολουθήσαμε τον δρόμο που περνά έξω από το χωριό μας. Λίγο πριν από το Βαρώσι, λοξοδρομούμε προς τον Απόστολο Βαρνάβα. Μπροστά μας εμφανίζεται το μοναστήρι. Συνταρακτικό: η εικόνα που χρόνια τώρα αντικρίζω μπροστά μου καθημερινά στα θρανία, στα τετράδια των παιδιών μας, ολοζώντανη απέναντι μου. Λείπουν μόνο οι τρεις μοναχοί. Τους τοποθετώ με το μυαλό μου στο ίδιο ακριβώς σημείο. Ο χρόνος λες και δεν πέρασε από εκείνο το κτίσμα. Προσκυνούμε τον τάφο του Αγίου και ριγώ, όχι τόσο από την υγρασία του υπογείου, όσο από την ιστορία που νιώθω να με περικλείει. Ο Ανθέμιος να οραματίζεται το σημείο, να σκάβει και να ανακαλύπτει το σκήνωμα του Αγίου με το χειρόγραφο Ευαγγέλιο του Μάρκου πάνω του. «Αποστόλου Βαρνάβα, Ιδρυτού και προστάτη της Εκκλησίας της Κύπρου»… Αρνούμαστε να πληρώσουμε στις κατοχικές δυνάμεις για να μπούμε στο Μουσείο και συνεχίζουμε το ταξίδι μας για τον Άγιο της Καρπασίας.

Ο δρόμος δύσκολος, η φύση γύρω υπέροχη. Ένα ανοιξιάτικο τοπίο με θερινές πινελιές κατά τόπους. Το στενό δρομάκι, γεμάτο λακκούβες να μαρτυρά την έλλειψη φροντίδας, την εγκατάλειψη του χώρου. Η χερσόνησος μαγική, η θάλασσα μαγνήτης, ο ουρανός καθρέφτης του νερού και του ήλιου. Ή μήπως αντίστροφα;

Τα γαϊδουράκια ξεπροβάλλουν μέσα από την άγρια βλάστηση, λες και μας καλωσορίζουν στο τελευταίο σημείο του νησιού, στο άκρο του τόπου μας. Το μοναστήρι, σαφώς σε καλύτερη κατάσταση μετά την αναστήλωσή του. Μια πανήγυρις έξω, αλλά όχι από τους νόμιμους κατοίκους, ούτε καν χριστιανοί πίσω από τον πάγκο, διαλαλούν την πραμάτια τους στους χριστιανούς. Μια παράκληση, ένα κερί, ευλαβικό προσκύνημα στην εικόνα του Αγίου

που προσεγγίζοντας τον βράχο πιο κάτω, με το μπαστούνι του, ανάβλυσε μυρωμένο νερό και θεράπευσε το τυφλό παιδί του καπετάνιου. Ναι, αυτή είναι η γη μας. Κάθε βράχος, κάθε πέτρα, κάθε κύμα κρύβει πίσω του μια ιστορία, μια παράδοση, ένα θρύλο.

Μια φωτογραφία να έχουμε να θυμόμαστε αυτό το προσκύνημα. Με φόντο τις χαρακτηριστικές καμάρες του μοναστηριού στη μία, τη θάλασσα στην άλλη. Και η σκέψη να γυρνά πίσω. Όσοι θυμόντουσαν μια προ του '74 εκδρομή είχαν να λένε. Οι υπόλοιποι πλάθουμε εικόνες στη φαντασία. Το αεράκι τις σκορπίζει στο πέλαγο.

Στην επιστροφή αποφασίζουμε να περάσουμε από το αγαπημένο μας χωριό. Το απολυτίκιο του Αγίου μας μέσα στον ναό του, η λαμπρότητα των κεριών που είχαν απομείνει από προηγούμενη επίσκεψη, ένα τριαντάφυλλο και το Χριστός Ανέστη.

Αλήθεια, πότε θα αναστηθεί και η γη μας;

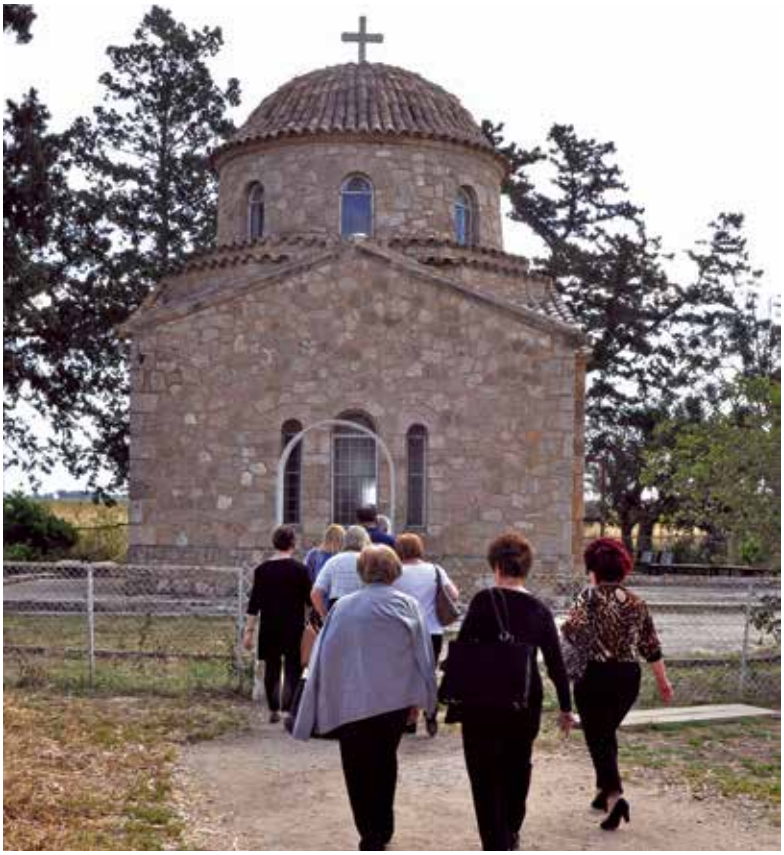

Περπατώντας στες στράτες του χωρκού μας

ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ

Παθκιά-παθκιά… προσπαθήσαμε να περπατήσουμε το Νιο Χωρκό. Σχεδόν ολόκληρο για τρεις ώρες περίπου το περιδιαβήκαμε. Οι γειτονιές του χωριού σχεδόν αγνώριστες, τα τοπόσημά του, όμως, επιμένουν να ορίζουν τον τόπο· η βαλανιά, ο Άγιος Ιωάννης, το Συνεργατικό παντοπωλείο, ο δρόμος του Φκιακά, ο Αϊ Χαράλαμπος, η φάμπρικα και τόσα άλλα… ακολουθήστε μας.[1]

Το κατάστημα στο οποίο στεγαζόταν για σειρά ετών το ένα από τα δύο συνεργατικά παντοπωλεία του χωριού. Το ακίνητο ανήκει στον Γεώργιο Κτωρή, ο οποίος το αγόρασε από τον Κώστα Χατζηζαβρό μετά τη δολοφονία του το 1914. Μέχρι τη δεκαετία του '50 ήταν καφενείο και μπακάλικο. Στο συνεργατικό εργάστηκαν ο Βάσος Κόνιου και ο Γεώργιος Στέκας.

Ο κεντρικός δρόμος στο ύψος του κουρείου του Πινιάη, στα αριστερά του δρόμου. Δίπλα διακρίνεται η πόρτα του σπιτιού του Χαράλαμπου Τσαγκάρη (Κουττουπή). Απέναντι το ραφείο του Σ. Φελλά χάλασε, όπως χάλασαν και ο καφενές του Γιαννή του Πετρούτσιου και το μπακάλικο του Τρίγκου. Έτσι δημιουργήθηκε μικρή πλατεία προς την εκκλησία του Αγ. Χαραλάμπους.

Ο δρόμος απέναντι από το καφενείο του Γιαννή του Πετρούτσιου προς τη βαλανιά. Ο δρόμος ασφαλτοστρώθηκε τη δεκαετία του '60, με δωρεά του απόδημου συγχωριανού μας Αντρέα Γεωργίου (Φτιακά), γι' αυτό έφερε και το όνομά του.

Ο δρόμος προς την εκκλησία του Αγ. Χαραλάμπους. Στα αριστερά το σπίτι του Μιχάλη Χαϊρεπέτη (Μιχάλα) και απέναντι το σπίτι της κόρης του Τζιάμπου.

Ο κεντρικός δρόμος που περνούσε μπροστά από το σωματείο του «ΑΠΟΛΛΩΝΑ». Πριν από το οίκημα του σωματείου το κατάστημα της Ελλούς του Ευτυχή. Στη μικρή πλατεία απέναντι από το σωματείο υπάρχει μικρό υποστατικό.

Ο δρόμος μετά του Μαρωνίτη. Το ξωπόρτι είναι του Στυλλή Κκάιλου (Τράντα). Πριν ήταν το ραφτάδικο του Φωτή του Σιοίρου. Το παράθυρο που φαίνεται είναι του δωματίου που έμενε η Ελεγκού Κκάιλου, αδελφή του Τράντα.

Το παραδοσιακό ξωπόρτι της Ελεγκούς Κκάιλου. Σ' ένα δωμάτιο όλο το βιός της Ελεγκούς, με τη βούφα (αργαλειό) να καταλαμβάνει μεγάλο μέρος του δωματίου. Στον αργαλειό περνούσε τις περισσότερες ώρες της, υφαίνοντας εξαιρετικά υφαντά.

Στην είσοδο του χωριού από τα δυτικά, στο οικόπεδο ήταν κτισμένος ο «Τσιακλαγιάς», καφενές του Αντρέα Κούννου (Σαπαντζιή). Απέναντι ήταν ο μεγάλος ευκάλυπτος, όπου οι θαμώνες απολάμβαναν το ποτό τους. Στα αριστερά του δρόμου υπήρχαν τουρκικά σπίτια, ενώ στα δεξιά πρώτα ήταν το γκαράζ του Μάγκα, μετά του Τσιηφούτη, του Κυριάκου Κούννου κ.ά.

Το σπίτι του Λούκα Καρτακκούλη και της Ελλούς του Προφήτη, κτίσμα της δεκαετίας του '60.

Ο δρόμος απέναντι από το καφενείο του Μαρωνίτη. Διακρίνεται αριστερά το σπίτι του Αντρέα Μιχαήλ (ράφτη), ενώ πιο κάτω ήταν του Νίκου Ρωτού και της Έλλης, κόρης του Γιακουμή και της Δεσποινούς του παπά. Από την απέναντι πλευρά ήταν του Κουτσόγιαννου και του Χριστόδουλου Τσιάρτα. Ήταν η γειτονιά στα δυτικά της εκκλησίας του Αγ. Χαραλάμπους.

Ο καφενές του Τέβρισιου στον τουρκομαχαλά, από τους πιο παλιούς του χωριού.

Ο δρόμος που ξεκινούσε από τον Τσιακλαγιά. Στα αριστερά είχε σπίτια Τούρκων και δεξιά Ελλήνων. Ανάμεσα σε άλλα του Κυριάκου Κούννου, του Αντρέα Μάτσα και του Γεώργιου Καστελάνου.

Η εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου δεν άντεξε στη βεβήλωση και σύληση του Τούρκου κατακτητή, αλλά και στον χρόνο, με αποτέλεσμα τη μερική κατάρρευσή της. Η εκκλησία κτίστηκε το 1673, μετά που οι Τούρκοι μετέτρεψαν τον ναό του Αγ. Νικολάου σε τζαμί. Η ανυπολόγιστης αρχαιολογικής αξίας εικόνα του Τιμίου Προδρόμου που υπήρχε στο ναό αγνοείται.

Ο δρόμος πίσω από την εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου προς τα βόρεια. Στην αρχή του δρόμου δεξιά κτισμένα ήταν το σπίτι του Ανδρέα Σαλλαγγού, δίπλα του Σάββα Τρίχα (Καούσιη). Προχωρώντας στη γωνία αριστερά ήταν το σπίτι του Σάββα Τσαγκάρη (συζύγου της Μαρίας του Γιακουμή).

Η βαλανιά, το αιωνόβιο δέντρο του χωριού μας, που σύμφωνα με το Τμήμα Δασών ήταν 750 χρονών. Κάτω από τη βαλανιά ήταν το σπίτι του Παφίτη, που τώρα δεν υπάρχει. Στον ίσκιο της έπιναν τον καφέ τους οι χωριανοί στον καφενέ του Μιχαηλιά.

Ο δρόμος από τα βόρεια προς τη βαλανιά, σήμα κατατεθέν του Νιοχώρκου. Στα δεξιά ήταν τα σπίτια του Γιώρκου του Κτωρή και του Χρίστου Χριστούδια που έχουν χαλάσει και τα ισοπέδωσαν. Αριστερά ήταν του Χαράλαμπου Ζερβού, κι αυτό χαλασμένο.

Η εξώθυρα της οικίας του Αντρέα Γιαννό, γνωστού ως «Αντρεάκκου». Ψηλά αναγράφεται η χρονολογία κατασκευής, 1907. Οι Τούρκοι έκλεισαν πόρτα με τούβλα, κυριολεκτικά τη μαγάρισαν.

Ο δρόμος από τη βαλανιά προς το σινεμά του Χρίστου Κοκονή. Στην αρχή, στα αριστερά του δρόμου το σπίτι του Μιχαηλιά, μετά της κόρης του Ειρηνιάς, γυναίκας του Αντώνη Χαρή. Πιο κάτω το σπίτι του Αντρέα Γιαννό, συζύγου της Κωστούς που ήταν κόρη του Σοφοκλή Χατζηχριστοδούλου, επονομαζόμενου Κοντόσιειλου. Στα δεξιά το σπίτι της κόρης του Γαλατάρη.

Η εξώθυρα της οικίας του Νίκου Ττόφα και της γυναίκας του Αγγελικής, που βρισκόταν στην οδό Αντρέα Γεωργίου (Φτιακά) δίπλα από το σπίτι του Χριστοφή Βακανά και της συζύγου του Αναστασίας. Στο μεγάλο «κέρφιου» του χωριού, τον Οκτώβριο του 1958, οι Άγγλοι προκάλεσαν ζημιές στο σπίτι στην προσπάθειά τους να βρουν κρυμμένα όπλα.

Η εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους. Έχει αφαιρεθεί το περιμετρικό κιγκλίδωμα της εκκλησίας, στα δεξιά διακρίνεται το οίκημα της ΟΧΕΝ.

Ο κάμπος του Νιοχώρκου, μετά τον θερισμό. Τον κάμπο αυτό πότισαν με τον ιδρώτα τους εκατοντάδες Νιοχωρίτες σπέρνοντας, με το παραδοσιακό αλέτρι και θερίζοντας με το δρεπάνι. Ο κάμπος του χωριού μας αριθμούσε 18.000 σκάλες.

Ο τουρκομαχαλάς του χωριού, διακρίνεται ερειπωμένο σπίτι. Χαρακτηριστικά τα φοινικόδεντρα που φύτευαν οι μουσουλμάνοι, όταν γίνονταν χατζήδες.

Το δημοτικό σχολείο του χωριού μας που κτίστηκε στην ανατολική άκτη του χωριού το 1952. Δίπλα από το σχολείο ήταν το σπίτι του Νίκου Αθανασιάδη (Ψαρά).

Ο δρόμος στο έμπα του χωριού από τα δυτικά. Το τζαμί του χωριού, που ως γνωστό ήταν η πρώτη εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο. Οι Τούρκοι την έκαναν τζαμί και πρόσθεσαν μιναρέ, γι' αυτό το χωριό στα τουρκικά λέγεται Μιναρελλίκκιοϋ, δηλ. χωριό του μιναρέ.

Η αυλή του δημοτικού σχολείου του χωριού μας. Τώρα το σχολείο χρησιμοποιείται ως περιφερειακό και κτίστηκε ακόμη μια πτέρυγα.

Το σταυροδρόμι του χωριού. Ο κεντρικός δρόμος που οδηγούσε προς το σχολείο και στη συνέχεια προς Χρυσίδα και Βώνη. Στα δεξιά πήγαινες Τραχώνι και αριστερά Κυθρέα. Πάνω στο σταυροδρόμι διακρίνονται στα δεξιά το σπίτι του Κώστα Αθανασιάδη (Γέρου) και της Χρυσάνθης (Ασπρομάλλας), που σήμερα είναι καφενείο και στα αριστερά του Πέτρου Κυριακίδη (Σιερομύλα).

Το σπίτι του δασκάλου Κυριάκου Λαμπρία και της συζύγου του Χαρίτας, το γένος Τσιάρτα, ερειπωμένο και μισοχαλασμένο.

Το περιβόλι της Ελενίτσας Λαμπρία μετατράπηκε σε πλατεία στο ύψος του σταυροδρομιού. Διακρίνεται ο οικίσκος της, που λειτουργεί ως καφενείο.

Το άλλοτε υπερσύγχρονο ελαιοτριβείο του χωριού μας, σήμερα κατάστημα πώλησης σουβενίρ. Το ελαιοτριβείο ιδρύθηκε το 1948 υπό την επωνυμία Ελαιουργία Νέου Χωρίου (Κυθραίας) και Περιχώρων « Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Λτδ » - Oilworks of Neo Khhorio (Kythreas) and Neigbourhood "SYNERGASIA Ltd". Δίπλα από τον ελιόμυλο ήταν ο αλευρόμυλος. Ο πιο παλιοί θα θυμούνται στον μεν ελιόμυλο τον Μιχάλα και τον Χριστοφή με τις μακριές ποδιές τους, στον δε αλευρόμυλο τον μυλωνά, με το όνομα λουκς, αλλά γνωστός ως «Κολότζιας».

Τα ζεμπύλια μέσα στα οποία ετοποθετείτο ο πολτός από το ελαιόκαρπο, τα οποία συμπιέζονταν και έρεε το λάδι με τον «τζιούζουρο». Στη συνέχεια με τη χρήση ζεστού νερού εγίνετο ο διαχωρισμός του ελαιολάδου.

Οι τεράστιοι ογκόλιθοι που γύριζαν στην «αβάτζιη» και συνέθλιβαν τις ελιές. Η μηχανική σύνθλιψη των ελιών με την κίνηση του μοχλού ήταν προηγμένης τεχνολογίας για την εποχή που λειτουργούσε το ελαιοτριβείο, από τα πρώτα γτου είδους που λειτούργησαν ανά το παγκύπριο.

Το σπίτι του Αθανάση Αθανασιάδη (Σιόρρη) με τις εντυπωσιακές καμάρες, που άντεξαν στον χρόνο. Στην αυλή του σπιτιού, που ήταν αμφιθεατρική, ο θεατρικός όμιλος του «ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ» έδινε παραστάσεις μέχρι τη δεκαετία του '50. Απέναντι ήταν το σπίτι του Φωτή του ράφτη.

Ο κεντρικός δρόμος από το σταυροδρόμι προς το κέντρο του χωριού. Στα δεξιά είναι το σπίτι της Ζωής Σ. Αθανασιάδη, συζύγου του Παύλου από το Παλαίκυθρο. Ο δρόμος προς τα δεξιά οδηγούσε προς το σινεμά του Χρ. Κοκονή. Στο βάθος διακρίνεται το οίκημα του «ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ».

Το ξωκλήσι του Αγ. Θεοδώρου του Στρατηλάτη στον κάμπο κοντά στον ποταμό Πιδκιά. Κτίστηκε το 1941 στα ερείπια παλιάς εκκλησίας εξ ου και λεγόταν «Παλιοκκλησιά».

«Ο πατέρας μου ήταν ο φάρος μου»

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΣΤΗ *ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ* ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο Κ. SERANO

ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Γεννήθηκα στην Αμμόχωστο, το 1946, στη συνοικία κοντά στην Αγία Αικατερίνη. Ο πατέρας λεγόταν Θεόκτιστος και ήταν από τις Αγγλισίδες και η μητέρα μου λεγόταν Μαρούλα και ήταν από το χωριό Μάντρες της επαρχίας Αμμοχώστου. Ο πατέρας μου, που για εμένα, ήταν το σχολείο μου, ο φάρος μου θα έλεγα, που με καθοδηγούσε, κατετάγη στον βρετανικό στρατό και πήρε μέρος στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι Άγγλοι τότε καλούσαν τους Κύπριους να καταταγούν και υπόσχονταν ότι θα μας έδιναν την ελευθερία μας, πράγμα φυσικά που δεν έκαναν. Έτσι, ο πατέρας μου πολέμησε για τους Εγγλέζους, αλλά αργότερα πολέμησε εναντίον τους, αφού είχε ενταχθεί στην ΕΟΚΑ.

ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Αυτά που θυμούμαι για τον πατέρα μου, από μικρό παιδί, είναι ότι ο πατέρας μου ήταν ένας αγωνιστής για τη ζωή και την οικογένειά του. Έκανε διάφορες δουλειές, η πρώτη του δουλειά ήταν αμαξάς, είχε την καλύτερη άμαξα της Αμμοχώστου και το καλύτερο άλογο, «ρούσος» το όνομά του, το οποίο αξιοποίησε και ως επιβήτορα. Μετά πήρε ένα κάρο το οποίο χρησιμοποιούσε για μεταφορά οικοδομικών υλικών. Επειδή απαγορευόταν να παίρνουν άμμο από την παραλία, πολλοί οδηγούσαν με την όπισθεν το κάρο μέσα στη θάλασσα, το φόρτωναν άμμο και μετά τραβούσαν το άλογο για να βγει. Τα περισσότερα δεν τα κατάφερναν και φώναζαν τον πατέρα μου για βοήθεια, γιατί ο «ρούσος» δεν κώλωνε. Αργότερα άρχισε να πουλάει παγωτό, αγόρασε τρίτροχο ποδήλατο, έβαλε παγωνιέρα και πήγαινε στην παραλία, στο «Φάληρο» και το πωλούσε. Όλοι τον φώναζαν «Λούκατα», γιατί διαφημίζοντας το παγωτό του στους τουρίστες, κρατώντας το χωνάκι, φώναζε στα αγγλικά: «look at that». Πήγαινα κι εγώ μαζί του, και στη συνέχεια πηγαίναμε και στα γύρω χωριά, γιατί στο μεταξύ αγόρασε αυτοκίνητο.

«ΜΑΜΜΑ ΘΕΛΩ ΠΑΓΩΤΑ ΜΑΝΝΑ»

Ο πατέρας μου ήταν μάνα στο μάρκετινγκ. Μας έπαιρνε μαζί του σε όλα τα πανηγύρια. Το μεγαλύτερο πανηγύρι ήταν του Αγίου Δημητρίου στο Λεονάρισσο, όπου όμως είχε μεγάλο ανταγωνισμό ανάμεσα στους παγωτάρηδες. Την προηγούμενη μέρα μου είπε: Θα κάνεις πως κλαίεις και θα φωνάζεις «Μάμμα θέλω παγωτά Μάννα». Εγώ του είπα να βάλει τον αδελφό μου τον Αντώνη, που ήταν μεγάλος ηθοποιός κι όντως έτσι έγινε και τον μαγνητοφώνησε. Μόλις τέλειωσε η λειτουργία και βγήκαν τα παιδιά από την εκκλησία, έθεσε σε λειτουργία το μαγνητόφωνο, οπότε τα παιδιά έσπευσαν στο αυτοκίνητο που έγραφε «Παγωτά Μάννα» και σε χρόνο ρεκόρ ξεπούλησε. Θυμάμαι ακόμη κάτι χαρακτηριστικό για τον πατέρα μου. Όταν επέστρεψε ο Μακάριος στην Κύπρο το 1959 και οργανώθηκε μεγάλο συλλαλητήριο στο ΓΣΠ στη Λευκωσία. Πήγαμε, εγώ, ο πατέρας μου και ο αδελφός μου με το αυτοκίνητο γεμάτο παγωτά, αλλά μας σταμάτησε ένας αστυνομικός και μας είπε ότι απαγορεύεται να πάνε στο ΓΣΠ. Ο πατέρας μου του είπε ότι του τηλεφώνησαν από το ΓΣΠ ότι τους έλειψε το παγωτό και ήθελαν να τους προμηθεύσουμε με παγωτό. Θα πάμε να ξεφορτώσουμε και να φύγουμε, του είπε. Μας άφησε να περάσουμε. Βγάλαμε τρεις παγωνιέρες και πάλι σε χρόνο ρεκόρ πωλήσαμε το παγωτό λόγω και της πολυκοσμίας.

ΠΑΓΩΤΑΤΖΗΣ ΣΤΑ ΟΚΤΩ ΜΟΥ

Με την πώληση παγωτού ασχολήθηκα κι εγώ από οκτώ χρονών. Προσέγγισα τον ιδιοκτήτη του εργοστασίου παρασκευής παγωτού «Μάννα», τον κ. Λοΐζο, και τον έπεισα να με προσλάβει. Μου έκανε μια παγωνιέρα και στηνόμουν έξω από τα καφενεία για να πουλήσω το παγωτό μόνο τις Κυριακές. Πήγαινα στην Ξυλοτύμπου, στην Άχνα και σε άλλα χωριά. Εγώ σκέφτηκα ότι έπρεπε να κυνηγήσω τον πελάτη και να πηγαίνω στον χώ-

ρο του. Γι' αυτό είπα στον κ. Λοΐζο ότι έπρεπε να μου αγοράσει αμαξάκι για να μπορώ να μετακινούμαι, δεδομένου ότι έκλεισαν τα σχολεία γιατί ήταν καλοκαίρι και ενώ μου το υποσχέθηκε, όλο και το ανέβαλλε. Τελικά με την παρέμβαση του «Κκολή του στροτζυλονύσιη», υπαλλήλου του εργοστασίου, ο κ. Λοΐζος μου πήρε το αμαξάκι. Την πρώτη φορά πήγα έξω από την εκκλησία στην Ξυλοτύμπου και μόλις βγήκε ο κόσμος πήρε παγωτό και πούλησα περίπου το μισό. Στις 10 το πρωί πήγα στο γήπεδο και μέχρι το μεσημέρι το πούλησα όλο. Την άλλη Κυριακή είπα στον κ. Λοΐζο να μου πάρει δύο παγωνιέρες. Τη μία την πούλησα στην Ξυλοτύμπου και την άλλη στην Άχνα, όπου με πήρε ο κ. Κώστας χωρίς μάλιστα να πληρωθεί. Το κέρδος ήταν μία λίρα για κάθε παγωνιέρα.

> **Μαγνητοφώνησε τον αδελφό μου Αντώνη να προσποιείται πως κλαίει φωνάζοντας «Μάμμα, θέλω παγωτά Μάννα» και μόλις βγήκαν τα παιδιά από την εκκλησία, άναψε το μαγνητόφωνο, οπότε τα παιδιά έσπευσαν στο αυτοκίνητο που έγραφε «Παγωτά Μάννα» και σε χρόνο ρεκόρ ξεπούλησε…**

43 ΧΛΜ. ΜΕ ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ

Δημοτικό πήγαινα στην Α΄ Αστική Σχολή και Γυμνάσιο στο Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Σε ηλικία 12 χρονών ζήτησα από τον κ. Λοΐζο να μου αγοράσει ποδήλατο. Αυτός αρνήθηκε και εγώ τον απείλησα ότι θα πήγαινα στον ανταγωνιστή του που ήταν το άλλο εργοστάσιο παρασκευής παγωτού, «Το Φρεσκό». Μου λέει: «Εγώ δεν σου αγοράζω ποδήλατο για να μην πάθεις κανένα ατύχημα». Εγώ επέμενα και μάλιστα του έκανα και επίδειξη, οδηγώντας ποδήλατο περιμετρικά του εργοστασίου. «Όταν είναι άδειο είναι εύκολο, όταν όμως είναι γεμάτο δεν θα τα καταφέρεις». Εγώ του έδειξα ότι η παγωνιέρα ήταν γεμάτη με βαριές πλάκες αμμωνίας. Ωστόσο, επέμενε, γιατί φοβόταν. Τελικά, πείσθηκε και μου πήρε ποδήλατο. Ωστόσο, αυτό που φοβόταν το έπαθα. Από την πρώτη μέρα είχα ατύχημα, με μεγάλες απώλειες. Όταν το βράδυ παρέδωσα ό,τι απέμεινε σε κάποια κυρία του εργοστασίου, υπολογίσθηκε και η ζημιά που ήταν 23 σελίνια. Η συμφωνία ήταν να μου κόβουν 2 σελίνια την ημέρα. Μια μέρα έλειπε και η παραλαβή έγινε από τον κ. Λοΐζο. Στον υπολογισμό του λέω: «Κόψε και τα τρία σελίνια». «Τι είναι αυτά», μου λέει. Του εξήγησα και αρνήθηκε να τα κόψει και μάλιστα μου επέστρεψε κι αυτά που μου έκοψαν. Με αγκάλιασε και με φίλησε, πράγμα που δείχνει πόσο με αγαπούσε. Σε αυτό το σημείο ο κ. Ευάγγελος φανερά συγκινημένος δάκρυσε.

Το καλοκαίρι, δωδεκάχρονος πια, έκανα την πρώτη μου έξοδο και βγήκα από την Αμμόχωστο και πήγαινα στα γύρω χωριά. Ξεκινούσα από το προάστιο «Σακκάρια», μετά Αϊ Γιωρκούδι, Κλαψίδες, Σαλαμίνα, Έγκωμη, Στύλλους και από τον κύριο δρόμο επιστροφή. Συνολική απόσταση, που τη μέτρησα τώρα με το google map αργότερα, 43 χλμ. Διαλαλούσα το παγωτό μου: Παγωτόοοοο…. τριανταφύλλου και γαλάτου.

ΑΠΟ ΤΑ 12 ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ

Στο μεταξύ ξεκίνησε ο αγώνας της ΕΟΚΑ και σε ηλικία 12 χρονών εντάχθηκα στην Άλκιμο Νεολαία ΕΟΚΑ (ΑΝΕ). Θυμάμαι τον Πολύβιο τον Νικολάου ο οποίος ερχόταν στο σχολείο μας, εγώ δεν τον γνώριζα, πλησίασε εμένα και άλλους δύο συμμαθητές μου, τον Δημητράκη Χατζηπαυλή, και τον Δημήτρη Αυγουστή, μας μίλησε για την ΕΟΚΑ, ότι έπρεπε να προσφέρουμε κι εμείς ακόμη περισσότερο, γιατί λόγω ηλικίας δεν θα μας υποψιάζονταν οι Άγγλοι. Μας είπε ότι ο αγώνας θα είναι μακροχρόνιος, μας εξηγούσε πώς θα επικοινωνούμε για να μην γινόμαστε αντιληπτοί, και στο τέλος μας όρκισε. Εμένα μου είπε ότι έξω από το σχολείο έχει μια μεγάλη πέτρα και δίπλα μια μικρή. Κάτω από τη μικρή θα βάζω ένα φάκελο και θα κάνεις ό,τι γράφει μέσα στον φάκελο.

Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Θυμάμαι την πρώτη μου αποστολή που μου ανέθεσε ο Πολύβιος Νικολάου, σε ηλικία 12 χρονών, ήμουν στη ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού. Απέναντι από το σχολείο μου, την Α΄ Αστική Σχολή, ήταν ένα τριώροφο κτήριο όπου στεγαζόταν η στρατιωτική αστυνομία, οι γνωστοί κοκκινοσκούφηδες, οι οποίοι ήταν πάρα πολύ σκληροί. Αποστολή μου ήταν να βάλω την ελληνική σημαία στο πιο περίοπτο σημείο του σχολείου. Το σημείο αυτό ήταν επικίνδυνο, γιατί σκαρφαλώνοντας στη στέγη, στο πιο ψηλό σημείο, απέναντι ήταν οι Άγγλοι που θα μπορούσαν να με δουν και από την άλλη από την κατωφέρεια της στέγης υπήρχε ο κίνδυνος να γλιστρήσεις. Περίμενα να σουρουπώσει, και με αρκετές προφυλάξεις έφτασα στη σωλήνα, κατέβασα την αγγλική σημαία και έβαλα την ελληνική. Αυτό έγινε αρχές Δεκεμβρίου. Μόλις το κατάφερα αυτό ένιωσα πολύ μεγάλη χαρά και ικανοποίηση, δέος θα έλεγα. Κανένας από την οικογένειά μου δεν γνώριζε ότι ήμουν στην ΕΟΚΑ. Την επομένη το πρωί διοργανώσαμε με τα άλλα παιδιά διαδήλωση έξω από τη στρατιωτική αστυνομία και φωνάζαμε : «Ε..Ε..ΕΝΩΣΙΣ». Βγήκαν έξω από το κτήριο οι αστυνομικοί, μας κτύπησαν

Η εταιρεία Serano

Η Serano ιδρύθηκε το 1974 από τον Ευάγγελο και την Όλγα Νεοφύτου και από τότε έχει εξελιχθεί σε μία από τις μεγαλύτερες οικογενειακές επιχειρήσεις στο νησί, κατέχοντας πάνω απ' το 65% της αγοράς στη χώρα. Ασχολείται με την εισαγωγή, επεξεργασία πώληση και διανομή ξηρών καρπών και ξηρών φρούτων στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Στα πρώτα και δύσκολα χρόνια μετά τον πόλεμο, όλα προϊόντα ταξινομούνταν και παρασκευάζονταν στο χέρι. Η εταιρεία άρχισε παράγοντας φυστικόψιχα. Το προϊόν άρχισε σιγά-σιγά να αναπτύσσει πωλήσεις με αποτέλεσμα την επέκταση της εταιρείας, μεγαλώνοντας τη γραμμή παραγωγής της. Το 1976 η Serano ενοικίασε τον πρώτο χώρο της στην Παλλουριώτισσα, Λευκωσία και προσέλαβε τους πρώτους τρεις υπαλλήλους της. Το 1987 το πρώτο μέλος της δεύτερης γενιάς, η Μαρία Νεοφύτου, εντάχθηκε δυναμικά στην επιχείρηση. Το 1998 και το 1999 αντίστοιχα, οι δύο μικρότεροι από τους γιους του Ευάγγελου και της Όλγας, ο Γιάννος και ο Αντώνης, άρχισαν να εργάζονται στην εταιρεία και συνέβαλαν στην ανάπτυξη της Serano.

Οι διαδικασίες ελέγχου ποιότητας της εταιρίας ξεκινούν πολύ πριν από την επεξεργασία των προϊόντων. Η εμπειρία μας στον κλάδο και η ισχυρή μας σχέση με τους προμηθευτές των πρώτων υλών παγκοσμίως, μας επιτρέπουν να επιλέγουμε και να προμηθευόμαστε τις κατάλληλες πρώτες ύλες στη σωστή χρονική στιγμή, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη αξία των προϊόντων που παράγουμε. Κατά την εισαγωγή των πρώτων υλών ακολουθείται αυστηρή διαδικασία ελέγχου της κάθε παρτίδας, η οποία διεξάγεται στις εργαστηριακές εγκαταστάσεις της εταιρείας, καθώς επίσης και σε ιδιωτικά διαπιστευμένα εργαστήρια. Όλες οι εισαγόμενες παρτίδες ελέγχονται και αναλύονται συστηματικά για την πλήρη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων. Η διαδικασία τήρησης αρχείων μέσω των συστημάτων διασφάλισης της ασφάλειας και ποιότητας της εταιρείας (ISO 22000: 2005, BRC για την Ασφάλεια & ISO 9001 Τρόφιμα: 2008) μας επιτρέπει να διατηρούμε πλήρη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων μας και να εξασφαλίζουμε ότι οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί στόχοι επιτυγχάνονται.

Η έδρα της εταιρείας μας βρίσκεται στη Λευκωσία Σε κτήριο συνολικού εμβαδού 8.500 τ.μ., όπου στεγάζονται χώροι παραγωγής και επεξεργασίας, οι αποθήκες και τα γραφεία της διεύθυνσης. Οι εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν ξεχωριστούς χώρους για την επεξεργασία διαφορετικών προϊόντων, καθώς και κλιματιζόμενες αποθήκες για την αποθήκευση των πρώτων υλών αλλά και των τελικών προϊόντων. Σήμερα η Serano διαθέτει στην αγορά πλήρη γκάμα από ξηρούς καρπούς και αποξηραμένα φρούτα, παστελλάκι και σνακ καρύδας και εξάγει πλέον τα προϊόντα της σε περισσότερες από 20 χώρες σε όλο τον κόσμο..

και αναγκαστήκαμε να οπισθοχωρήσουμε. Δεν θα ξεχάσω δυο δυνατά χαστούκια που μου έδωσε ένας κρεμανταλάς κοκκινοσκούφης, γιατί ήμουν ο οργανωτής της διαδήλωσης. Στη συνέχεια με τη βοήθεια Τούρκων επικουρικών αστυνομικών κατέβασαν την ελληνική σημαία. Εγώ όλη μέρα δεν ησύχαζα και σκεφτόμουνα πώς θα ξανάβαζα την ελληνική σημαία. Το βράδυ γέμισα ένα τενεκεδάκι με γράσο. Στις 10 μ.μ. έφυγα από το σπίτι, σκαρφάλωσα στη στέγη και ξανάβαλα τη σημαία. Κατά την κάθοδό μου, όμως, άλειψα τη σωλήνα με γράσο για να μην μπορούν να βγουν να την κατεβάσουν. Μέχρι να γυρίσω σπίτι πήγε 12 τα μεσάνυχτα. Ο πατέρας μου κοιμόταν, αλλά με άκουσε. Ξύπνησε και με ρώτησε με σιγανή φωνή: «Πού ήσουνα». Κι εγώ του απάντησα με ερώτηση. «Ε, πού ήμουνα;». Σε ρωτώ: «Πού ήσουνα». Εγώ τα ίδια. «Ε, πού ήμουνα». Στο τέλος του λέω: «Εκεί που πας κι εσύ». Με αγκάλιασε, με φίλησε και μου είπε: «Να προσέχεις, και να μη μιλάς». Το κατάλαβα, όπως και άλλοι στην οικογένεια, ότι ο πατέρας ήταν στην ΕΟΚΑ, γιατί πολλά βράδια δεν ερχόταν καθόλου σπίτι.

Να πούμε ότι και τη δεύτερη φορά οι Άγγλοι κατέβασαν τη σημαία. Πάλι την επομένη οργάνωσα διαδήλωση με τη συμμετοχή του σχολείου μου, αλλά και των μαθητριών του Ελληνικού Γυμνασίου Αμμοχώστου θηλέων. Και τα δύο σχολεία χρησιμοποιούσαν την ίδια αυλή. Μας επιτέθηκαν οι αστυνομικοί, και ξαναέφαγα δύο χαστούκια από έναν κοκκινοσκούφη, ο οποίος επέμενε να του πω ποιος με βάζει και οργανώνω τις διαδηλώσεις. Με συνέλαβε και με οδήγησε στον αστυνομικό σταθμό με κάποιον άλλο για ανάκριση. Μας έδωσαν 2-3 μπάτσους κι εγώ υποκρίθηκα ότι έκλαιγα και μας άφησαν ελεύθερους. Η συμμετοχή μου στον αγώνα της ΕΟΚΑ ήταν ένα μάθημα ζωής, σκληραγωγηθήκαμε και ήμασταν έτοιμοι να κάνουμε το κάθε τι.

Την ξανακατέβασα για τρίτη φορά και ξανάδεσα την ελληνική σημαία. Αυτή τη φορά όμως έδεσα στη σωλήνα με τη σημαία ένα σύρμα, το πέρασα κάτω από τα κεραμίδια και κρέμασα ένα τενεκεδάκι. Όταν πήγε την επομένη ο Τούρκος να κατεβάσει τη σημαία, ο Άγγλος δεν τον άφησε, γιατί πίστευε ότι έχει βόμβα. Χρειάστηκε να φέρουν πυροτεχνουργό για να την κατεβάσουν. Ο αγώνας της ΕΟΚΑ τέλειωσε, εγώ συνέχισα τη φοίτησή μου στο Γυμνάσιο, ο πατέρας μου ενοικίασε το

> Αποστολή μου ήταν να βάλω την ελληνική σημαία στο πιο περίοπτο σημείο του σχολείου. Το σημείο αυτό ήταν επικίνδυνο, γιατί σκαρφαλώνοντας στη στέγη, στο πιο ψηλό σημείο, απέναντι ήταν οι Άγγλοι που θα μπορούσαν να με δουν και από την άλλη από την κατωφέρεια της στέγης υπήρχε ο κίνδυνος να γλιστρήσεις.

κυλικείο του λιμανιού, όπου πήγαινα και τον βοηθούσα μέχρι τα 16 μου. Με την αποφοίτησή μου από το Γυμνάσιο πήρα κρατική υποτροφία για την Αίγυπτο, αλλά αρνήθηκα να πάω, γιατί σκέφτηκα αν φύγουμε όλοι από την πατρίδα μας τι θα γίνει αυτός ο τόπος; Φυσικά, αυτή μου η απόφαση προκάλεσε την αντίδραση της μάνας μου.

ΤΟ ΠΡΟΞΕΝΙΟ

Πριν σας εξιστορήσω πώς έγινε το προξενιό, να τονίσω ότι η Όλγα είναι ο σταθμός της ζωής μου. Ο πατέρας μου έκανε εμπόριο διαφόρων προϊόντων και με ένα βαν που είχε πουλούσε πατάτες και πορτοκάλια. Κάποια στιγμή ρώτησε πώς πάνε στην Κυθρέα, αλλά τελικά κατέληξε στο Νιόχωρκο... Η πεθερά μου, η επονομαζόμενη «Πετησού», σύζυγος του Γιαννακού Μελά, ήθελε να πωλήσει τα κρεμμύδια του άντρα της, του Μελά. Του είπε «δεν θέλεις κρεμμύδια, είναι του γιου μου του αστυνομικού», έχω κι εγώ έναν γιο αστυνομικό, τον Ευάγγελο, που δουλεύει στις κεντρικές φυλακές, απάντησε ο πατέρας μου. Η «Πετησού» ζήτησε πληροφορίες για τον Ευάγγελο από τον Κυθρεώτη δεσμοφύλακα Νίκο Στρατή. Ο Στρατής της είπε: «Έχουμε δυο με το όνομα Ευάγγελος, ο καλός είναι από την Αμμόχωστο» και του ζήτησε να μεσολαβήσει για την Όλγα. Στην αρχή αρνήθηκα, γιατί ήμουν μικρός για παντρειά. Αυτός μου είπε ότι πρόκειται για μια πολύ καλή κοπέλα και στα πολλά δέχτηκα να γίνει συνάντηση. Μίλησα στη μάνα μου, η οποία αντέδρασε, γιατί είχε στήριξη από εμένα στο σπίτι, άλλωστε είχα τέσσερις αδελφές. Εγώ της είπα ότι θα βοηθώ τις αδελφές μου. Δεν ήθελε να έλθει στο προξενιό, οπότε είπα στον Στρατή ότι δεν θα πάω. Ο Στρατής μου είπε: «Δεν γίνεται, έδωσα τον λόγο μου, θα με εκθέσεις, έλα και στο κάτω-κάτω τώρα και μην ξαναπάς». Έτσι στην πρώτη συνάντηση πήγα μόνος μου και μόλις είδα την Όλγα εντυπωσιάστηκα από την ομορφιά της και όπως ο κυνηγός επωμίζει για να κτυπήσει το πουλί, στην περίπτωσή μου, δεν χρειάστηκε επώμιση. Εγώ έπεσα αμέσως. Είπα, εγώ είμαι δεκτός. Ωστόσο, μου είπαν να πας και να έλθεις με τους γονείς σου. Στη δεύτερη συνάντηση, στην οποία ήλθαν και οι γονείς μου, άρχισαν να μιλούν για προικοσύμφωνα, οπότε εγώ τους είπα: «Εγώ εν τη κόρη σας που θέλω, εν θέλω τίποτε άλλο». Τελικά, αρραβωνιαστήκαμε στις 18 Ιουλίου 1967 και παντρευτήκαμε στις 11 Μαΐου 1969. Αποκτήσαμε τρία παιδιά, τη Μαίρη τον Γιάννο και τον Αντώνη και σήμερα έχουμε οκτώ εγγόνια.

Η ΙΕΡΗ ΣΤΙΓΜΗ ΤΟΥ ΦΑΓΗΤΟΥ

Εγώ όταν σκέφτομαι το Νιόχωρκο, φέρνω στο νου μου τον πεθερό μου, τον βοσκό Γιαννακό Μελά, επονομαζόμενο «Πετήση» και τη γυναίκα του την «Πετησού». Ο πεθερός μου ήταν ένας αγωνιστής για την οικογένεια, επτά μέρες της εβδομάδας, κάθε μέρα δούλευε, μέσα στη βροχή, στο λιοπύρι. Δεν τον θυμάμαι ποτέ να κάτσει σπίτι. Γύρω στις 6 μ.μ. επέστρεφε με το γαϊδουράκι του στο σπίτι και τα εγγόνια του ήθελαν να τους πάει βόλτα με το γαϊδουράκι. Εκείνος παρά τον κάματο της ημέρας δεν χαλούσε χατίρι κανενός. Η πιο ιερή στιγμή γι' αυτόν ήταν την ώρα του βραδινού φαγητού. Τότε καθόμουν δίπλα του και του έκανα παρέα, πίνοντας ένα ποτήρι κρασί, πράγμα που του άρεσε πολύ. Αυτό μας έδεσε πάρα πολύ. Από την άλλη, η πεθερά μου ήταν δυναμική. Εγώ θυμάμαι την πείραζα και όταν δεν συμφωνούσαμε μου έλεγε: «Ποιος είδε τον ήλιο πιο γρήγορα, εγώ ή εσύ».

ΕΦΕΔΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΥΡΟ ΙΟΥΛΗ ΤΟΥ '74

Όταν άρχισε η τουρκική εισβολή πήγα στο σχολείο και κατατάχτηκα, λοχαγός μας ήταν ο Φωτιάδης. Πήγαμε στο τ/κ χωριό Μόρα, ήλθαμε πίσω, δεν ξέρω γιατί. Μετά πήγαμε στην Κερύνεια αλλά πάλι γυρίσαμε πίσω. Ύστερα ξαναπήγαμε στην Κερύνεια και συγκεκριμένα στον Αγ. Γεώργιο. Καθ' οδόν συνδέθηκα με τον Αντρέα Αργύρη, από τον Πολύστυπο, και ήμαστε συνέχεια μαζί. Βλέπαμε τα πλοία και τα αεροπλάνα που έκαναν βυθίσεις και βομβάρδιζαν συνεχώς. Μας είπαν ότι θα πηγαίναμε εκεί ακριβώς που έγινε η απόβαση όταν σουρούπωσε. Οι Τούρκοι πάνω στον Πενταδάκτυλο έκαιγαν λάστιχα για να μην τους βομβαρδίζουν τα δικά τους αεροπλάνα. Μας μίλησε ο αξιωματικός Παύλος Κουρούπης, διοικητής του 251 ΤΠ, ο οποίος με το τζιπ του πλησίασε τους Τούρκους οι οποίοι τους εξέλαβαν για Τ/κ, ο Κουρούπης τους χαιρέτισε και μετά άνοιξε πυρ, είναι εκεί που σκοτώθηκε ο Τούρκος στρατηγός, επικεφαλής της εισβολής Καραογλάνογλου. Όταν μας τέλειωσαν τα πυρομαχικά, ο αξιωματικός των καταδρομών Ροκάς, με βολές μπαζούκας κατέστρεψε δύο άρματα. Ο Ροκάς μας είπε ότι θα έλθουν ενισχύσεις από τους καταδρομείς και μείναμε μαζί με τους καταδρομείς. Μας είπε ότι

είναι δύσκολη η κατάσταση ο σώζων εαυτόν σωθείτω, μόνο μη σας πιάσουν αιχμαλώτους, γιατί οι Τούρκοι σφάζουν τους αιχμαλώτους. Ύστερα γίναμε πέντε κάτω απόν τον Πενταδάκτυλο, σε ένα σπίτι γίναμε 12, βγάζαμε σκοπιά, ένας από το Λιοπέτρι, ήταν τραυματίας, μετά πήγαμε με ένα ανθυπολοχαγό των καταδρομών κύπριο, με αυτοκίνητο του Ερυθρού Σταυρού πήγα στο Νιοχωρκό.

Στη β΄ φάση, πριν εκδηλωθεί η επίθεση, είπα στον πεθερό μου να μη μείνει στο χωριό, εκείνος μου είπε: όχι πρέπει να μείνω, τότε του λέω ξανά μη μείνεις τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα, είπα στην Όλγα να φύγει αμέσως, στη β΄ φάση μας πήραν πάλι στην Κερύνεια, εγώ πήγα με το βαν μου μου είπε ο αξιωματικός να πάρω βλήματα όλμων μετά κάναμε οπισθοχώρηση, η Όλγα πήγε στην Άχνα, ευτυχώς πήγε ο θειος μου πέντε ώρες πριν πέσει και τους πήρε.

Ο ΠΕΘΕΡΟΣ ΜΟΥ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΣΩΘΕΙ

Ο πεθερός μου έμεινε για το κοπάδι του, ξέρεις τι θα πει να έχει 100 κουέλες και της καθεμιάς να της έχεις όνομα και όταν ξωμακρύζει να της φωνάζεις με το όνομά της και να έρχεται πίσω; Ο πεθερός μου μπορούσε να γλυτώσει. Όταν έσπασε η γραμμή περνούσε από δίπλα του αυτοκίνητο με στρατιώτες κι ανέβηκε σε αυτό. Είπε στον οδηγό να περιμένουν τον σύντροφό και συγχωριανό του βοσκό Κυριάκο Κούλη. Ο οδηγός του είπε έρχονται τα τουρκικά άρματα και δεν μπορούν να περιμένουν, οπότε κατέβηκε από το αυτοκίνητο για να μην αφήσει τον συγχωριανό και φίλο του μόνο, και στο τέλος χάθηκαν και οι δύο.

ΠΛΑΣΙΕ ΣΤΑ FROU FROU

Μετά που έφυγα από τις Φυλακές, εργάστηκα ως γραμματέας στον Σύνδεσμο Μεταλλουργικών Βιομηχανιών. Μια μέρα πήγα να εισπράξω από τη βιομηχανία παρασκευής μπισκότων Frou Frou, που έκτιζε νέο εργοστάσιο και τους προμηθεύαμε με υλικά περίφραξης. Ρώτησα τον Χάρη Χατζηκυριάκο, αν θέλουν πωλητή. Η απάντηση ήταν αν δεν είσαι άνθρωπος του ρολογιού να έλθεις, εννοώντας ότι δεν πρέπει να βλέπεις πότε θα έλθει η ώρα να σχολάσεις. Εγώ δεν είμαι μαθημένος του ρολογιού, του λέω. Εργάστηκα στα Frou Frou για 18 μήνες. Περιοδεύοντας, λοιπόν, ολόκληρη την περιοχή Ξερού επισκέφθηκα το τουρκικό χωριό Καζάφανι –είχαν μάθει μάλιστα έμαθα και λίγα τουρκικά για να συνεννοούμαι– ζήτησα να προμηθεύω το συνεργατικό παντοπωλείο του χωριού με μπισκότα Frou Frou. Το παντοπωλείο έπαιρνε τα μπισκότα από Τούρκο μεσάζοντα. Του πρότεινα κάθε 10 κιβώτια, θα παίρνεις ένα δωρεάν για σένα. Δέχτηκε αμέσως, και μάλιστα δέχθηκε να προμηθεύσω μπισκότα και τους μπακάληδες του χωριού, που ήταν ανταγωνιστές του. Τελικά, έκανα ένα μεγάλο πελατολόγιο. Στη συνέχεια πήγα στο τουρκικό χωριό Λεύκα που ήταν το κεφαλοχώρι της περιοχής. Για να μπεις στο χωριό έπρεπε να πάρεις άδεια από τον στρατιωτικό διοικητή. Τελικά εφοδίαζα και τη Λεύκα με μπισκότα.

ΤΟ 1968 ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΩΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

Μετά από 18 μήνες, το 1968, πήρα απόφαση να ξεκινήσω δουλειά μόνος μου. Απέκτησα εμπειρίες για το πώς δουλεύει το παζάρι και προχώρησα. Είπα στον προϊστάμενό μου ότι πρόκειται να φύγω. Και άρχισα με την πώληση μπισκότων, σοκολατών και γενικά σνακ. Προσπάθησε να με αποτρέψει, αλλά εγώ είχα ήδη πάρει την απόφασή μου. Ζήτησα συνεργασία με τα Frou Frou, αλλά με brand δικό μου, πράγμα που έγινε. Αργότερα έκανα εισαγωγή μπισκότων και σοκολατών, κυρίως από την Αγγλία. Παρά την έλλειψη κεφαλαίου, με ό,τι λίγα λεφτά αποταμίευσα και με την πίστωση που μου έκαναν οι συνεργά-

τες μου, γνωρίζοντας την εντιμότητά μου και ότι δεν θα τους «κρέμαζα», ξεκίνησα την επιχείρησή μου. Προκειμένου να καλύψω τους πελάτες μου σε όλη την Κύπρο, η ώρα 6 το πρωί ήμουν στη Λεμεσό και γύριζα στις 10 μ.μ. Συνήθως είχα τρεις σταθμούς για να ξεκουράζομαι: Ζύγι, Κοφίνου και Αλάμπρα. Δουλεύαμε ώρες πολλές και πρώτη απ' όλους η Όλγα, η οποία ήταν πολύ γρήγορη στη δουλειά της, όχι μόνο στην παραγωγή αλλά και στην οργάνωση. Τότε δεν είχαμε τις μηχανές που έχουμε σήμερα.

Παρέμβαση της συζύγου του Όλγας: Είπα στη μάνα μου: «Κατάρα μου έβαλες να εργάζομαι μια ζωή τόσες πολλές ώρες. Τέσσερις κόρες, οι τρεις κάθονται όλη μέρα κι εγώ να δουλεύω τόσες ώρες»; «Όι, κόρη, μου, εσένα σου έδωσα βρασσιόλι χρυσό, μα εν του κουμαντάρετε. Τζια που την άλλη θέλεις να γινείς τζιαι πλούσια». Το βρασσιόλι το χρυσό ήταν ο Βαγγέλης που ήταν κυβερνητικός υπάλληλος στις Φυλακές και είχε σίγουρο μηνιαίο μισθό, βρέξει χιονίσει. Δούλευα πολλές ώρες, από το πρωί ίσαμε το βράδυ, πολλές φορές μου έστελνε από την Πάφο φορτία με φιστίκια. Θυμάμαι χαρακτηριστικά μια φορά, το 1976, που έστειλε ένα φορτηγό γεμάτο φιστίκια και ο οδηγός τα ξεφόρτωσε χύμα στην αυλή, λες και ξεφόρτωνε άμμο ή τσιακκίλι. Κι άρχιζε να ψιχαλίζει. Έπρεπε να τα βάλω μέσα, οπότε είπα σε δύο κοπέλες που με βοηθούσαν ότι έπρεπε να κάνουμε σκαλί-σκαλί τα σακιά με τα φιστίκια και να βγαίνουμε πάνω μέχρι το ταβάνι για να αξιοποιήσουμε ολόκληρο τον αποθηκευτικό χώρο. Ενώ τοποθετούσα το τελευταίο σακί ως πάνω στο ταβάνι και από την κούραση κυριολεκτικά ξάπλωσα στη στοίβα από τα σακιά, μπαίνει ο Βαγγέλης, οπότε του λέω: «Εν τούτο που μου έτασσες μια ζωή, ότι θα με κάνεις βασίλισσα;» Και μου απαντά: «Ναι, σου έταξα, ορίστε δεν σε έκαμα; Έκαμα σε βασίλισσα των φιστουτζιών, αυτήν τη στιγμή είσαι βασίλισσα των φιστουτζιών και κάθεσαι στον θρόνο σου».

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΦΙΣΤΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΧΕΡΙ

Πώς ξεκίνησα τη συσκευασία των φιστικιών; Θα έλεγα τυχαία. Κάποιος φίλος με ρώτησε αν θέλω να μου φέρει φιστίκια από την Πάφο. Εγώ του είπα ότι θέλω κούννες. Αυτός αντί κούννες μου έφερε φιστίκια. Τι να κάμνουμε, να τα πετάξουμε; Μαζί με την Όλγα και τη μακαρίτισσα την πεθερά μου, τα σπάσαμε στο χέρι και διαπίστωσα ότι είχαν φοβερή απόδοση. Η ποσότητα των φιστικιών που ξεκαθάριζε μου στοίχιζε γύρω στη μισή λίρα, το δοχείο, ενώ εγώ την ίδια ποσότητα την πλήρωνα τριπλάσια, μιάμιση λίρα, οπότε το κέρδος ήταν τεράστιο. Αμέσως κινητοποιήθηκαν για την εξεύρεση μηχανημάτων που σπάζουν τα φιστίκια, αλλά δεν εύρισκα. Στο μεταξύ αγόρασα φουρνάκι για να ψήνω τις κούννες. Επισκέφθηκα ένα πρώην συνεργάτη μου στην Αθηαίνου στο εργαστήριό του με τη συνοδεία κάποιου Ελληνοαιγύπτιου τεχνικού με σκοπό να καταγράψει στο μυαλό του το μηχάνημα που έσπαζε τις κούννες, πράγμα που έγινε. Στον Αθηαινίτη είπα ότι ο βοηθός μου ήταν ζαχαροπλάστης. Αντέγραψε τη μηχανή, αλλά το πρόβλημα ήταν το μηχάνημα μέσα στον μύλο που έσπαζε το φιστίκι. Ξαναπήγα μόνος μου στο εργαστήρι του Αθηαινίτη για να δω πώς μπορώ λύσω το μυστήριο. Μόλις μπήκα μέσα μου λέει: «έλα να δεις που λες ότι κερδίζουμε πολλά. Δες τι μας βάζουν οι παραγωγοί μέσα στα φιστίκια. Είχε μια πέτρα που έσπασε το εσωτερικό μηχάνημα και μου το έδειξε. Εκείνη την ώρα το μυαλό μου λειτουργούσε ως κινηματογραφική μηχανή και κατέγραφα στο μυαλό μου τον μύλο που μου έλειπε. Αμέσως πήγα στον τεχνικό ο οποίος μου ζήτησε 300 λίρες για να τη φτιάξει σε τρεις μήνες. Σε 20 μέρες τη θέλω, θα δουλεύεις μέρα νύχτα, θα σε βοηθώ κι εγώ και θα σου δώσω ακόμη 50 λίρες.

Σ' ΕΝΑ ΓΚΑΡΑΖ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΒΟΛΗ

Μετά την εισβολή μέναμε σε ένα γκαράζ στον Στρόβολο, ενός πρώην συναδέλφου μου στις Φυλακές, που χωρούσε ένα αυτοκίνητο. Αυτό το γκαράζ ήταν το σπίτι μας: το καθιστικό, το υπνοδωμάτιο, η κουζίνα, το εργαστήριό μας. Μείναμε γύρω στους δύο μήνες εκεί. Αργότερα, μείναμε σε ένα δωμάτιο, δίπλα από ένα καφενείο. Σε εκείνο το δωμάτιο συνεχίσαμε να πακετάρουμε τις κούννες στο χέρι.

SERANO

Το Serano πώς προέκυψε; Όταν πρωτοξεκινήσαμε στη γειτονιά ήταν ένας μαθητής της Τεχνικής Σχολής και του είπα να ζητήσει από τους συμμαθητές του ένα όνομα, να μου τα φέρει και όποιο μου αρέσει θα του δώσω 5 λίρες. Κι έτσι προέκυψε το Serano. Στη Βραζιλία υπήρχε μια περιοχή που λεγόταν Seran με παραγωγή cashew nuts και προτίμησα το Serano.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Βόρεια Κύπρος

Όποτε στο βορρά είναι το κορμί μου,
η ψυχή μου χίλια κομμάτια σκορπιέται εδώ και εκεί,
αφού μες στο πατρικό της σπίτι μπαίνει ξένη,
κι έχει μια πέτρα στη καρδιά να την πονά.

Σαν δεν μπορώ μέσα να μπω να ζήσω,
πράματα ν' αγγίξω που τόσο νοσταλγώ,
κι ένα ξένο χέρι δεν με αφήνει πίσω να γυρίσω τον καιρό,
μέσα στου χωριού τους δρόμους του να περπατήσω.

Τους φίλους μου να ξαναβρώ, νιώθω άνθρωπος μισός, κενός.
Στις στράτες που με εγεννήσαν κι έπαιζα μικρή,
σαν δεν μπορώ να τρέξω, χωρίς ταυτότητα,
του ξένου να δίνω στη οθόνη άγρυπνα να με κοιτά.

Γι' αυτά που δεν του ανήκουν να δίνω αναφορά,
σαν δεν μπορώ ποια είμαι να φωνάξω δίχως φόβο,
απ' τους δεσμοφύλακες του λόγου να απελευθερωθώ,
μια αγανάκτηση τρελαίνει το μυαλό.

Μη θαρρείς ξέχασα πως μ' έχουν αδικήσει,
πως μου αλλάξανε τη μοίρα έτσι ξαφνικά
στη μαύρη εκείνη του κόσμου καταχνιά
ή πως της προσφυγιάς η πίκρα έσβησε απ' την ψυχή μου,
ή πως δικά μου αυτά μου ανήκουν δεν τα θέλω πίσω πια.

Ούτε ποτέ μου θα μπορέσω να ξεχάσω,
πως ήμουν παιδί μικρό και τρυφερό,
εκείνο το αιματοβαμμένο πρωινό,
όταν του πόνου και του χάρου μ' έκανες αδελφό.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Πενταδάκτυλος

Στους πρόποδές σου είχα ένα σπίτι,
απ' την αυλή του άγγιζα του Βουφαβέντου την κορφή,
του Διγενή Ακρίτα τα σημάδια, έχω βαθιά μες στην ψυχή.
Με έδιωξαν όμως μικρή και έχω ξεχάσει,
τη σιγουριά του ίσκιου σου την πλατιά,
κλεισμένη όμως είχα στην καρδιά,
μια γλυκιά ανάμνηση της τόσης σου ομορφιάς.

Εκεί που φύτρωναν κρίνα, κίτρινες μαργαρίτες
και όλων των χρωμάτων άγριες τριανταφυλλιές
τώρα μόνο παπαρούνες βλαστάνε απ' τις ματωμένες τις ψυχές.
Εκεί είναι οι νεκροί μας στις πολεμίστρες
κι ώς τώρα πολεμάνε τον εχθρό.
Τύμπανα δυνατά κτυπούνε, στου πόθου της επιστροφής ρυθμό.

Χαμένη πατρίδα ο Πενταδάκτυλος ποτέ του δεν θα γίνει,
απ' τα σπλάχνα του βρυχάται ακόμη η φωνή του Διγενή,
στην πλάτη του χορεύουνε ώς τώρα ήρωες απ' τη βυζαντινή την εποχή.

ΠΡΟΣΩΠΟ

«Ήξερα τι δυσκολίες θα αντιμετωπίσω»

ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΙΑΖΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΟΡΙΟ ΤΟΥ 1,90 Μ. ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑΔΑ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΟ 2020 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ **ΧΡΙΣΤΟ ΛΑΜΠΡΙΑ**

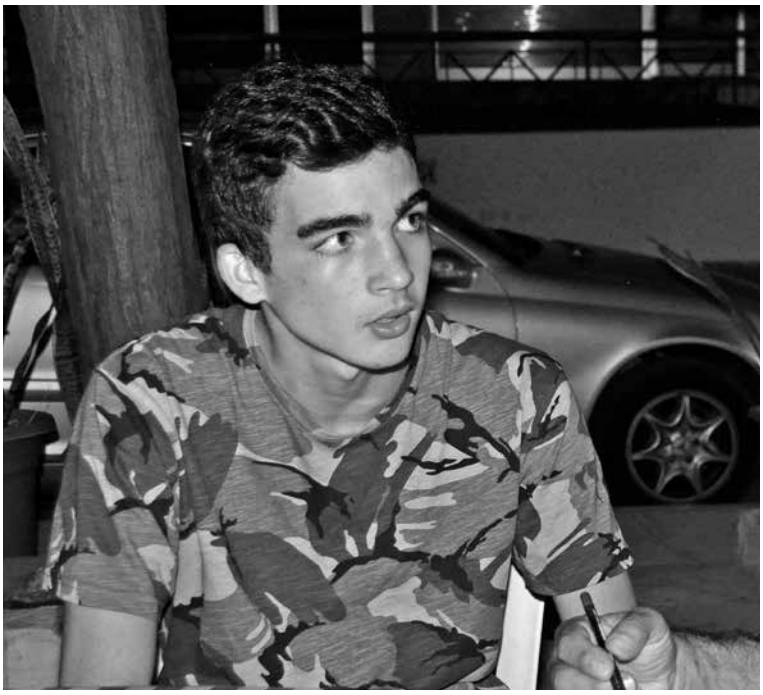

Ο Γιώργος Γιαζός είναι γιος του Βάσου Γιαζού και της Αθηνάς το γένος Καρσερά και γεννήθηκε στις 22 Ιουλίου 2005. Ο Γιώργος από πολύ μικρός αγάπησε τον αθλητισμό και αμέσως εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία που του δόθηκε από την Ακαδημία του ΓΣΠ. Στόχος του Γιώργου είναι το όριο του 1,90 μ. για να καταφέρει να εκπροσωπήσει την Κύπρο στην παγκόσμια Γυμνασιάδα που θα γίνει τον Οκτώβριο του 2020 στην Κύπρο.

-Πώς ξεκίνησες να ασχολείσαι με τον κλασικό αθλητισμό και ιδιαίτερα με το άλμα εις ύψος;

-Ήλθε η Ακαδημία του ΓΣΠ στο σχολείο μας, στο Δ΄ δημοτικό σχολείο Έγκωμης, για να δουν ποια παιδιά είναι ταλέντα στον αθλητισμό. Εγώ τότε ήμουν στην Δ΄ τάξη. Συγκεκριμένα, τρεις γυμναστές του ΓΣΠ έβαλαν τα παιδιά να αγωνιστούν σε διάφορα αθλήματα: τρέξιμο, άλμα εις μήκος, άλμα εις ύψος, εμπόδια κ.ά. Από τα δοκιμαστικά τεστ οι γυμναστές επέλεξαν εκείνους που θεώρησαν ταλέντα και τους έδωσαν ένα έντυπο να το δώσουν στους γονείς τους, με το οποίο θα έδιναν τη συγκατάθεσή τους για να αρχίσουν προπονήσεις τα παιδιά στο Μακάριο στάδιο ή στο ΓΣΠ.

-Ξεκίνησες αμέσως με το άλμα εις ύψος;

-Όχι, στο δοκιμαστικό τεστ αγωνίστηκα και σε άλλα αθλήματα, αλλά ο γυμναστής μου με επέλεξε για το άλμα εις ύψος, γιατί σε αυτό το άθλημα είχα κλίση. Άλλωστε, κι εγώ το κατάλαβα ότι σε αυτό το άθλημα τα πήγαινα πολύ καλύτερα. Γυμναστές ήταν ο Νεόφυτος Καλογήρου και η Χριστιάνα Μενελάου. Αμέσως ξεκίνησα προπονήσεις.

-Μερικά παιδιά της ηλικίας σου επιλέγουν άλλα αθλήματα ξένα προς τον κλασικό αθλητισμό, όπως καράτε, τάε κβο ντο. Εσείς πώς και επέλεξες τον κλασικό αθλητισμό;

-Ο κλασικός αθλητισμός με τραβά, μου αρέσει, το ατομικό άθλημα είναι πιο ανεξάρτητο και η επίδοσή σου εξαρτάται αποκλειστικά από σένα. Το άλμα εις ύψος μου αρέσει πολύ, με ικανοποιεί, το απολαμβάνω.

-Το γεγονός ότι κάνεις πολλές προπονήσεις από τη μια και από

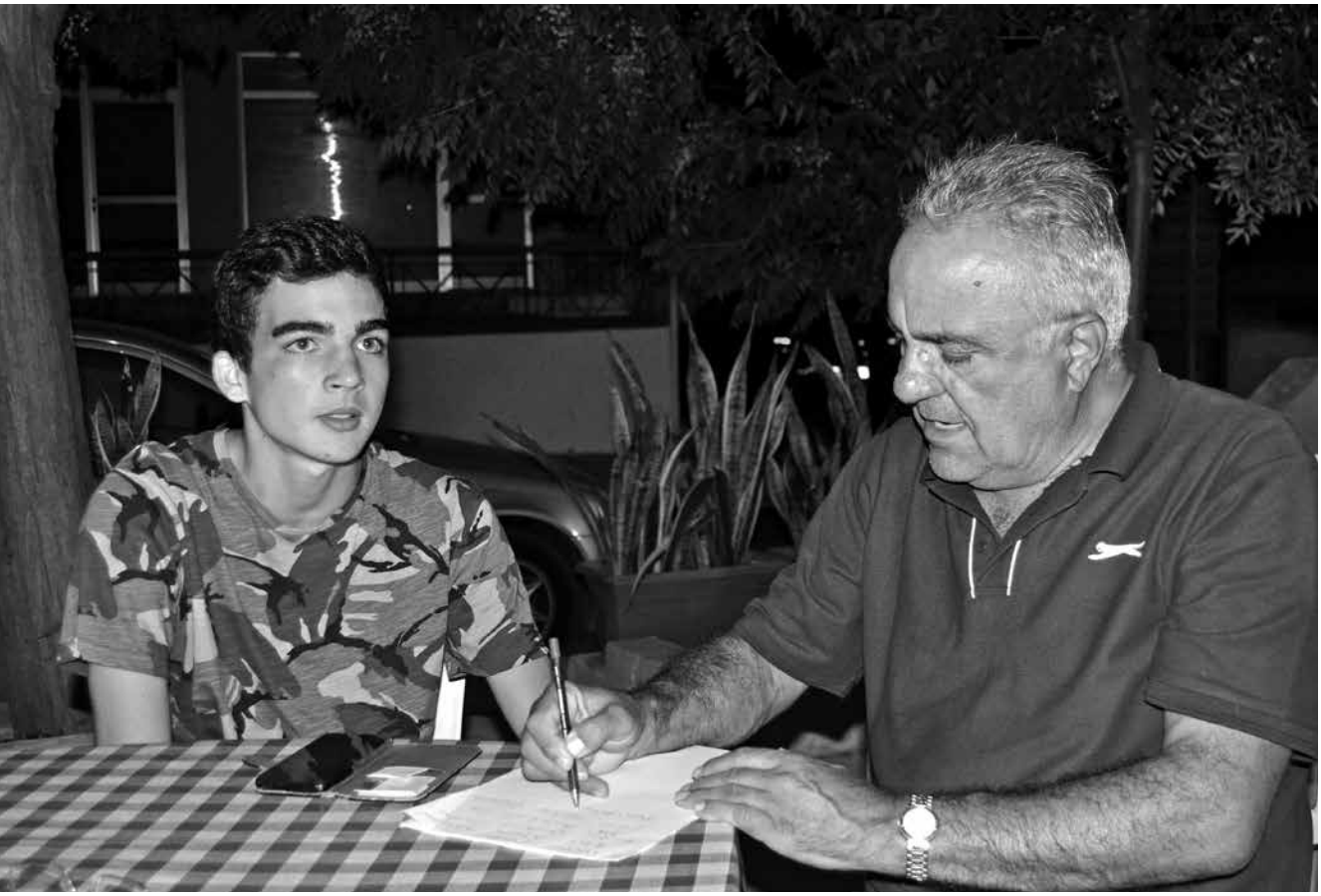

> Ο κλασικός αθλητισμός με τραβά, μου αρέσει, το ατομικό άθλημα είναι πιο ανεξάρτητο και η επίδοσή σου εξαρτάται αποκλειστικά από σένα.

την άλλη έχεις τα διαβάσματα των μαθημάτων σου, δεν σε προβλημάτισε;

-Ήξερα από πριν ότι θα στερούμουν κάποιες χαρές, όπως για παράδειγμα κάποια Σαββατοκύριακα με τους φίλους μου, ήξερα τις δυσκολίες που θα αντιμετώπιζα, αλλά προτίμησα να το ακολουθήσω. Είναι κάτι που μου αρέσει με γεμίζει, το αγαπώ.

-Πότε κάνετε προπονήσεις;

-Όπως κάποιοι πάνε τα απόγευμα και κάνουν προπόνηση στο ποδόσφαιρο, εμείς κάνουμε προπόνηση στον στίβο, Τρίτη και Παρασκευή, μιάμιση ώρα κάθε φορά.

-Πότε πήρες μέρος σε αγώνες;

-Οι πρώτους αγώνες που συμμετείχα ήταν αυτοί που διοργάνωνε κάθε τέσσερις μήνες η Ακαδημία. Τον Μάιο διοργανώνονται οι επαρχιακοί μαθητικοί, οι πρώτοι τρεις ή πέντε συμμετέχουν στους παγκύπριους. Στην ΣΤ΄ τάξη, δηλαδή στα 12 μου χρόνια, ήλθα τρίτος στους παγκύπριους μαθητικούς αγώνες στίβου.

-Σε ποιο γυμνάσιο φοιτάς;

-Πηγαίνω στο Αθλητικό Γυμνάσιο «Κυριάκος Νεοκλέους» στην Έγκωμη. Όσοι πάνε αθλητικό γυμνάσιο έχουν αυξημένες ώρες στον αθλητισμό. Συγκεκριμένα, Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή, τις πρώτες δύο περιόδους, αντί να πάω στο σχολείο, κάνω προπόνηση.

-Τι περιλαμβάνει η προπόνησή σου;

-Η προπόνησή μου περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ενδυνάμωση μυών με ασκήσεις σε γυμναστήριο, ασκήσεις αντοχής. Δευτέρα και Τετάρτη πρωί-απόγευμα, Πέμπτη απόγευμα, Παρασκευή και Σάββατο πρωί.

-Ποιος είναι ο προπονητής σου;

-Το πρωί είναι ο Νεόφυτος Καλογήρου και το απόγευμα ο Λουκάς Καλογήρου, θείος του Νεόφυτου. Από την Α΄ Γυμνασίου προπονούμαι στο ΓΣΠ.

-Πες μας για τους αγώνες στο Γυμνάσιο;

-Διεξάγοντα επαρχιακοί μαθητικοί αγώνες κάτω των 16 (U16), οι πρώτοι τρεις παίρνουν μέρος στους παγκύπριους. Τον Ιούνιο οι διάφοροι σύλλογοι (ΓΣΠ, ΓΣΟ, ΓΣΕ) διοργανώνουν αγώνες U16. Επίσης, γίνονται διασυλλογικοί αγώνες U18, και οι πρώτοι δύο συμμετέχουν στην αθλητική συνάντηση Κύπρου Ελλά-

> **Στη Β΄ Γυμνασίου ήλθα πρώτος στους επαρχιακούς μαθητικούς αγώνες, πρώτος στους παγκύπριους μαθητικούς, πρώτος στους διασυλλογικούς κάτω των 16 και κάτω των 18. Εκπροσώπησα την Κύπρο στην αθλητική συνάντηση Κύπρου – Ελλάδας στον Βόλο, κάτω των 18 και ήλθα τρίτος.**

δας, που γίνεται στην Ελλάδα.

-Ποιες οι μέχρι τώρα επιδόσεις σου;

-Στην Α΄ Γυμνασίου κατέλαβα τη δεύτερη θέση στους επαρχιακούς μαθητικούς αγώνες, τρίτος στους παγκύπριους μαθητικούς και πρώτος στους διασυλλογικούς U16, το 2017, με άλμα 1,65 μ. Στη Β΄ Γυμνασίου ήλθα πρώτος στους επαρχιακούς μαθητικούς αγώνες, πρώτος στους παγκύπριους μαθητικούς, πρώτος στους διασυλλογικούς κάτω των 16 και κάτω των 18. Εκπροσώπησα την Κύπρο στην αθλητική συνάντηση Κύπρου – Ελλάδας στον Βόλο, κάτω των 18 και ήλθα τρίτος.

-Ποια είναι τα ενδιαφέροντά σου εκτός από τον αθλητισμό;

-Μου αρέσει να παίζω ηλεκτρονικά παιχνίδια.

-Ποιοι είναι οι στόχοι σου για το μέλλον;

-Φέτος, στόχος μου είναι να πάρω το όριο, που είναι 1, 90 μ., για να εκπροσωπήσω την Κύπρο στην παγκόσμια Γυμνασιάδα που θα γίνει τον Οκτώβριο 2020 στην Κύπρο. Τώρα είμαι στο 1,80 μ. Πιστεύω ότι με σκληρή δουλειά μπορώ να το πιάσω.

-Η ενασχόλησή σου με τον κλασικό αθλητισμό σε βοηθά και σε άλλους τομείς της ζωής σου;

-Ναι, μένω μακριά από ουσίες εξάρτησης όπως ο καπνός, το αλκοόλ και τα ναρκωτικά. Ωστόσο, οι δυσκολίες είναι πολλές κυρίως σε ό,τι αφορά το διάβασμα που υποχρεώνομαι να το κάνω κυρίως το Σαββατοκύριακο, με αποτέλεσμα να μην έχω πολύ ελεύθερο χρόνο, που έχουν άλλα παιδιά της ηλικίας μου. Η απόφαση ήταν δική μου, ήξερα τι θα αντιμετωπίσω, αλλά μου αρέσει. Το παλεύω. Όταν το αποφάσισα ο πατέρας μου με ενεθάρρυνε, νοουμένου ότι μου άρεσε. Επίσης, η επίδοση στα άλλα μαθήματα πρέπει να είναι πάνω από 15 στα είκοσι, διαφορετικά αποβάλλεσαι. Ακόμη, η συμπεριφορά και η διαγωγή σου πρέπει να είναι άψογη.

«Μου αρέσουν οι προκλήσεις»

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ ΣΤΗ «ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ» ΤΟΝ ΖΩΓΡΑΦΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΚΥΡΤΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ **ΑΠΟΣΤΟΛΟ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

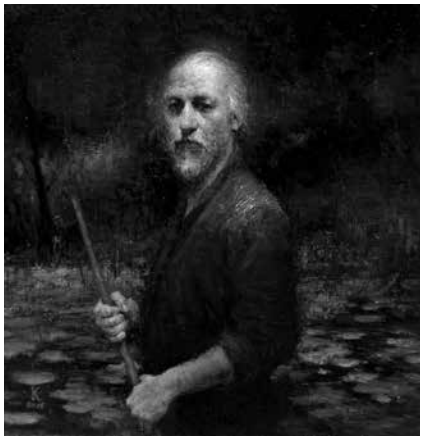

Κάναμε μία σύντομη κουβέντα με τον ζωγράφο Κωνσταντίνο Κυρτή, ο οποίος κατάγεται από το Νέο Χωρίο, το οποίο, όπως μας λέει, δεν έχει επισκεφθεί ποτέ, για να μην το δει στη σημερινή του κατάντια και προτιμά να το διατηρεί στη μνήμη του από τις αφηγήσεις των γονιών του. Ο Κωνσταντίνος Κυρτής γεννήθηκε στη Λευκωσία και σπούδασε ζωγραφική και σχέδιο στη Laguna College of Art & Design (LCAD), Καλιφόρνια, ΗΠΑ.

-Πώς θα σύστηνες τον ζωγράφο Κωνσταντίνο Κυρτή στο κοινό;

-Προσπαθώ να συστηθώ μέσα από τη δουλειά μου, υπηρετώντας αυτό που κάνω όσο καλυτέρα μπορώ.

-Ποιες είναι οι καλλιτεχνικές επιρροές σου;

-Όλοι οι καλλιτέχνες (ζωγράφοι, συνθέτες, συγγράφεις…) του παρόντος και παρελθόντος που με πάθος και δεξιοτεχνία δημιούργησαν τα έργα τους

-Ασχολείσαι πολύ με το πορτρέτο, τι είναι αυτό που σε έλκει σε αυτό το είδος;

-Μου αρέσουν οι προκλήσεις. Το ανθρώπινο πρόσωπο είναι για εμένα το δυσκολότερο τεχνικά απ' όλα τα αλλά θέματα αλλά το καταλληλότερο για να μεταφέρω τις ιδέες και σκέψεις μου.

-Τι άλλο σε συγκινεί και θέλεις να το μεταφέρεις στον καμβά;

-Αυτή την περίοδο ασχολούμαι αποκλειστικά με το πρόσωπο και φιγούρα. Μερικοί μου πίνακες περιγράφουν εσωτερικό χώρο ή τοπίο αλλά αυτά είναι επιπρόσθετα της ανθρώπινης ύπαρξης.

-Ζωγραφίζοντας ένα πορτρέτο τι ψάχνεις περισσότερο στο μοντέλο σου;

-Με ελκύει η αλληγορία στην τέχνη. Μεταμορφώνω τα πρόσωπα που ζωγραφίζω σύμφωνα με το νόημα ή την ιστορία που θέλω να αποδώσω και αύτη καθορίζει το τι ψάχνω στο μοντέλο.

-Ποιες είναι οι εικόνες που έχεις από το Νέο Χωριό; Ποια είναι η σχέση σου με το χωριό; Το έχεις επισκεφθεί ποτέ;

-Για να είμαι ειλικρινής δεν έχω και πολλές σχέσεις με το χωριό των γονιών μου. Εγώ γεννήθηκα και μεγάλωσα στη Λευκωσία. Το έχω ακούσει μέσα από τις ιστορίες τους. Όχι, δεν το έχω επισκεφτεί, γιατί δεν θέλω να το γνωρίσω στην κατάντια που είναι σήμερα.

> «Έχω ακούσει για το Νέο Χωρίο μέσα από τις ιστορίες των γονιών μου. Όχι, δεν το έχω επισκεφτεί, γιατί δεν θέλω να το γνωρίσω στην κατάντια που είναι σήμερα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΛΑΜΠΡΙΑΣ*

Στον λεβεντονιό μου Κώστα Λαμπρία

Κωστάκη μου, λεβεντονιέ και του χωριού καμάρι
που του Αττίλα τις ορδές,
σαν άξιο παλλικάρι, πολέμησες,
μα έπεσες για πίστη και πατρίδα,
κληροδοτώντας σ' όλους μας την άσβεστη ελπίδα
πως κείνα κει τα χώματα τα τουρκοπατημένα
πάλι με χρόνους, με καιρούς θα 'ναι λευτερωμένα.

Τότε θα 'ρθώ γονατιστός στον τάφο σου να κλάψω
και το σβηστό καντήλι σου, αγόρι μου, ν' ανάψω,
λουλούδια μοσχομύριστα εκεί θε να σκορπίσω
κι ηρώο καλλιμάρμαρο στον τάφο σου θα κτίσω.

Σημαία γαλανόλευκη σεμνά θα κυματίζει
και στις μελλούμενες γενιές, εσένα θα θυμίζει.
Νιώθω περήφανος για σε, κι όλη η γενιά σου,
γιατί όλους μας ετίμησες με την παλληκαριά σου.
Δέξου απ' τον πατέρα σου το δάφνινο στεφάνι
για μνήμη, δόξα και τιμή, για μύρο, για λιβάνι
κι είθε ο Παντοδύναμος τον πόνο μου να γιάνει.

* Πατέρας του ήρωα Κώστα Λαμπρία, ο οποίος έπεσε στις 21 Ιουλίου 1974, στην περιοχή Σακκάρια Αμμοχώστου.

ΝΙΤΣΑ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΚΟΥΝΝΟΥ

Γιασεμί μου, γιασεμάκι

Γιασεμί μου, γιασεμάκι
μοσχοβόλησες και πάλι.
Με λαχτάρα καρτερούσα
και τις μέρες μια-μια μετρούσα.

Γιασεμί μου, γιασεμάκι
πώς μοσχοβολάς πρωί και βράδυ.
Όλα έχουνε χαλάσει
μόνο εσύ ανθίζεις πάλι
δίχως ψέμα και ψεγάδι.

Τα πεντάφυλλα λουλούδια
μάζεψα για να περάσω.
Τραγουδώντας με βελόνι
για να φτιάξω ένα βραχιόλι
στον καλό μου να χαρίσω.
Με αγάπη να φορέσει
στην καρδιά του να με δέσει.

Τα εξάφυλλα λουλούδια
μάζεψα και τα περνάω,
ένα-ένα στη γιρλάντα.
Την εικόνα να στολίσω
την ευλάβειά μου να δείξω,
κάνοντας και μια ευχή
για το άρρωστο παιδί.

Καλοκαίρι του 2015

Το Νέο Χωρίο Κυθρέας στον Τύπο

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

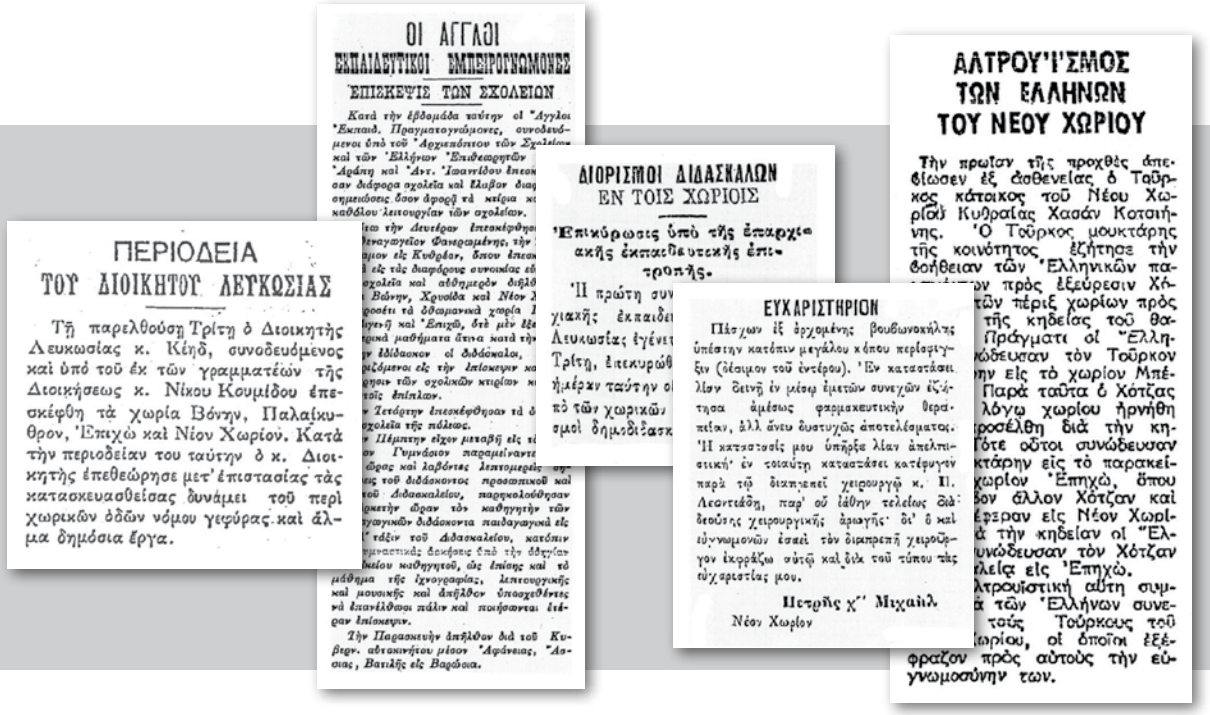

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ
ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΧΩΡΙΟΙΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΛΤΡΟΥΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ὁ Διοικητὴς Λευκωσίας κ. Κέηδ, συνοδευόμενος καὶ ὑπό τοῦ ἑκ τῶν γραμματέων τῆς Διοικήσεως κ. Νίκου Κουμίδου ἐπεσκέφθη τὰ χωρία Βόνην, Παλαίκυθρον, Ἐπιχὼ καὶ Νέον Χωρίον. Κατὰ τὴν περιοδείαν του ταύτην ὁ κ. Διοικητὴς ἐπεθεώρησε μετ' ἐπιστασίας τὰς κατασκευασθείσας δυνάμει τοῦ περὶ χωρικῶν ὁδῶν νόμου γεφύρας καὶ ἄλμα δημόσια ἔργα.

Μέσα από τις σελίδες των εφημερίδων της εποχής μπορούμε να δούμε τις κοινωνικές συνθήκες της κάθε εποχής, τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι του Νέου Χωρίου, την επικαιρότητα, αλλά και ευτράπελα γεγονότα. Μερικά παραδείγματα σας παρουσιάζουμε παρακάτω. Ευχαριστούμε τους λειτουργούς του αρχείου εφημερίδων του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών για την πολύτιμη βοήθεια που διαχρονικά μας παρέχουν.

●●●

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Κατά την εβδομάδα ταύτην οι Άγγλοι Εκπαιδ. Πραγματογνώμονες, συνοδευόμενοι υπό του Αρχιεπόπτου των Σχολείων και των Ελλήνων Επιθεωρητών κ. κ. Αράπη και Αντ. Ιωαννίδου επεσκέφθησαν διάφορα σχολεία και έλαβον διαφόρους σημειώσεις όσον αφορά τα κτίρια και την καθόλου λειτουργίαν των σχολείων. Ούτω την Δευτέραν επεσκέφθησαν το Παρθεναγωγείον Φανερωμένης, την Τρίτην εξέδραμον εις Κυθρέαν, όπου επεσκέφθησαν τα εις τας διαφόρους συνοικίας ευρισκόμενα σχολεία και αυθημερόν διήλθον τα χωρία Βώνην, Χρυσίδα και Νέον Χωρίον και προσέτι τα οθωμανικά χωρία Πέτραν του Διγενή και Επιχώ, ότε μεν εξετάζοντες μερικά μαθήματα άτινα κατά την ώραν εκείνην εδίδασκον οι διδάσκαλοι, ότε δε περιοριζόμενοι εις την επίσκεψην και καταμέτρησιν των σχολικών κτιρίων και των εν αυτοίς επίπλων. […]

• *Ελευθερία*, Σάββατο, 17 Μαΐου 1913, σελ. 5

●●●

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Τη παρελθούση Τρίτη ο Διοικητής Λευκωσίας κ. Κέηδ, συνοδευόμενος και υπό του εκ των γραμματέων της Διοικήσεως κ. Νίκου Κουμίδου επέσκεφθη τα χωρία Βόνην, Παλαίκυθρον, Επιχώ και Νέον Χωρίον. Κατά την περιοδείαν του ταύτην ο κ. Διοικητης επεθεώρησε μετ' επιστασίας τας κατασκευασθείσας δυνάμει του περι χωρικών οδών νόμου γεφύρας και άλλα δημόσια έργα.

• *Ελευθερία*, Σάββατο, 14 Δεκεμβρίου 1907, σελ. 2

●●●

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΧΩΡΙΟΙΣ

Επικύρωσις υπό της επαρχιακής εκπαιδευτικής επιτροπής. Η πρώτη συνεδρίασις της επαρχιακής εκπαιδευτικής επιτροπής Λευκωσίας εγένετο τη παρελθούση Τρίτη, επεκυρώθησαν δε κατά την ημέραν ταύτην οι εξής γενόμενοι υπό των χωρικών επιτροπών διορισμοί δημοδιδασκάλων: Μ. Βασιλείου και Χρυσταλλού χ: Λουκά, αγ. Μαρίναν Κυθραίας· […] Ι. Λουκά, Μια Μηλιάν· Δ. Καρακάσης, Νέον Χωρίον· […]

• *Ελευθερία*, Σάββατο, 14 Σεπτεμβρίου 1901, σελ. 2

●●●

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Πάσχων εξ αρχομένης βουβωνοκήλης υπέστην κατόπιν μεγάλου κόπου περίσφιγξιν (δέσιμον του εντέρου). Εν καταστάσει λίαν δεινή εν μέσω εμετών συνεχών εζήτησα αμέσως άνευ δυστυχώς αποτελέσματος. Η κατάστασίς μου υπήρξε λίαν απελπιστική· εν τοιαύτη καταστάσει κατέφυγον παρά τω διαπρεπεί χειρουργώ κ. Π. Λεοντιάδη, παρ' ου ιάθην τελείως διά δεούσης χειρουργικής αρωγής· δι' ο και ευγνωμονών εσαεί τον διαπρεπή χειρούργον εκφράζω αυτώ και διά του τύπου τας ευχαριστίας μου.

Πετρής χ΄΄ Μιχαήλ, Νέον Χωρίον

• *Φωνή της Κύπρου*, Σάββατο, 13 Νοεμβρίου 1909, σελ. 3

●●●

ΑΛΤΡΟΥΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Την πρωίαν της προχθές απεβίωσεν

εξ ασθενείας ο Τούρκος κάτοικος του Νέου Χωρίου Κυθρέας Χασάν Κοτσιήνης. Ο Τούρκος μουκτάρης της κοινότητος εζήτησε την βοήθειαν των Ελληνικών παραγόντων προς εξεύρεσιν Χότζα εκ των πέριξ χωρίων προς τέλεσιν της κηδείας του θανόντος. Πράγματι οι Έλληνες συνώδευσαν τον Τούρκον μουκτάρην εις το χωρίον Μπέκιογιού. Παρά ταύτα ο Χότζας του εν λόγω χωρίου ηρνήθη όπως προσέλθη διά την κηδείαν. Τότε ούτοι συνώδευσαν τον μουκτάρην εις το παρακείμενον χωρίον Επηχώ, όπου παρέλαβον άλλον Χότζαν και τον μετέφεραν εις την κηδείαν οι Έλληνες συνώδευσαν τον Χότζαν εν ασφαλεία εις Επηχώ. Η αλτρουιστική αύτη συμπεριφορά των Ελλήνων συνεκίνησε τους Τούρκους του Νέου Χωρίου, οι οποίοι εξέφραζον προς αυτούς την ευγνωμοσύνη των.

• *Μάχη*, Παρασκευή 3 Ιανουαρίου 1964, σελ. 4

●●●

ΕΠΙΔΗΜΙΑΙ

Τα προάστια Καϊμακλί, Στρόβολος, Ομορφίτα και Νέον Χωρίον εκηρύχθησαν μεμολυσμένα. Τα κρούσματα της εύλογίας αύξάνονται. Καὶ ἐν Λευκωσίᾳ ἐσημειώθη κρούσμα, δι' ὁ ὑπῆρχον ὀμφιβολίαι ἂν ἦτο εὔλογία ἢ ἀνεμευλογία, κατόπιν ὅμως ἐφάνη ὡς καθαρὰ ἀνεμευλογία. Κρατεῖται ἐν τούτοις τὸ κρούσμα ἀπομεμονωμένον ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἐν περιπτώσει ἐνσκήψεως, ὁ μὴ γένοιτο, τῆς νόσου εὔλογίας ἐν τῇ πόλει τὰ οἰκήματα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς θὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀπομονωτικὸν νοσηλευτήριον.

ΕΠΙΖΩΟΤΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

Εκηρύχθησαν υπό της κυβερνήσεως απηλλαγμλενα της επιζωοτικής νόσου τα χωρία Παλαίκυθρο, Βώνη και Νέον Χωρίον.

• *Ελευθερία*, Σάββατο, 11 Μαρτίου 1911, σελ. 3

●●●

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Γέφυραι Νέου Χωρίου. Επίσης διετάχθη η έναρξις της κατασκευής δύο μικρών γεφυρών παρά το Νέον Χωρίον. Τα έργα ταύτα θα εκτελεσθώσι δαπάναις του ταμείου των χωρικών οδών και θα στοιχίσωσιν αμφότερα περί τας 40 λίρας.

• *Ελευθερία*, Σάββατο, 7 Σεπτεβρίου 1907, σελ. 2

●●●

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΕΝ ΝΕΩ ΧΩΡΙΩ

Αύριον εορτήν του Αγίου Χαραλάμπους πανηγυρίζει ο Ι. ναός του γείτονος παρά την Κυθραίαν Νέου Χωρίου όπου κατ' έτος συρρέουσι πολλοί προσκυνηταί εκ των περιχώρων και θερμής τυγχάνουσι δεξιώσεως παρά των φιλοξένων κατοίκων

• *Κυπριακός φύλαξ*, Κυριακή 9 Φεβρουαρίου 1908, σελ. 3

ΜΙΚΡΑ

Εκηρύχθησαν μεμολυσμένα επιζωοτίας τα χωρία Γύψου, Περιστερώνα, και Ορνίθι, Νέον Χωρίον, Τραχώνι, Παλαίκυθρον και Βόνη του διαμερίσματος Λευκωσίας.

• *Φωνή της Κύπρου*, Σάββατο 11 Φεβρουαρίου 1911, σελ. 3

●●●

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Ζωγράφος άριστος ο Γνωστός αιδεσιμότατος Παπαϊωάννης Παπαδόπουλος, φέρει εις γνώσιν των Ενδιαφερομένων ότι αναλαμβάνει και εκτελεί πάσαν εργασίαν της τέχνης του, οίον εκκλησιαστικάς εικόνας δι' ελαιογραφίας, είτε κατά το αρχαίον εκκλησιαστικόν σύστημα, είτε κατά το ρωσσικόν ως και επιχρύσωμα τέμπλων σαληβωτόν ή μη. Είκοσιν εκκλησιών τα τέμπλη και εικόνας εζωγράφησε μέχρι τούδε. Εργάζεται με τιμάς ανεπιδέτους συναγωνισμού, προς ευκολίαν δε των ταμείων των εκκλησιών δέχεται να πληρώνεται κατά δόσεις και με διορίας. Ζωγραφίζει επίσης προσωπογραφίας εκ φωτογραφιών μετ' επιτυχίας τελείας κατά την ομοιότητα προς το πρωτότυπον, και εις

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
Η ΓΕΦΥΡΑ ΒΥΖΑΚΙΑΣ

ΕΠΙΔΗΜΙΑΙ

Τὰ προάστια Καϊμακλί, Στρόβολος, Ὁμορφίτα καὶ Νέον χωρίον ἐκηρύχθησαν μεμολυσμένα. Τὰ κρούσματα τῆς εὐλογίας αὐξάνονται. Καὶ ἐν Λευκωσίᾳ ἐσημειώθη κροῦσμα, δι' ὁ ὑπῆρχον ὀμφιβολίαι ἂν ἦτο εὔλογία ἢ ἀνεμευλογία, κατόπιν ὅμως ἐφάνη ὡς καθαρὰ ἀνεμευλογία. Κρατεῖται ἐν τούτοις τὸ κροῦσμα ἀπομεμονωμένον ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἐν περιπτώσει ἐνσκήψεως, ὁ μὴ γένοιτο, τῆς νόσου εὔλογίας ἐν τῇ πόλει τὰ οἰκήματα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς θὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀπομονωτικὸν νοσηλευτήριον.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ
ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΕΝ ΝΕΩι ΧΩΡΙΩι

Αὔριον ἑορτὴν τοῦ Ἁγ. Χαραλάμπους πανηγυρίζει ὁ Ἱ. ναὸς τοῦ γείτονος παρὰ τὴν Κυθραίαν Νέου Χωρίου ὅπου κατ' ἔτος συρρέουσι πολλοὶ προσκυνηταὶ ἐκ τῶν περιχώρων καὶ θερμῆς τυγχάνουσι δεξιώσεως παρὰ τῶν φιλοξένων κατοίκων

Ἐπιζωοτικὴ νόσος.

Ἐκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀπηλλαγμένα τῆς ἐπιζωοτικῆς νόσου τὰ χωρία Παλαίκυθρον, Βώνη καὶ Νέον Χωρίον.

ΜΙΚΡΑ

Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἡ Α.Π. ὁ Μητροπολίτης Κιτίου ἐπεσκέφθη τὴν ἐνταῦθα Ἀγγλικὴν Σχολὴν, ἐν ... δὲ τοῦ Διευθύνοντος Αἰδεσ. ...mon Newham περιῆλθε τὰς αἰθούσας τῶν παραδόσεων ἐν ὥρᾳ διδασκαλίας καὶ διηρεύνησεν ἐν γένει τὰ τῆς σχολῆς καὶ τοῦ οἰκοτροφείου εὐχηθεὶς τὰ τὴν ἀναχώρησίν του ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τῆς Σχολῆς.

Ὁ ἀρχίατρος ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν Λεμησσοῦ, τινὰ χωρία τῆς ὁποίας, ὡς μανθάνομεν, μαστίζει ἡ ἀνεμευλογία.

Ἡ τοῦ Ἴδαρὲ Λευκωνίας συνεδρίασις διὰ τὴν ἔκδοσιν πιστοποιητικῶν πρὸς λῆψιν ἀδειῶν πωλήσεως μεθυστικῶν ποτῶν γενήσεται τὴν Δευτέραν 20 Φεβρουαρίου.

Ἐκηρύχθησαν μεμολυσμένα ἐπιζωοτίας τὰ χωρία Γύψου, Περισιερώνα, Πηγὴ καὶ Κοντέα τοῦ διαμερίσματος Ἀμμοχώστου, καὶ Ὀρνίθι, Νέον Χωρίον, Τραχώνι, Παλαίκυθρον καὶ Βόνη τοῦ διαμερίσματος Λευκωσίας.

Πρόθησαν οἱ ἐν τοῖς χωρίοις Μιὰ Μηλιά, Ἄχνα, Ἀχερίτου, Ἅγ. Λουκᾶς, Ἀμμόχωστος, Κάτω καὶ Πάνω Βυρώσια, Σίντα, Ὁρμίδειαι καὶ Ἀγκαστίνα ἐπιβληθέντες συνεπείᾳ ἐπιζωοτίας περιορισμοί.

Ἀφίκοντο ἐξ Ἀθηνῶν οἱ τελειόφοιτοι τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς φιλολογίας κ.κ. Χρ. Δ. Πετρίδης καὶ Κ. Φυλακτοῦ.

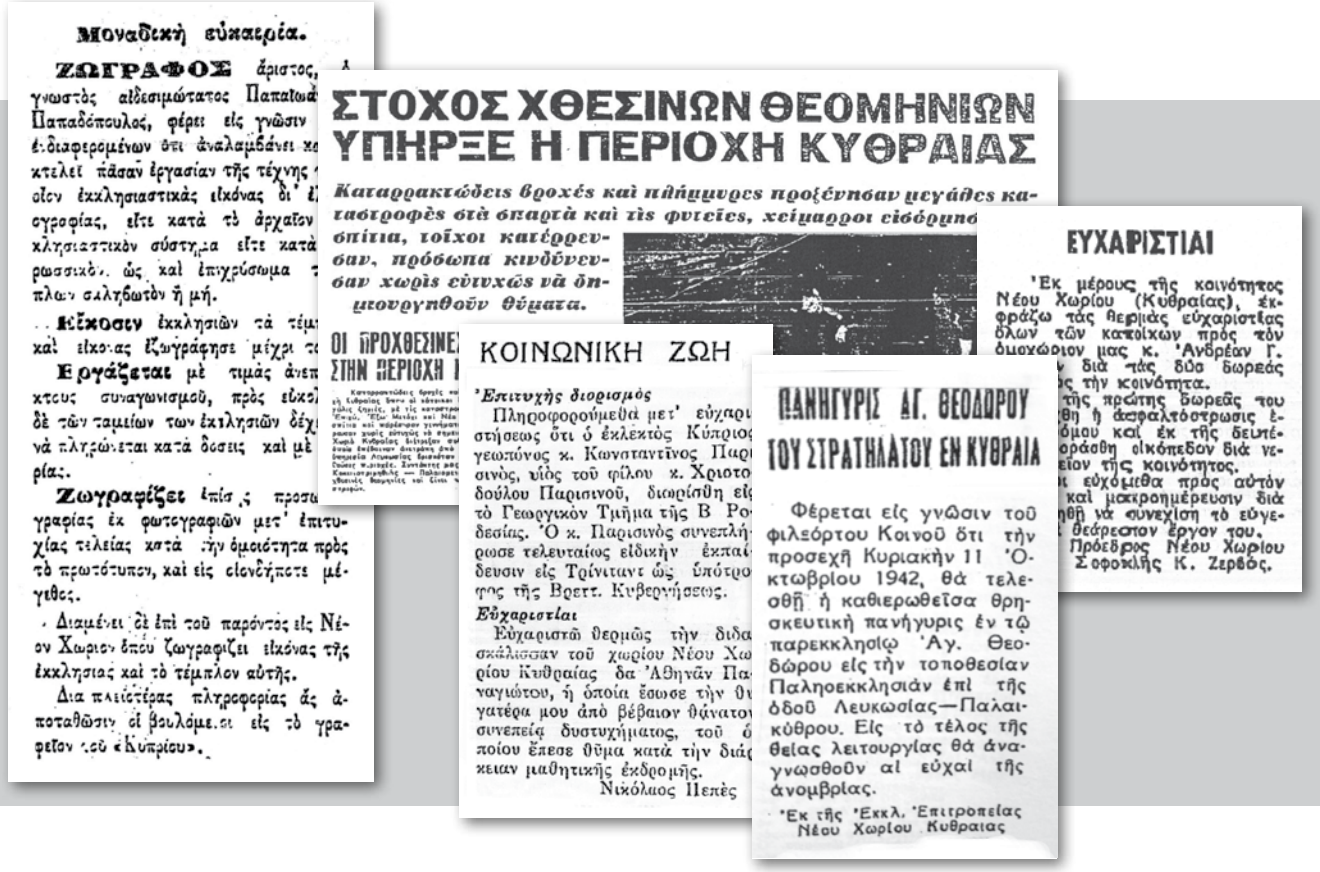

Μοναδική εὐκαιρία.

ΖΩΓΡΑΦΟΣ ἄριστος, γνωστὸς ἀδεσιμώτατος Παπαωά Παπαδόπουλος, φέρει εἰς γνῶσιν ἐνδιαφερομένων ὅτι ἀναλαμβάνει κατελεῖ πᾶσαν ἐργασίαν τῆς τέχνης ὁλον ἐκκλησιαστικὰς εἰκόνας δι' ἐ σγροφίας, εἴτε κατὰ τὸ ἀρχαῖον κλησιαστικὸν σύστημα εἴτε κατὰ ρωσσικόν, ὡς καὶ ἐπιχρύσωμα πλων σελιδῶτὸν ἢ μή.

Κέκοσιν ἐκκλησιῶν τὰ τέμ καὶ εἰκόνας ἐζωγράφησε μέχρι τ

Ἐργάζεται μὲ τιμὰς ἀνεπ κτους συναγωνισμοῦ, πρὸς ἐκκλ δὲ τῶν ναμείων των ἐκκλησιῶν δέχ νὰ πληρώνεται κατὰ δόσεις καὶ μὲ ρίας.

Ζωγραφίζει ἐπίσης προσω γραφίας ἐκ φωτογραφιῶν μετ' ἐπιτυχίας τελείας κατὰ τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸ πρωτότυπον, καὶ εἰς οἱονδήποτε μέγεθος.

Διαμένει δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς Νέον Χωρίον ὅπου ζωγραφίζει εἰκόνας τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ τέμπλον αὐτῆς.

Διὰ πλειοτέρας πληροφορίας ἃς ἀποταθῶσιν οἱ βουλόμενοι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Κύπριου».

ΣΤΟΧΟΣ ΧΘΕΣΙΝΩΝ ΘΕΟΜΗΝΙΩΝ ΥΠΗΡΞΕ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΘΡΑΙΑΣ

Καταρρακτώδεις βροχές καὶ πλήμμυρες προξένησαν μεγάλες καταστροφὲς στὰ σπαρτὰ καὶ τὶς φυτεῖες, χείμαρροι εἰσόρμησ σπίτια, τοῖχοι κατέρρευσαν, πρόσωπα κινδύνευσαν χωρὶς εὐτυχῶς νὰ δημουργηθοῦν θύματα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ

Ἐκ μέρους τῆς κοινότητος Νέου Χωρίου (Κυθραίας), ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας ὅλων τῶν κατοίκων πρὸς τὸν ὁμοχώριον μας κ. Ἀνδρέαν Γ. διὰ τὰς δύο δωρεὰς τὴν κοινότητα.

ΟΙ ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΕ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Ἐπιτυχὴς διορισμὸς

Πληροφορούμεθα μετ' εὐχαρι στήσεως ὅτι ὁ ἐκλεκτὸς Κύπριος γεωπόνος κ. Κωνσταντῖνος Παρ σινὸς, υἱὸς τοῦ φίλου κ. Χριστο δούλου Παρισινοῦ, διωρίσθη εἰς τὸ Γεωργικὸν Τμῆμα τῆς Β Ρο δεσίας. Ὁ κ. Παρισινὸς συνεπλή ρωσε τελευταίως εἰδικὴν ἐκπαί δευσιν εἰς Τρίνιταντ ὡς ὑπότρο φος τῆς Βρετ. Κυβερνήσεως.

Εὐχαριστίαι

Εὐχαριστῶ θερμῶς τὴν διδα σκάλισσαν τοῦ χωρίου Νέου Χω ρίου Κυθραίας δα Ἀθηνᾶν Πα ναγιώτου, ἡ ὁποία ἔσωσε τὴν θυ γατέρα μου ἀπὸ βέβαιον θάνατο συνεπείᾳ δυστυχήματος, τοῦ ὁ ποίου ἔπεσε θῦμα κατὰ τὴν διάρ κειαν μαθητικῆς ἐκδρομῆς.

Νικόλαος Πεπὲς

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΟΥ ΕΝ ΚΥΘΡΑΙΑ

Φέρεται εἰς γνῶσιν τοῦ φιλεόρτου Κοινοῦ ὅτι τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 11 Ὀκτωβρίου 1942, θὰ τελεσθῇ ἡ καθιερωθεῖσα θρησκευτικὴ πανήγυρις ἐν τῷ παρεκκλησίῳ Ἁγ. Θεοδώρου εἰς τὴν τοποθεσίαν Παληοεκκλησιὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λευκωσίας—Παλαικύθρου. Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας θὰ ἀναγνωσθοῦν αἱ εὐχαὶ τῆς ἀνομβρίας.

Ἐκ τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπείας Νέου Χωρίου Κυθραίας

οιονδήποτε μέγεθος. Διαμένει δε επί τους παρόντος εις Νέον Χωρίον όπου ζωγραφίζει εικόνας της εκκλησίας και το τέμπλον αυτής. Διά πλειοτέρας πληροφορίας ας αποταθώ. σιν οι βουλόμενοι εις το γραφείον του «Κύπριου».

• *Κύπριος*, Κυριακή 28 Ιουνίου 1903, σελ. 6

●●●

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Ευχαριστώ θερμώς την διδασκάλισσαν του χωρίου Νέου Χωρίου Κυθραίας δα Αθηνάν Παναγιώτου, η οποία έσωσε την θυγατέρα μου από βέβαιον θάνατον συνεπεία δυστυχήματος, του οποίου έπεσε θύμα κατά την διάρκειαν μαθητικής εκδρομής. *Νικόλαος Πεπές.*

• *Κυπριακός Τύπος*, Σάββατο, 20 Νοεμβρίου 1943, σελ. 2

●●●

ΣΤΟΧΟΣ ΧΘΕΣΙΝΩΝ ΘΕΟΜΗΝΙΩΝ ΥΠΗΡΞΕ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΘΡΑΙΑΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΧΩΡΙΟ

Οι κάτοικοι του Νέου Χωριού Κυθραίας θεωρούν πρωτοφανείς τις βροχές που έπεσαν εκεί χθες το απόγευμα. Τα σπαρτά σε μεγάλην έκτασιν υπέστησαν ανυπολόγιστες καταστροφές. Απειλητικοί χείμαρροι εισήλθον και στο χωριό, όπου κατέκλυσαν τους δρόμους και διάφορα σπίτια. Ένας τοίχος υποστατικού ζώων που ανήκει στον κ. Θεοφάνη Αντωνίου κατέρρευσε. Παρασύρθηκαν, επίσης το περιτοίχισμα σπιτιού του κ. Ανδρέα Γ. Κούννου και οικοδομικά υλικά από την αυλή του κ. Ανδρέα Κούμου. Το τούρκικο κοιμητήριο πλημμύρισε και μετετράπη σε λίμνη. Ο Χ΄΄ Ανδρέας Σοφόκλη και Ιωνάς Σάββα διέτρεξαν κίνδυνο, όταν το τράκτορ του οποίου επέβαινον ανετράπη υπό την ορμή ενός χειμάρρου.

• *Χαραυγή*, 11 Μαΐου 1963, σελ. 1.

●●●

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΟΥ ΕΝ ΚΥΘΡΑΙΑ

Φέρεται εις γνώσιν του φιλεόρτου Κοινού ότι την προσεχή Κυριακήν 11 Οκτωβρίου 1942, θα τελεσθή η καθιερωθεισα θρησκευτική πανήγυρις εν τω παρεκκλήσιον Αγ. Θεοδώρου εις την τοποθεσίαν Παληοεκκλησιάν επί της οδού Λευκωσίας – ΠαλαιΚύθρου. Εις τον τέλος της θείας λειτουργίας θα αναγνωσθούν αι ευχαί της ανομβρίας. *Εκ της Εκκλ. Επιτροπείας Νέου Χωρίου Κυθραίας.*

• *Κυπριακός Φύλαξ*, Κυριακή, 4 Οκτωβρίου 1942, σελ. 2

●●●

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ

Εκ μέρους της κοινότητος Νέου Χωρίου (Κυθραίας), εκφράζω τας θερμάς ευχαριστίας όλων των κατοίκων προς τον ομοχώριον μας κ. Ανδρέας Γ. Φτιακάν διά τας δύο δωρεάς του προς την κοινότητα. Εκ της πρώτης δωρεάς του επετεύχθη η ασφαλτόστρωσις ενός δρόμου και εκ της δευτέρας ηγοράσθη οικόπεδον διά νεκροταφείον της κοινότητος. Όλοι ευχόμεθα προς αυτόν υγείαν και μακροημέρευσιν διά να δυνηθή να συνεχίση το ευγενέα και θεάρεστον έργον του. *Ο Πρόεδρος Νέου Χωρίου, Σοφοκλής Κ. Ζερβός.*

• *Μάχη*, Τρίτη, 21 Δεκεμβρίου 1963, σελ. 4

Γλωσσικά και Λαογραφικά Νέου Χωρίου Κυθραίας[1]

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Αναδημοσιεύουμε στη *Νιοχωρίτικη Φωνή* ένα ακόμη πολύ ενδιαφέρον κείμενο του φιλολόγου Γεωργίου Ι. Χατζηγεωργίου, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Λαογραφική Κύπρος*, στο τεύχος 13 του Ιανουαρίου-Απριλίου 1975. Σε αυτή τη δημοσίευση ο Χατζηγεωργίου ασχολείται με την ελαιοκαλλιέργεια στο Νέο Χωρίο. Η συγκομιδή ελαιοκάρπου και η παραγωγή ελαιολάδου και άλλων προϊόντων ήταν στο Νέο Χωρίο από τις πιο σημαντικές γεωργικές δραστηριότητες της κοινότητας. Δημοσιεύουμε το κείμενο αυτούσιο χωρίς καμία παρέμβαση, πλην της μετατροπής από το πολυτονικό σύστημα στο μονοτονικό και εκσυγχρονισμό της ορθογραφίας. Το πρωτότυπο κείμενο συνοδεύεται από τέσσερις φωτογραφίες, οι οποίες απεικονίζουν διάφορες εργασίες στον ελαιώνα και εντός του ελαιόμυλου. Αντ' αυτών δημοσιεύουμε μία σύγχρονη φωτογραφία του ελαιόμυλου του Νέου Χωρίου. Στο επόμενο τεύχος θα ακολουθήσουν και άλλα λαογραφικά του Νέου Χωρίου Κυθραίας που δημοσιεύθηκαν στη *Λαογραφική Κύπρο*.

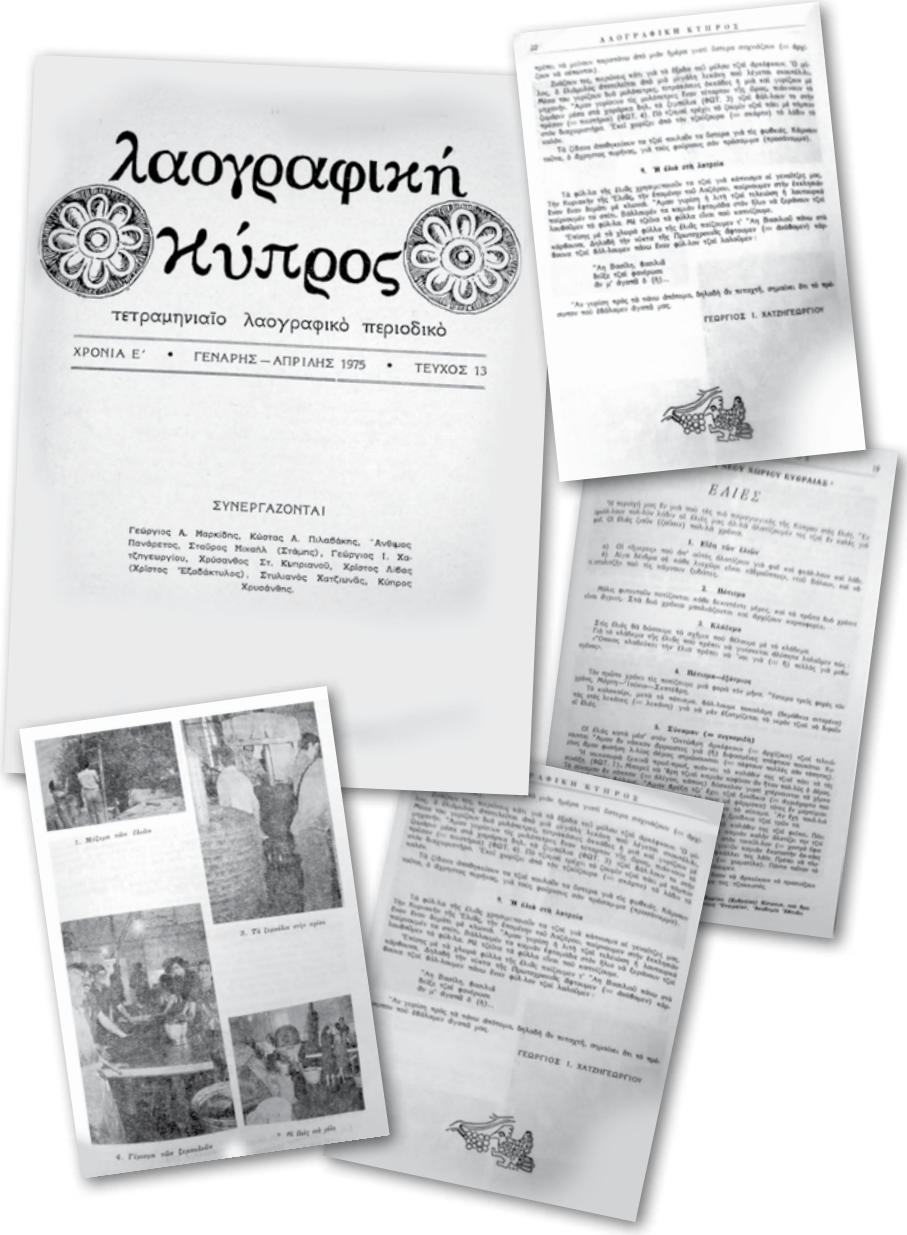

[1] Από τα «Γλωσσικά και Λαογραφικά του Νέου Χωρίου (Κυθραίας) Κύπρου», που βραβεύτηκαν (1973) από τη «Γλωσσική εν Αθήναις Εταιρεία», Ακαδημία Αθηνών

ΕΛΙΕΣ

Η περιοχή μας εν μια που τες πιο παραγωγικές της Κύπρου στες ελιές. Εν ιφκάλ-λουν πολ-λύν λάδιν οι ελιές μας, αλλά αλατίζουμέν τες τζαι εν καλές για φαΐ. Οι ελιές ζιούν (ζούσιν) πολλά χρόνια.

1. ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΕΛΙΩΝ

α) Οι «ήμερες» που απ' αυτές αλατίζουν για φαΐ και φκά-λουν και λάδι.
β) Λίγα δένδρα σε κάθε λιοχώρι είναι «αδρούππες»,«του Βόλου», και «αποστολιτζή» που τις κάμνουν ξυδάτες.

2. ΠΟΤΙΣΜΑ

Μόλις φυτευτούν ποτίζονται κάθε δεκαπέντε μέρες και τα πρώτα δυο χρόνια είναι άγριες. Στα δυο χρόνια μπολιάζονται και αρχίζουν καρποφορία.

3. ΚΛΑΔΕΜΑ

Στις ελιές θα δώσουμε το σχήμα που θέλουμε με το κλάδεμα.

Για το κλάδεμα της ελιάς που πρέπει να γινίσκεται αλύπητα λαλούμεν πως: «Όποιος κλαδεύκει την ελιά πρέπει να 'ναι για (= ή) πελλός για μεθυσμένος».

4. ΠΟΤΙΣΜΑ – ΕΞΑΤΜΙΣΗ

Τον πρώτο χρόνο τις ποτίζουμε μια φορά τον μήνα. Ύστερα τρεις φορές τον χρόνο, Μάρτη – Ιούνιο – Σεπτέμβρη.

Το καλοκαίρι, μετά το πότισμα, βάλ-λουμε ποκαλάμη (δεμάθκια σιταρένα) πας στες λεκάνες (= λεκάνη) για να μεν εξατμίζεται το νερόν τζιαι να διψούν οι ελιές.

5. ΣΥΝΑΜΑΝ (= ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ)

Οι ελιές κατά μέσ' στον Οκτώβρη αρκέφκουν (= αρχίζουν) τζιαι τελειώνουνται. Άμαν εν νάκκον άρρωστες για (ή) διψασμένες ππέφτουν πουκάτω, κυρίως άμαν φυσήση λ-λίος αέρας στρώνουνται (= πέφτουν πολλές σαν τάπητας).

Η νοικοκυρά ξεκινά πρωί-πρωί, πιάν-νει το καλάθιν της τζιαι πάει να τες συνάξη. (ΦΩΤ. 1). Μπορεί να 'βρη τζιαι καμιάν κοφίναν αν ήταν πολ-λύς ο αέρας. Το σύναμαν εν νάκ-κον (= ολίγον, κάπως) δύσκολον γιατί χτέρνουνται τα χέρκα μας μέσ' στους βώλους. Άμαν βρέξη τζι' έχει τζαι ξυνύδκια (= αγριόχορτα που δεν κατέστη δυνατή ακόμα η καταστροφή τους με φάρμακα) τότες εν μαρτύριον. Πρέπει να κόψης πρώτα τα ξυνίδκια τζι' ύστερα το σύναμα. Αν έχη πουλ-λιά (= κότες) έσσω (= στο σπίτι) παίρνει τους τα ξυνίδκια τζαι τρων τα.

Άμαν τελειώση η νοικοκυρά, φορτώνεται το καλάθιν της τζαι φεύκει. Πάει έσσω, δκιαλέι (= διαλέγει) τες ελιές, αν έχη καμιάν καλὴν αλατίζει

την τζαι τες άλλες απλώνει τες μέσ' στο σώσπιτο πάνω στον τσιούλ-λον (= χοντρό ύφασμα, κανναβάτσο) για να αερίζουνται. Άμαν γίνουν καμιάν εκατοστήν οκ-κάες (= οκάδες) παίρνει τες στον ελιόμυλον τζαι φκάλλει τες λάιν. Πρέπει να πλυθούν καλά, όμως, να μεν μυρίζουν χωματσιά (= χωματίλα). Πάντα τούτον το πρώτον λάιν τρώουμέν το πρώτον. Εν το Φυλάουμεν.

Άμαν θέλης, πριν να μαυρίσουν οι ελιές, όσον να αρκεύκουν να πρασινίζουν κόφκεις τζαι πουλείς πράσινες. Τούτες κάμνουν τες τζακικιστές.

Κόφκεις τες την Πέφτη. Την νύκτα δκιαλέεις τες αδρές τζαι παίρνεις τες στο παντοπουλείον στη Χώρα (= Λευκωσία) την Παρασκευήν το πρωί. Γοράζεις και το ψούμνισμά σου της εφτομάς (= εβδομαδος) τζαι στρέφεσαι. Τούτες εν οι μέρες που χαίρουνται τζαι τα μωρά. Εν έθιμον να τους φέρνουν οι μανάες τους μόσφιλα, ρόβκια, μήλα.

Το καλόν λούβημα αρκέφει μέσ' στον Νιόβρη. Εξαρτάται αν εν όψιμος ο καιρός (= δηλ. είναι καθυστερημένος,εδώ =είναι ζεστός ακόμη) πάει ως τα Γέννα το λούβημα. Τωρά πάει ούλη η οικογένεια τζαι τανά (= βοηθά) τζαι βκάλλουμεν τζαι μεροκάματο. Τα μωρά λουβούν πουκάτω χαμηλα τζαι οι μιάλοι φκαίνουν ψηλά με την σκάλα. Κανένας (= κάποιος) μιτσής μπαίν-νει μέσ' στο σώβρα (= εσωτερικόν) της ελιάς τζαι ρίφκει που τζαμαί. Συνήθως τζείνες εν οι πιο αδρές διότι εν τες κρούζει ο ήλιος.

Πουκάτω που τον γυρόν της ελιάς απλών-νουμεν τους τσιούλ-λους να μεν ιπ-πέφτουν οι ελιές χαμαί τζαι να κωστώνουνται. Έτσι εν εύκολον τζιαι το σύναμαν. Υπολογίζουμεν πως μια γεναίκα ούλη μέρα λουβά μιαν κοφίναν ελιές. Το πρωί, κατά τις δέκα, σταματούμεν τζιαι μπουκκώνουμε.

Το μεσημέριν εν να 'ρτη το βραστόν φαΐν 'πο 'σ-σω. Συνήθως εν πιλάφιν (= πιλάφι) για (ή) αυκά βραστά με τες πατάτες τζαι τα πομιλόρκα.

6. ΞΕΔΙΑΛΕΓΜΑ

Άμαν σουρουπ-πιάση σκολαν-νουμε, πάμεν έσ-σω τζι' αρκέφκει άλλες δουλειές. Πάνω σε έναν τσιούλ-λον ρίφκουμε μιαν κοφίναν ελιές. Καθούμαστεν ούλ-λοι γυρόν τζαι αρκέφκουμεν το δκιάλεμα. Τραβά ο καθένας 'πο το βουνάριν μιαν φούκταν ελιές τζιαι χωρίζει τες αδρές έναν τόπον, τες αδρές αλ-λά που εν έν μαύρες άλ-λον τόπον. Τούτες λαλούμέν τες πατσάλες. Πάσιν πιο φτηνά στο παζάρι. Ύστερα έρκεται το δεύτερον πράμα. Τούτες εν μαύρες άμ-μα (= αλλά) εν λ-λίον ψιντρές (= λεπτές, μικρές). Που τζιαι που (= κάπου κάπου) βρίσκεις καμιάν πράσινην για (= διά) τσακκιστήν τζαι οι άλ-λες πιον (= πλέον) εν να καθαριστούν που τα Φύλ-λα για το λάι.

Άλ-λοι πουλούν τες φρέσκες τζαι αλατίζουν πολ-λές βαρέλ-λες τζαι πουλούν τες του χρόνου.

7. ΑΛΑΤΙΣΜΑ ΚΛΠ.

α) Το αλάτισμα γινίσκεται ως εξής: Πλυννίσκουμεν (= πλένομέν) τες τζαι βάλ-λουμέν τες μέσ' στο βουρνί τζι' άλατίζουμέν το. Κάθε εφτά οκκάδες ελιές βάλ-λουμεν μιαν οκκάν άλας.

β) Τες τσακκιστές, σπάζεις τες πρώτα με την πέτρα, όσο για να ανοίξουν. Βάλ-λεις τες τζαι φουσκώννουν τρεις μέρες στο νερό. Αλ-λάσσεις το νερόν κάθε μέρα. Την τρίτην ημέραν κάμνεις την αλάρμη. Τρεις οκκάδες ελιές θέλουν μιαν οκκάν άλας. Βάλ-λεις τες στην πότσαν τζαι φυλάεις τες. Παν (= αντέχουν) έναν χρόνον.

γ) Σκιστές για (= ή) κολυμπάτες. Τούτες πρέπει να 'ναι ειδικόν μ-άτι για να κάμης. Για (= ή) του Βόλου για (= ή) αδρούπες. Εν αδρές ελιές, εν φκάλ-λουν πολ-λύν λάδι. Σκίζεις τες τρεις φορές με την λεπίδα τζαι βάλλεις τες να φουσκώσουν για να ξεπικρίσουν (παύσουν να είναι πικρές) έξι μέρες. Ύστερα βάλ-λεις τες στην αλάρμη, όπως τες τσακκιστές. Στες σαράντα μέρες, φκάλλεις τες τζαι βάλ-λεις τες στο ξύδι. Άμαν κάμουν τρεις μέρες εν καλές πιον (= πλέον) για φαΐ. Συνήθως βάλ-λουμεν τζαι λ-λίον σέλ-λενον ξυδάτον, γιατί έτσι μυρίζουν οι ελιές.

Την Κυριακήν της Ελιάς, την επομένην του Λαζάρου, παίρνουμεν στην εκκλησίαν έναν έναν δεμάτι με κλωνιά. Άμαν γυρίση η λιτή τζαι τελειώση η λουτουρκά παίρνουμέν τα σπίτι. Βάλλουμέν τα καμιάν εφτομάδα στον ήλιο να ξεράνουν τζαι λουβούμεν τα φύλλα. Με τζείνα τα φύλλα είναι που καπνίζουμε.

8. ΕΚΘΛΙΨΗ ΤΩΝ ΕΛΙΩΝ

Άμαν μαζευτούν πολλές ψιντρές ελιές τότε πλυν-νίσκουμέν τες καλά, βάλλουμεν τες μέσ' στες σακκούλ-λες τζαι «παίρνουμέν τες στον μύλον (ΦΩΤ. 2). Εν πρέπει να μείνουν παραπάνω από μιαν ημέραν γιατί ύστερα σαχνιάζουν (= αρχίζουν να σέπωνται).

Ζυάζουν τες, πιερώνεις κάτι για τα έξοδα του μύλου τζαι αρκέφκουν. Ο μύλος ο ελιόμυλος αποτελείται από μία μεγάλη λεκάνη που λέγεται σκουτέλ-λι. Μέσα του γυρίζουν δυο μυλόπετρες, τετρακόσιες οκκάδες η μια και γυρίζουν με μηχανήν. Άμαν γυρίσουν τις μυλόπετρες έναν τέταρτον της ώρας, πιάν-νουν το ζυμάριν μέσα στα χαράρκα δηλ. τα ζεμπύλια (ΦΩΤ. 3) τζαι βάλ-λουν το στην πρέσαν (=πιεστήριο) (ΦΩΤ. 4). Πο τζαμαί τρέχει το ζουμίν τζαι πάει με πόμπαν στον διαχωριστήρα. Εκεί χωρίζει από τον τζούζουρο (= σκάρτο) το λάδιν το καλόν.

Τα ζίβανα αποθηκεύουν τα τζαι πουλούν τα ύστερα για τις φωθκιές. Κάμνουν τούτα, ο άχρηστος πυρήνας, για τους φούρνους σαν πρόσαμ-μα (προσάναμμα).

9. Η ΕΛΙΑ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Τα φύλλα της ελιάς χρησιμοποιούν τα τζαι για κάπνισμα οι γεναίτζες μας. Την Κυριακήν της Ελιάς, την επομένην του Λαζάρου, παίρνουμεν στην εκκλησίαν έναν έναν δεμάτι με κλωνιά. Άμαν γυρίση η λιτή τζαι τελειώση η λουτουρκά παίρνουμέν τα σπίτι. Βάλλουμέν τα καμιάν εφτομάδα στον ήλιο να ξεράνουν τζαι λουβούμεν τα φύλ-λα. Με τζείνα τα φύλλα είναι που καπνίζουμε.

Επίσης με τα χλωρά φύλλα της ελιάς παίζουμεν τ' Άη Βασιλιού πάνω στα κάρβουνα. Δηλαδή την νύχτα της Πρωτοχρονιάς άφτουμεν (= ανάβομεν) κάρβουνα τζαι βάλ-λουμεν πάνω έναν φύλ-λον τζαι λαλούμεν:

Άη Βασίλη, βασιλιά
δείξε τζαι φανέρωσε
αν μ' αγαπά ο (η)…

Αν γυρίση προς τα πάνω απότομα, δηλαδή αν πεταχτή, σημαίνει ότι το πρόσωπον που εβάλαμεν αγαπά μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Στις 14 Φεβρουαρίου 1948 ελήφθη η απόφαση για λειτουργία ελαιόμυλου με την ίδρυση της εταιρείας «Ελαιουργία Νέου Χωρίου και περιχώρων 'Η Συνεργασία Λτδ'».

Ελαιοκαλλιέργεια, πηγή ζωής και πλούτου

ΤΟΥ **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η καλλιέργεια ελιάς ήταν αρκετά διαδεδομένη στην ευρύτερη περιοχή της Κυθρέας, λόγω των άφθονων νερών του περίφημου Κεφαλόβρυσου της Τζυρκάς. Όπως σημείωσε και ο φιλόλογος Γεώργιος Ι. Χατζηγεωργίου: «Η περιοχή μας εν μια που τες πιο παραγωγικές της Κύπρου στες ελιές. Εν ιφκάλλουν πολλύν λάδιν οι ελιές μας, αλλά αλατίζουμέν τες τζαι εν καλές για φαΐ» (βλ. σελ. 60).

Το 1972 στο Νέο Χωρίο οι γεωργοί της κοινότητας καλλιεργούσαν 3.800 σκάλες ελαιόδενδρων. Μάλιστα, στις 25 Ιουνίου του 1974 σημειώνεται ότι από τους αεροψεκασμούς καλύφθηκαν 13.336 ελαιόδενδρα της περιφέρειας του Νέου Χωρίου. Λίγες ημέρες πιο πριν, στις 17 Ιουνίου 1974, ιδρύθηκε ο Σύνδεσμος Προστασίας της Ελαίας της γεωργικής περιφέρειας Νέου Χωρίου Κυθρέας, στον οποίο έλαβαν μέρος οι Γ. Κορέλλης, Χρ. Σκλάβος, Β. Παπαναστασίου. Βασικός στόχος ήταν η καταπολέμηση του δάκου της ελιάς με αεροψεκασμούς. Από τους αεροψεκασμούς ευεργετήθηκαν περίπου 470 καλλιεργητές της περιφέρειας Κυθρέας. Αυτά είναι τα τελευταία στοιχεία, πριν από τον εκτοπισμό των Νιοχωριτών, εξαιτίας της τουρκικής εισβολής, τον Αύγουστο του 1974.[1] Η καλλιέργεια ελιάς στο Νέο Χωρίο ήταν ανέκαθεν σημαντική για τους κατοίκους της κοινότητας, και μάλιστα, μεταξύ των τοπωνυμίων της κοινότητας συναντάμε και το τουρκικό Zeytinlik, δηλαδή ελαιώνες. Γνωρίζουμε ότι το Τμήμα Γεωργίας, από τις 16 έως τις 20 Ιανουαρίου 1950 διοργάνωσε μαθήματα ελαιοκαλλιέργειας στο Μετόχι του Κύκκου, στη Λευκωσία. Σε αυτά τα μαθήματα διακρίθηκαν μεταξύ άλλων καλλιεργητών και οι Τ/κ Νιοχωρίτες Sallahi Mulla Hussein και Kemal Arif.[2]

ΝΕΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Στις 14 Φεβρουαρίου 1948 ελήφθη η απόφαση για λειτουργία ελαιόμυλου με την ίδρυση της εταιρείας «Ελαιουργία Νέου Χωρίου και περιχώρων 'Η Συνεργασία Λτδ'», Oilworks of Neo Khhorio (Kythreas) and Neigbourhood "Synergasia Ltd", συμπεριλαμβανομένου και ενός Τουρκοκύπριου Νιοχωρίτη, του Hasan Tahsin Ali, με ποσοστό 2%.[3] Επρόκειτο για μετοχική εταιρία με 500 μετοχές προς 5 λίρες η καθεμιά. Με την ίδρυση της εταιρείας δημιουργήθηκε κεφάλαιο 25.000 λίρες για αγορά γης και μηχανημάτων. Σκοποί της εταιρίας ήταν έκθλιψη και κονσερβοποίηση ελιών. Στις 17 Μαρτίου 1948 ο δικηγόρος της εταιρείας Κυριάκος Παύλου Ρωσίδης κατέθεσε στο δικαστήριο την εταιρική σύμβαση, ενώ το πιστοποιητικό εγγραφής στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη κατατέθηκε στις 16 Απριλίου 1948. Σύμφωνα με το καταστατικό η εταιρεία διοικείτο από τη γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο, τον διευθυντή και το εποπτικό συμβούλιο. Κατά την ψηφοφορία σε γενική συνέλευση μία ψήφο είχαν όσοι κατείχαν 1 έως 5 μετοχές, δύο ψήφους από 6 έως 10, τρεις ψήφους από 11 έως 20 και 4 ψήφους από 20 έως 30. Το Διοικητικό Συμβούλιο ήταν εννιαμελές και αποτελείτο από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τον γραμματέα, τον ταμία και τα μέλη.

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείτο από τους Νιοχωρίτες Χριστοφή

Βακανά, γεωργό (αρ. μετοχών 12), Γεώργιο Κορέλλη, δάσκαλο (αρ. μετοχών 10), Κυριάκο Τταλαττίνη, γεωργός (αρ. μετοχών 10), Γεώργιο Λέβα, δάσκαλος (αρ. μετοχών 8), Χρίστο Σκλάβο, γεωργό (αρ. μετοχών 8), Μεχμέτ Κεμάλ Ντενίζ, γεωργό (αρ. μετοχών 8) και τον δάσκαλος Βαρνάβα Παπαναστασίου από τπ Παλαίκυθρο (αρ. μετοχών 5), τον γεωργό Στέλιο Μαϊμάρη από το Τραχώνι (αρ. μετοχών 4) και τον γεωργό Σάββα Σάββα από τη Βώνη (αρ. μετοχών 1).

Το τελευταίο Διοικητικό Συμβούλιο απάρτιζαν οι Γ. Κορέλλης, πρόεδρος, Χρ. Βακανάς, γραμματέας, Α. Τσιάρρης, ταμίας και ως μέλη οι Σοφ. Ζερβός, Αθ. Σιόρρης, Παπαδιομήδης Κωνσταντίνου, Α. Σαββίδης, Χατζηαντρέας Σοφοκλέους και Λοΐζος Χρίστου.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

Από τη μελέτη του σχετικού φακέλου του Κρατικού Αρχείου προκύπτει ότι 374 μετοχές είχαν Νιοχωρίτες (291 Ελληνοκύπριοι και 83 Τουρκοκύπριοι), 40 μετοχές οι Βωνιάτες, 28 οι Τραχωνίτες και 7 οι Παλαικυθρίτες, εκ των οποίων ο ένας Τουρκοκύπριος. Σύνολο 449 μετοχές. Οι υπόλοιπες 51 δεν εντοπίστηκαν στον φάκελο.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τον Σεπτέμβριο του 1966 οι γεωργικές καλλιέργειες του Νέου Χωρίου υπέστησαν ολοσχερή καταστροφή από χαλάζι και την ανομβρία και για τον λόγο αυτό αντιπροσωπεία γεωργών της κοινότητας, την οποία αποτελούσαν οι Σοφοκλής Κ. Ζερβός, Νίκος Μάρκου, Χρίστος Γ. Κούννου και Χατζηανδρέα Π. Σοφοκλέους επισκέφθηκε τον υπουργό Γεωργίας Γ. Τομπάζο. Την αντιπροσωπεία συνόδευε ο γενικός γραμματέας της Ένω-

Το 1949, έναν σχεδόν χρόνο μετά την ίδρυση της «Συνεργασίας», η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγίου Χαραλάμπους πωλούσε ένα ελαιοπιεστήριο και ελαιοτριβείο παλαιού τύπου. Η πώληση σημαίνει ότι στο χωριό λειτουργούσε ήδη μικρή μονάδα επεξεργασίας του ελαιόκαρπου, που προφανώς ανήκε στην Εκκλησία.

σης Κυπρίων Αγροτών (ΕΚΑ) Χαμπής Μιχαηλίδης. Σύμφωνα με το υπόμνημα που επέδωσαν στον υπουργό κατεστράφησαν 5.182 ελαιόδενδρα και 48.910 οκάδες ελιές (1.284 λεμονόδενρα, 281.000 λεμόνια, 32 στρέμματα κραμβιά και 32 στρέμματα άλλα λαχανικά). Οι ζημιές υπολογίστηκαν σε 19.215 χιλιάδες λίρες, με τους γεωργούς να δηλώνουν πως εξαιτίας των μεγάλων καταστροφών δεν θα έχουν κανένα εισόδημα. Από την πλευρά του ο υπουργός ενημέρωσε την αντιπροσωπεία ότι λειτουργοί του Υπουργείου επισκέφθηκαν το χωριό και ετοιμάζουν έκθεση, την οποία θα υποβάλει ο ίδιος στο Υπουργικό.[4]

Έχει, επίσης, ενδιαφέρον η δημοσιογραφική πληροφορία του «Δασικού», την οποία διαβάζουμε στην εφημερίδα *Ελευθερία*, ότι το 1967 ότι κάτοικοι της Κυθρέας και του Νέου Χωρίου συζήτησαν με βουλευτές τη διάθεση του προϊόντος των καλλιεργειών τους και συγκεκριμένα του ελαιοκάρπου. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο ρεπορτάζ της *Ελευθερίας* 400.000 οκάδες ελιών παραμένουν αδιάθετες. Μάλιστα, αδιάθετη παραμένει και σημαντική ποσότητα ελαιολάδου στο εργοστάσιο ΣΟΡΕΛ στην Κερύνεια και ο λόγος είναι ότι οι Κύπριοι χρησιμοποιούν σπορέλαια.[5]

10 ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΑ Ο ΑΠ. ΑΝΔΡΕΑΣ

Μεταξύ των ιδιοκτητών ελαιόδενδρων στην περιφέρεια του Νέου Χωρίου, σύμφωνα με τα Κτηματολογικά αρχεία, είναι και η μονή του Αποστόλου Ανδρέα Ριζοκαρπάσου. Η μονή κατείχε δέκα ελαιόδενδρα σε οκτώ διαφορετικά τεμάχια. Επιπλέον η μονή στην ιδιοκτησία της είχε και ένα χωράφι. Η περιουσία βρισκόταν στις τοποθεσίες Βυζατζιά, Αλακάτια, Παλιοκλησιά, καθώς και εντός και πλησίον του χωριού, όπως αναφέρεται στην εφημερίδα *Έθνος*.[6]

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Το 1949, έναν σχεδόν χρόνο μετά την ίδρυση της εταιρείας «Συνεργασίας» η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγίου Χαραλάμπους πωλούσε ένα ελαιοπιεστήριο και ελαιοτριβείο παλαιού τύπου. Πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να πάρουν εκτός από την Επιτροπή και από τον Χρ. Βακανά, ο οποίος ήταν υπάλληλος του εμπόρου και ευεργέτη από τον Αγρό Κυριάκου Απέητου.[7] Η πώληση σημαίνει ότι στο χωριό λειτουργούσε ήδη μικρή μονάδα επεξεργασίας του ελαιόκαρπου, που προφανώς ανήκε στην Εκκλησία. Μάλιστα, σύμφωνα με τον Κ. Γραικό η πρώτη μνεία για ελιόμυλο στο Νέο Χωρίο είναι το 1782 και πρόκειται για χειροκίνητο μύλο που ανήκε στην εκκλησία.[8]

Η Ελαιουργία Νέου Χωρίου τον Ιούλιο του 1959 διέθεσε προς πώληση μία υδραυλική πρέσα, βαρέως τύπου. Πληροφορίες για το βαρύ μηχάνημα οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να λάβουν από τους μηχανικούς της Εταιρείας, τους Χρυσήλιο Μαυρομάτη[9] και τον Κασσιανό Κασσιανίδη.[10]

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΥ

Στις 16 Ιουλίου 1950 η Γενική Συνέλευση αποφάσισε την τροποποίηση του καταστατικού. Η τροποποίηση έγινε στις 10 Αυγούστου 1950 και στους σκοπούς της εταιρείας προστέθηκαν η ίδρυση και εκμετάλλευση αλευρόμυλων, η αγορά γεωργικών εργαλείων και μηχανημάτων προς ενοικίαση ή μεταπώλησή τους, η καλλιέργεια, αγορά, πώληση και διάθεση γεωργικών προϊόντων και τέλος η εύρεση και εκμετάλλευση νερού. Το 1952 εγκαταστάθηκε νέος αλευρόμυλος για αλευροποίηση κριθής.[11]

1 Βλ. περισσότερα στο: Χρίστος Κ. Λαμπρίας, *Νέο Χωρίο Κυθρέας: Γενέθλια γη - Οι ρίζες μας*, Λευκωσία 2017, σ. 311-312.
2 *The Countryman*, τ. 4, αρ. 3 (March, 1950), σ. 14.
3 Hüseyin C. Çakır, *Değirmenlik*, Ecoprint Graphics Ltd., 2015, σ. 34.
4 *Τελευταία Ώρα*, 13.9.1966, σ. 6.
5 *Ελευθερία*, 9.3.1967, σ. 5.
6 *Έθνος*, 12.5.1951, σ. 3.
7 *Έθνος*, 9.9.1949, σ. 3.
8 Κώστας Γραικός, *Νέο Χωρίο Κυθρέας (Αγαπημένη πατρίδα)*, Λευκωσία 2010, σ. 144.
9 Ο Χρυσόμηλιος Μαυρομμάτης σπούδασε στη Σχολή μηχανικών Προμηθέας (ιδρύθηκε το 1900) του Πειραιά τα έτη 1936-1939. Επέστρεψε στην Κύπρο πριν από τον πόλεμο και αρχικά ασχολήθηκε με την κατασκευή μηχανών έκθλιψης ελαίων (πρέσες). Αργότερα ειδικεύθηκε στις αντλίες, με δικό του εργοστάσιο στη Μία Μηλιά. Ο Χρυσήλιος Μαυρομμάτης ίδρυσε το 1965 την Chr. Marvomatis & Sons Ltd. Η εταιρεία είχε εξειδίκευση σε υποβρύχιες και επιφανειακές αντλίες άρδευσης. Από το 1967 άρχισε να συνεργάζεται με την GRUNDFOS Δανίας. Ο Κασσιανός Κασσιανίδης ήταν ένας από τους συνεργάτες του την εποχή εκείνη για τα ελαιοτριβεία. Ευχαριστώ τον γιο του κ. Μάνθο Μαυρομμάτη για τις πληροφορίες.
10 *Ελευθερία*, 17.7.1959, σ. 5.
11 Χρίστος Κ. Λαμπρίας, *Νέο Χωρίο Κυθρέας*, σ. 347-348.

Η όαση της Μεσαορίας

ΤΟΥ **ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΛΗ ΛΑΜΠΡΙΑ**

Διασχίζω τη Μεσαορία με το αυτοκίνητό μου και αναπολώ τα χρόνια της αθωότητας, φέρνω στη θύμησή μου γεγονότα που είχα καταχωνιάσει στο υποσυνείδητο του μυαλού μου, γιατί ίσως δεν πίστευα ότι θα μπορούσα να τα ξαναζήσω.

Το ντελίριο ενθουσιασμού που ακολούθησε το άνοιγμα των οδοφραγμάτων του Απρίλη του 2003, κόπασε κάπως ανώμαλα για μένα. Αφού η αγαπημένη μου πόλη, η Αμμόχωστος, η πόλη που γεννήθηκα, αναγιώθηκα και ανδρώθηκα αποτελεί ανεκπλήρωτο όνειρο και πόθο για μένα όπως και για τους περισσότερους της κατοίκους, αποφάσισα να επισκεφτώ τη γενέτειρα του πατέρα μου, Μελή Λαμπρία, το όμορφο Νέο Χωριό Κυθρέας, εκεί που έζησα κατά την διάρκεια των παιδικών και εφηβικών μου χρόνων πολύ όμορφες στιγμές.

Διασχίζω τη Μεσαορία με το αυτοκίνητό μου και αναπολώ τα χρόνια της αθωότητας, φέρνω στη θύμησή μου γεγονότα που είχα καταχωνιάσει στο υποσυνείδητο του μυαλού μου, γιατί ίσως δεν πίστευα ότι θα μπορούσα να τα ξαναζήσω. Η ιδιαιτερότητα του Νέου Χωριού έγκειται στο γεγονός ότι τα πλούσια νερά του κεφαλόβρυσου της Κυθρέας διέσχιζαν το χωριό από πολλές μεριές, καθιστώντας το μια πραγματική όαση στη Μεσαορία. Πλούσια βλάστηση περιέβαλλε όλο το χωριό και το εύφορο έδαφός του παρήγαγε τα τεράστια σαν πανέρι κραμπιά, λουβιά, κουκιά, κολοκύθια και πολλά άλλα είδη λαχανικών, από τα νοστιμότερα που μπορούσε κάποιος να δοκιμάσει. Παρόλα ταύτα κύριο προϊόν παρέμενε η ελιά και το λάδι.

Εκατοντάδες ελαιόδεντρα, πολλά αιωνόβια, φυτεμένα από τους πρόγονους μας, ποτισμένα με τον ιδρώτα τους και περιποιημένα με μόχθο ευρίσκοντο μέσα, και γύρω από το χωριό.

Θυμάμαι μαθητής του Δημοτικού ακόμη, να μαζεύουμε από τα αυλάκια μαζί με τα ξαδέρφια μου καβούρια του γλυκού νερού και να τα τρώμε τηγανίζοντας τα με αλεύρι. Θυμάμαι ακόμη τα τεράστια «σπιθκιάσιμα» σιταρένα ψωμιά που έφτιαχναν οι θείες μου, Κουκλού, Ειρηνιά, Χαρίτα και Ελένη. Φέρνω στη μνήμη μου τα μακαρόνια της θείας Κουκλούς που έφτιαχνε μόνη της και που τα έβραζε στο ζουμί της όρνιθας, τον τραχανά της που έψηνε στο «χαρτζί» και που μας άρεσε να τον τρώμε ζεστό. Τι να πρωτοθυμηθώ, τα μποστάνια με τα άνυδρα καρπούζια και πεπόνια, τα σύκα, ποιος ξέρει σήμερα την γεύση των βαβάτσινων και ζίζιφων;

Η μεγαλύτερη μου ευτυχία να καλπάζω στον κάμπο καβαλάρης στο γαϊδούρι που μου παραχωρούσε η καλοσυνάτη θεία Ειρηνιά, πολλές φορές κρυφά από το θείο Κυριάκο (Κουνή). Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει. Να τρέχουμε, μέσα στο λιοπύρι του Αυγούστου, τα περδίκια στα χωράφια του Παλαικύθρου μέχρι να τα κουράσουμε και να τα αιχμαλωτίσουμε, εγώ πάντα καβαλάρης και οι άλλοι πεζοί.

Ξαφνικά αρχίζω να γελώ μόνος μου, θυμήθηκα όταν σε μια εξόρμηση στο αλακάτι της θείας Ειρηνιάς, συνοδευόμενος από τον αδερφό μου Άντρο, τα ξαδέλφια μου Χρίστο και Σωτήρη με το γαϊδούρι φυσικά, καβαλαρία όλοι μας, το γαϊδούρι να αφηνιάζει και παρά τις απέλπιδες προσπάθειές μου να μην μπορώ να τα συγκρατήσω, μας οδηγεί κατευθείαν μέσα σε μια πυκνόφυλλη συκιά. Εγώ πιο προνοητικός πηδάω για να γλυτώσω, οι υπόλοιποι βρίσκονται σφηνωμένοι μέσα στα κλαδιά της συκιάς, ο δε Σωτήρης είναι πιασμένος από το ένα πόδι και κρέμεται με το κεφάλι κάτω σαν το «κνιζί» του σταφυλιού.

Ξάδερφε Σωτήρη, δέξου έστω και καθυστερημένα, τη συγγνώμη μου. Όχι γι' αυτό το περιστατικό αλλά το άλλο με το νεροκόλοκο που χρησιμοποιούσα τότε σαν παγούρι, το οποίο έσπασα κατά λάθος, και βρήκες εσύ το μπελά σου.

Νιώθω επίσης την ανάγκη ν' απολογηθώ σ' όλους μου τους συγγενείς για τυχόν λάθη, απροσεξίες και παραλείψεις μου και λυπάμαι αν ποτέ τους πίκρανα με την απερισκεψία της νιότης. Παραλίγο να ξεχάσω

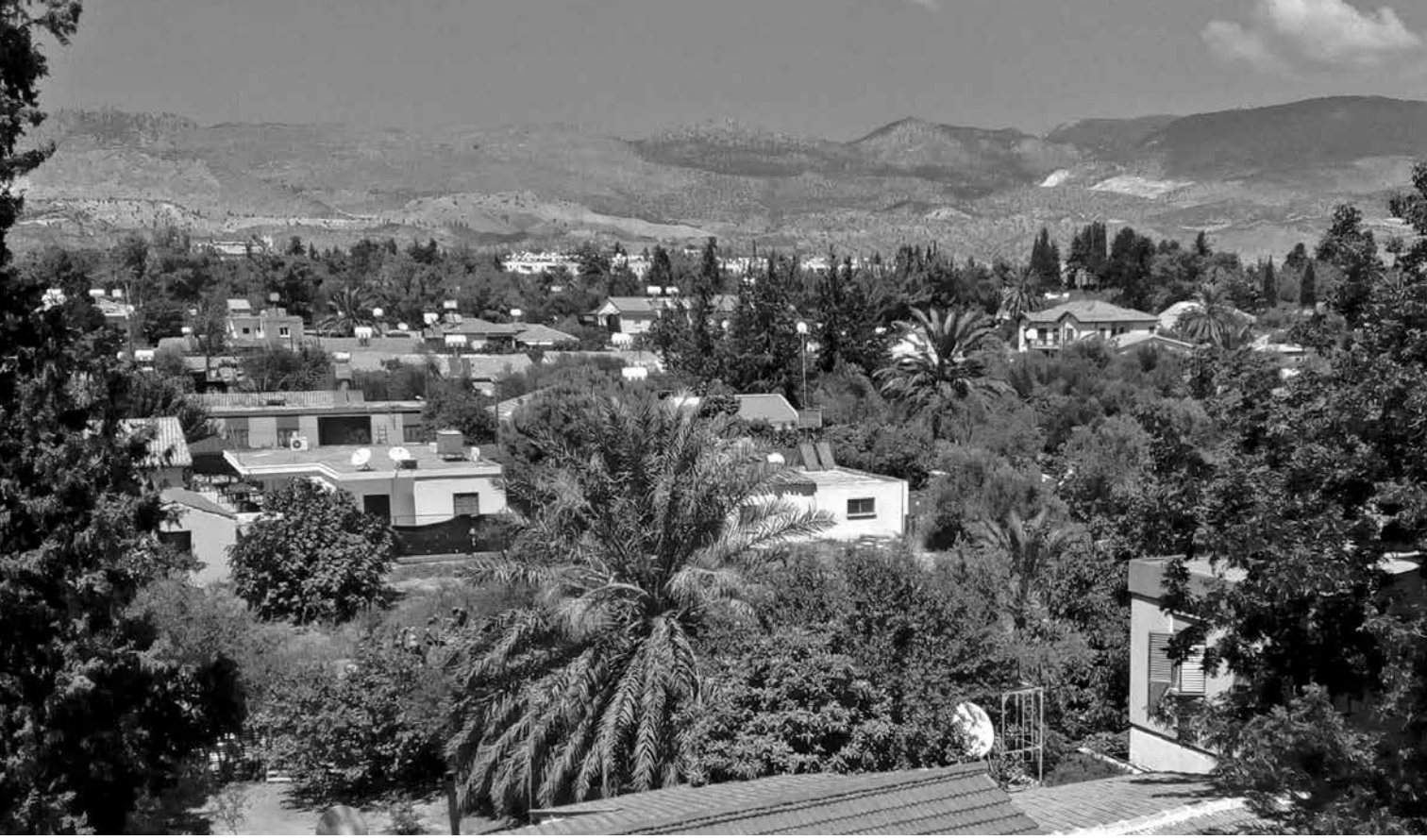

τις όμορφες νύκτες του καλοκαιριού που κοιμόμουν στην αυλή του σπιτιού του θείου Αντρέα και της θείας Ελένης κάτω από τον έναστρο ουρανό με νανούρισμα τη συγχορδία των ζίζιρων. Πώς να ξεχάσω τον ξάδερφο Σταύρο, τον άριστο σκοπευτή με το αεροβόλο που κυνηγούσαμε τις «τζίκλες» τα βράδια με το αεροβόλο.

Αγαπημένε ξάδερφε Πάνο, αξίζεις την αγάπη και την εκτίμηση που τρέφω προς εσένα, αφού σαν συνομήλικός μου, ανέκτηκες τις παιδικές μου ιδιοτροπίες και καπρίτσια. Θυμάμαι να κυνηγούμε σφήκες μαζί και να τους ανταλλάσουμε στο καφενείο του χωριού με «κουφέττες» της αφρόζας, 12 σφήκες, 2 «κουφέττες» και ναι με τόσα λίγα είμαστε ευτυχισμένοι.

Επιτέλους φτάνω στο Τραχώνι, εδώ που κάποτε υπήρχε και ο σταθμός του τρένου. Στρίβω δεξιά και σε λιγότερο από ένα χιλιόμετρο θα συναντήσω το αγαπημένο μου χωριό, η ταμπέλα γράφει στα τούρκικα «MINARELI KIOY», ας είναι. Στο έμπα του χωριού το σπίτι της θείας Κουκλούς, με τις τόσες αναμνήσεις, θα ήθελα πολύ να το επισκεφθώ, όμως δεν βλέπω κανένα τριγύρω και δεν το αποτολμώ απέναντι σχεδόν ο ελιόμυλος και αλευρόμυλος, που κάποτε έσφυζε από ζωή, τώρα εγκαταλελειμμένος και μισοκατεστραμμένος, κρίμα.

Πιο κάτω το σπίτι της ευλαβούς γιαγιάς Ελενίτσας, στην αυλή της κτισμένο η ακαλαίσθητη προτομή του «Ατατούρκ» και στο σπίτι της αναρτημένη μια ταμπέλα που γράφει «Sports 44B». Η καρδιά μου σφίγγεται, ένας κόμπος το στομάχι μου, το σπίτι του θείου Κική και της θείας Χαρίτας σε άθλια κατάσταση, τα παράθυρα τα ίδια από το 1974 έχουν λιώσει. Απέναντι τα λιοχώραφα ξεραμένα, δυσκολεύεσαι να δεις ελαιόδεντρο, έχουν γίνει όλα καυσόξυλα, όπως πληροφορούμαι αργότερα. Οχι πολύ μακριά, το σπίτι του θείου Κυριάκου και της θείας Ειρηνιάς, τώρα είναι καφενείο, Πιο πάνω, το σπίτι του μουχτάρη έχει καταρρεύσει.

Το σπίτι της ξαδέρφης Λένιας κάπως σε καλύτερη κατάσταση, δίπλα το σπίτι του θείου Αντρέα και θείας Ελένης, κλειδαμπαρωμένο ακόμα και η πόρτα της περιφραγμένης αυλής κλειδωμένη. Εκεί κοιμόμουνα περισσότερα τα καλοκαίρια, εκεί και το κελάρι που έφτιαχνε τα χαλούμια της ή θεία, εκεί και «ο γουμάς» με τις όρνιθες, εκεί και ο φούρνος που έφτιαχνε τα ψωμιά, τα κουλούρια και τις φλαούνες. Δίπλα το αλώνι, θυμάμαι τον θείο Αντρέα να αλωνίζουμε τα πολύ παλιά χρόνια με τη δουκάνη, αργότερα με τη θεριστική μηχανή.

Απέναντι το Δημοτικό σχολείο με το γήπεδο ποδοσφαίρου, εκεί που ξεδίπλωνα τις ποδοσφαιρικές μου αρετές που έμειναν κι' αυτές «μισοδότσιη».

Πλήρης απογοήτευση, το πράσινο χάθηκε, το νερό στέρεψε, τα αυλάκια ξεράθηκαν, τα σπίτια τα περισσότερα σε άθλια κατάσταση, τίποτε δεν μου θυμίζει την όαση των παιδικών μου χρόνων.

Θέλω να επισκεφθώ και τον Κεφαλόβρυσο, και τη Χαλεύκα, δεν τον αντέχω όμως, φτάνει απογοητεύσεις για σήμερα, ίσως μια άλλη φορά.

Σημ. Το κείμενο γράφτηκε στις 17/12/2009

Αναμνήσεις του Παύλου Κουσιουμή

ΤΟΥ **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

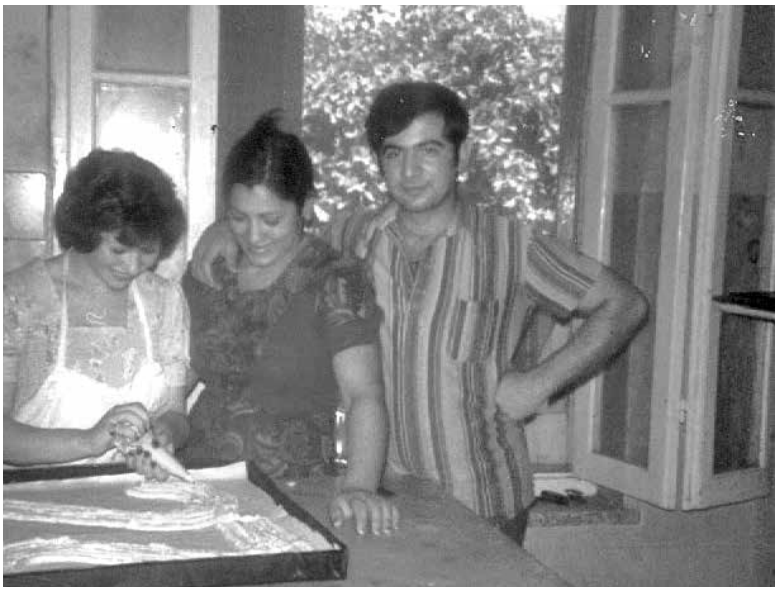

Όταν πλησίαζα στο χωριό άρχισα το παζαρλίκι με τον άγιο: Άγιέ μου, εν είμαι κρίμα να σου δώσω όλη την είσπραξη; Μετά από «διαπραγματεύσεις» καταλήξαμε να τη μοιράσουμε.

Ο κ. Παύλος Κουσιουμής σκέφτεται τα δύσκολα χρόνια της ζωής στο Νέο Χωρίου, που όμως τον ενδυνάμωσαν. Η πίστη και η ελπίδα του κ. Παύλου και η επιμονή του να πετύχει στη ζωή του τον χάλκευσαν και οι αντιξοότητες στη ζωή δεν τον πτόησαν. Κυρίαρχο ρόλο στις συζητήσεις μου με τον κ. Παύλο διαδραματίζει ο Άγιος Ιωάννης, ο άγιος προστάτης του, συμπαραστάτης του και αέναη ελπίδα του. Ας απολαύσουμε δύο από τις ιστορίες που μου διηγήθηκε με κύριους πρωταγωνιστές τον Άγιο Ιωάννη.

ΠΑΖΑΡΛΙΚΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓ. ΠΡΟΔΡΟΜΟ

Το 1960 ήλθε στην Κύπρο ο γνωστός Έλληνας ηθοποιός Στέφανος Στρατηγός για να γυρίσει κάποια ταινία. Ο ηθοποιός πήγε στον κεφαλόβρυσο της Κυθρέας για τα γυρίσματα. Μεγάλο γεγονός για την εποχή. Γέμισε το λεωφορείο του Παντελή Κύρκα με Νιοχωρίτες που ήθελαν να δουν από κοντά τον διακεκριμένο ηθοποιό. Όντας μικροκαμωμένος «τρύπωσα» κυριολεκτικά κι εγώ στο λεωφορείο. Φτάσαμε στον κεφαλόβρυσο και με περίμενε μια ευχάριστη έκπληξη: λόγω του νερού παντού είχε σφήκες. Κάθε σφήκας εξαργυρωνόταν μια μπακκίρα. Αμέσως πήρα μια παλλούρα κι άρχισα το κυνηγητό. Τόσο πολύ απορροφήθηκα που έφυγε το λεωφορείο χωρίς να το καταλάβω. Τι να κάνω, σκέφτηκα. Έπρεπε να γυρίσω με τα πόδια. Κατάλαβα ότι ήταν δύσκολο γιατί δεν ήξερα την περιοχή. Έβαλα το σταυρό μου και είπα: Άγιε Πρόδρομέ μου βοήθα με να πάω στο χωριό μου και όσα πάρω από τους σφήκες θα στα φέρω. Ξεκίνησα την κάθοδό μου, και όντως ο Άγιος με βοήθησε ιδιαίτερα όταν βρέθηκα σε ένα δίστρατο. Όταν πλησίαζα στο χωριό άρχισα το παζαρλίκι με τον άγιο: Άγιέ μου, εν είμαι κρίμα να σου δώσω όλη την είσπραξη, Μετά από «διαπραγματεύσεις» καταλήξαμε να τη μοιράσουμε.

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΓΑΠΑ ΤΗΝ ΠΛΑΣΗ ΟΛΗ

Η μεγάλη μου αγάπη για τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο ξεκίνησε όταν είχα ένα σκυλάκι που έσερνε κυριολεκτικά τα πισινά του πόδια και ήθελαν να το σκοτώσουν. Εγώ επέμενα ότι θα γίνει καλά. Πολλές φορές την μπακκίρα που μου έδινε ο παππούς μου ο Δράκος, την έβαζα στο παγκάρι του Αγίου και τον παρακαλούσα να γιάνει το σκυλάκι μου. Όντως σε 3 μέρες το σκυλάκι έγιανε. Ο καθένας όπως θέλει ας το ερμηνεύσει. Η παιδική ψυχή πίστεψε στον Άγιο και πιστεύω ακόμα δυνατά στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο.

Οι νεανίδες του Νιοχώρκου

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΚΑΝΑ - ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Στα χρόνια του αγώνα της ΕΟΚΑ 55-59 ιδρύσαμε την ΟΧΕΝ, που στεγαζόταν στο προαύλιο της εκκλησίας του Αγ. Χαραλάμπους. Αργότερα, με εισφορές των μελών και της εκκλησίας, ανηγέρθη οίκημα.

Γεννήθηκα στις 15 Αυγούστου 1941, σημαδιακή μέρα: η θρησκεία μας γιορτάζει την Κοίμηση της Θεοτόκου, αλλά τη μέρα αυτή τα γερμανικά μαχητικά αεροσκάφη καθέτου εφορμήσεως «στούκας» βομβάρδισαν τα «Λακκοββούναρα», τοποθεσία που βρίσκεται 3-4 χλμ. στα βορειοδυτικά του χωριού μας. Στόχος ήταν ο σταθμός του τραίνου στο Τραχώνι, όπου υπήρχε αποθήκη πετρελαιοειδών, ευτυχώς αστόχησαν.

Η έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ 55-99 με βρίσκει στις πρώτες τάξεις του Παγκυπρίου Γυμνασίου. Ενθουσιασμός, αποφασιστικότητα, αλλά πάνω απ' όλα αγάπη για τον αγώνα. Η μεγαλύτερή μου αδελφή, Μαρία, εντάσσεται στον αγώνα. Εμένα, ως πιο μικρή, μου ανατέθηκαν άλλα καθήκοντα. Ένα από αυτά, να διαβάζω κάθε Κυριακή στην εκκλησία ένα φυλλάδιο της οργάνωσης (ΕΟΚΑ, ΠΕΚΑ, ΑΝΕ), είτε από τον γυναικωνίτη είτε από την αριστερή πόρτα του ιερού βήματος. Ωστόσο, αποφάσισα να το διαβάζω από το δεξιό ψαλτήρι, όπου βρισκόταν ο μακαριστός δάσκαλος Γεώργιος Λέβας, ο οποίος μου παραχωρούσε τη θέση του, στεκόμενος μπροστά μου, καλύπτοντας με κατά κάποιο τρόπο. Αυτό συνεχίστηκε για πολύ καιρό χωρίς κανένα απρόοπτο, εκτός από μια περίπτωση που ήλθαν στην εκκλησία μας δύο Τουρκοκύπριοι για κάποιο μνημόσυνο, πράγμα που συνηθιζόταν τότε. Εγώ, χωρίς να αντιληφθώ τους Τουρκοκύπριους, διάβασα το φυλλάδιο. Στο τέλος της λειτουργίας, οι Τουρκοκύπριοι, που ήταν φίλοι του πατέρα μου, τον πλησίασαν και του είπαν: «Ρε Χριστοφή, πε της μιτσιάς να προσέχει, 'που μας δεν έσιει να φοηθεί τίποτε». Έτσι έληξε το περιστατικό.

Στα χρόνια του αγώνα της ΕΟΚΑ 55-59 ιδρύσαμε την ΟΧΕΝ, που στεγαζόταν στο προαύλιο της εκκλησίας του Αγ. Χαραλάμπους. Αργότερα, με εισφορές των μελών και της εκκλησίας, ανηγέρθη οίκημα, τα εγκαίνια του οποίου τέλεσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ', ανήμερα του Αγ. Χαραλάμπους, 10 Φεβρουαρίου 1974.

Οι νεάνιδες του χωριού μαζευόμαστε κάθε Σάββατο απόγευμα. Είχαμε ομιλητές τόσο από τη Λευκωσία όσο και από το χωριό: Παπάσταυρος, Ουρανία Κοκκίνου, η αγωνίστρια Ελένη Χριστοφίδου και πολλοί άλλοι. Στις συγκεντρώσεις μας μαθαίναμε πατριωτικά τραγούδια. Τη χορωδία διηύθυνε η μακαριστή νηπιαγωγός Αναστασία Κτωρίδη. Στις συγκεντρώσεις αποφασίζαμε και τη διοργάνωση επισκέψεων. Σχεδόν κάθε Κυριακή πηγαίναμε σε διάφορα χωριά όπου γίνονταν μνημόσυνα πεσόντων αγωνιστών της ΕΟΚΑ: Λύση, Κυθρέα, Μερσινίκι, Καντάρα. Στις επισκέψεις αυτές μας συνόδευαν και μεγάλες κυρίες, μεταξύ των οποίων, η κυρία Ελενίτσα Λαμπρία, γιαγιά του κοινοτάρχη μας, η δασκάλα μας κυρία Αναστασία και μια ξεχωριστή κυρία, η Μαρή του Νίκου Κολίτση.

Η ΟΧΕΝ ανέβασε και δύο θεατρικά έργα. Το έργο της διδασκαλίας και της καθοδήγησης ανέλαβε με μεγάλη επιτυχία ο συγχωριανός μας δάσκαλος Αντρέας Τσιάρρης. Με υπομονή και επιμονή μας δίδασκε το έργο. Οι παραστάσεις έγιναν στο δημοτικό σχολείο και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία. Παρευρίσκονταν όχι μόνο χωριανοί μας, αλλά και κάτοικοι από τα γύρω χωριά: Κυθρέα, Τραχώνι, Παλαίκυθρο, Βώνη, Έξω Μετόχι, ακόμη και από την Αγκαστίνα.

Οι συγκεντρώσεις της ΟΧΕΝ συνεχίστηκαν μέχρι το 1974, όταν αναγκαστήκαμε να εγκαταλείψουμε το αγαπημένο μας χωριό. Τις μνήμες αυτές θέλησα να τις καταγράψω για να μη χαθούν, αλλά και να τις μοιραστώ κυρίως με τους νέους συγχωριανούς μου. Έτσι, μαθαίνουν και αυτοί μια άγνωστη πτυχή της δράσης και της προσφοράς των νεανίδων του Νιοχώρκου, που έζησαν μια άλλη εποχή, των νεανίδων, που σήμερα σε ώριμη ηλικία, αναπολούν το αγαπημένο τους χωριό με την ελπίδα της επιστροφής στη γενέθλια γη.

Θαύμα στην εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου

ΤΗΣ **ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΠΙΠΗ**

Το κερί φαινόταν στο πάτωμα σαν να χύθηκε σε καλούπι. Φαινόταν καθαρά ένα άλογο σε κίνηση μ' έναν καβαλάρη που το δεξί του χέρι ήταν υψωμένο μπροστά και κρατούσε σημαία. Το αριστερό ήταν διπλωμένο προς τα πίσω και δίπλα φαινόταν ένα περίστροφο.

Η εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου βρίσκεται στο δυτικό μέρος του χωριού, στην άκρη της τουρκογειτονιάς. Σ' ένα μόνο σπίτι, απέναντι από την είσοδο κατοικούσε ένα ανδρόγυνο χριστιανών, ο Καννής με τη Ροδού, και οι δύο αγνοούμενοι. Η Ροδού φρόντιζε την εκκλησία. Άνοιγε το πρωί γιατί κάθε μέρα όλες τις ώρες υπήρχαν προσκυνητές όχι μόνο από το Νέο Χωρίο, αλλά και από τα γειτονικά χωριά. Ακόμα και Τούρκοι πήγαιναν και κάπνιζαν κι έπαιρναν τάματα και λαμπάδες. Γινόταν λειτουργία μία φορά τον χρόνο, στις 7 του Γενάρη. Αρχές του Γενάρη του 1964, μετά τις συμπλοκές Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στη Λευκωσία, που επεκτάθηκαν ύστερα σε πολλές περιοχές της Κύπρου, οι Τούρκοι έφυγαν από το χωριό μας. Κλαίγοντας σε μία ημέρα μεταφέρθηκαν στον τουρκικό τομέα Λευκωσίας από ανθρώπους του Ντενκτάς.

Το απόγευμα εκείνης της μέρας είδα πολλούς συγχωριανούς να τρέχουν στον δρόμο έξω από το σπίτι μας και να κατευθύνονται προς την πλατεία στη Βαλανιά, κοντά στο καφενείο του Μιχαηλιά, σε μικρή απόσταση από την εκκλησία. Ρώτησα μια γυναίκα τι συμβαίνει. Μου είπε πως η Ευανθία Αποστολίδου, η μητέρα της Θέκλας Καρτακούλη, πήγε το απόγευμα στην εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου, άναψε μια λαμπάδα δίπλα στις εικόνες, προσκύνησε κι έφυγε. Μετά, πριν νυχτώσει, όπως πάντα συνήθιζε η Ροδού, πήγε για να σβήσει τα κεριά και να κλειδώσει την πόρτα. Ξαφνιάστηκε με το θέαμα στο δάπεδο και έτρεχε κι έλεγε στους χριστιανούς πως έγινε θαύμα με μια λαμπάδα που έλιωσε. Δεν πίστεψα ότι γίνονται θαύματα και υπολόγισα ότι πρέπει να έσταξε η λαμπάδα και να έγιναν διάφορα σχέδια. Όμως αποφάσισα να πάω κι εγώ, γιατί όλοι όσοι επέστρεφαν μιλούσαν για θαύμα.

Πραγματικά μόλις μπήκα μέσα εξαφανίστηκαν οι αμφιβολίες μου. Βρίσκονταν εκεί πολλοί άνθρωποι που έβλεπαν και σταυροκοπιούνταν συγκινημένοι. Το κερί φαινόταν στο πάτωμα σαν να χύθηκε σε καλούπι. Φαινόταν καθαρά ένα άλογο σε κίνηση μ' έναν καβαλάρη που το δεξί του χέρι ήταν υψωμένο μπροστά και κρατούσε σημαία. Το αριστερό ήταν διπλωμένο προς τα πίσω και δίπλα φαινόταν ένα περίστροφο. Πίσω, δεξιά και αριστερά ξεχώριζαν ανθρώπινες φιγούρες. Φαινόταν πυκνό πλήθος σε κίνηση. Ήταν κι ένας άγγελος σε μεγάλο μέγεθος με τα φτερά ανοικτά και

πίσω του όπλα μικρά και μεγάλα. Ο μακαρίτης ο Ανδρέας Τσιάρτας προσπαθούσε να δώσει μιαν εξήγηση. Θυμούμαι που είπε: «Όπως έφυγαν σήμερα οι Τούρκοι από το χωριό ίσως να είναι μήνυμα πως θα ξανάρθουν. Τα όπλα μπορεί να ειδοποιούν πως θα γίνει πόλεμος». Φεύγοντας δεν είχα καμιά αμφιβολία για το θαύμα. Σκέφτηκα πως ήμουν τυχερή που το είδα, γιατί η πίστη μου στον Θεό και στους αγίους ήταν τώρα πιο δυνατή. Την επόμενη μέρα γράφτηκε στις εφημερίδες. Μια καθηγήτρια στο σχολείο με ρώτησε αν είναι αλήθεια. Εγώ της απάντησα πως αν δεν το έβλεπα δεν θα πίστευα.

Δεν έχω επισκεφτεί το χωριό μετά το άνοιγμα των οδοφραγμάτων. Προτιμώ να το θυμούμαι όπως ήταν πριν από την εισβολή. Λυπήθηκα που έμαθα ότι οι εκκλησίες λεηλατήθηκαν κι ερημώθηκαν. Εύχομαι σύντομα να ελευθερωθεί ο τόπος μας. Ν' αξιωθώ κι εγώ να γυρίσω και όλοι οι χωριανοί μαζί να ξαναφτιάξουμε το χωριό και τις εκκλησίες, όπως τις αφήσαμε. Με τις εικόνες, τα καντήλια, τις λαμπάδες και τα κεριά. Να προσκυνούμε και να ευχαριστούμε τον Θεό και τους αγίους για την απελευθέρωση.

Φωτογραφήματα

Στιγμιότυπο από την κηδεία του Κωστή Χατζηαθανάση στις 11 Ιουνίου 1947. Της εξοδίου ακολουθίας προέστη ο Παπαγιάννης Ζορζής. Η ταφή έγινε στο κοιμητήριο του προαυλίου του Αγίου Χαραλάμπους. Ο τάφος ήταν κοντά στην εμπρόσθια όψη του τάφου του κοινοτάρχη Κωστή Χατζηζαβρού. (Φωτό: Χρυσταλλένη Μιχαήλ – Αθανασιάδη).

From the funeral of Costis Hadjiathasis on 11 June 1947. The funeral service was held by Papayiannis Zorzis. The burial took place in the churchyard of Ayios Charalambos. The grave was near the front of the grave of Costis Hadjizavrou, president of the community council (Photo: Chrystalleni Michael-Athanasiades).

Ο τάφος του κοινοτάρχη Κωστή Χατζηζαβρού (1910-1914) στο προαύλιο του ναού του Αγίου Χαραλάμπους. Στον ίδιο τάφο ετάφη και η σύζυγός του Ελένη, η επονομαζόμενη Κωστίνα, το 1946. (Φωτό: Νένα Μιρμίρογλου).

The grave of president of the community council Costis Hadjizavrou (1910-1914) in the Ayios Charalambos churchyard. His wife Eleni, known as Costina, was buried in the same grave in 1946. (Photo: Nena Mirmiroglou).

Φωτογραφήματα

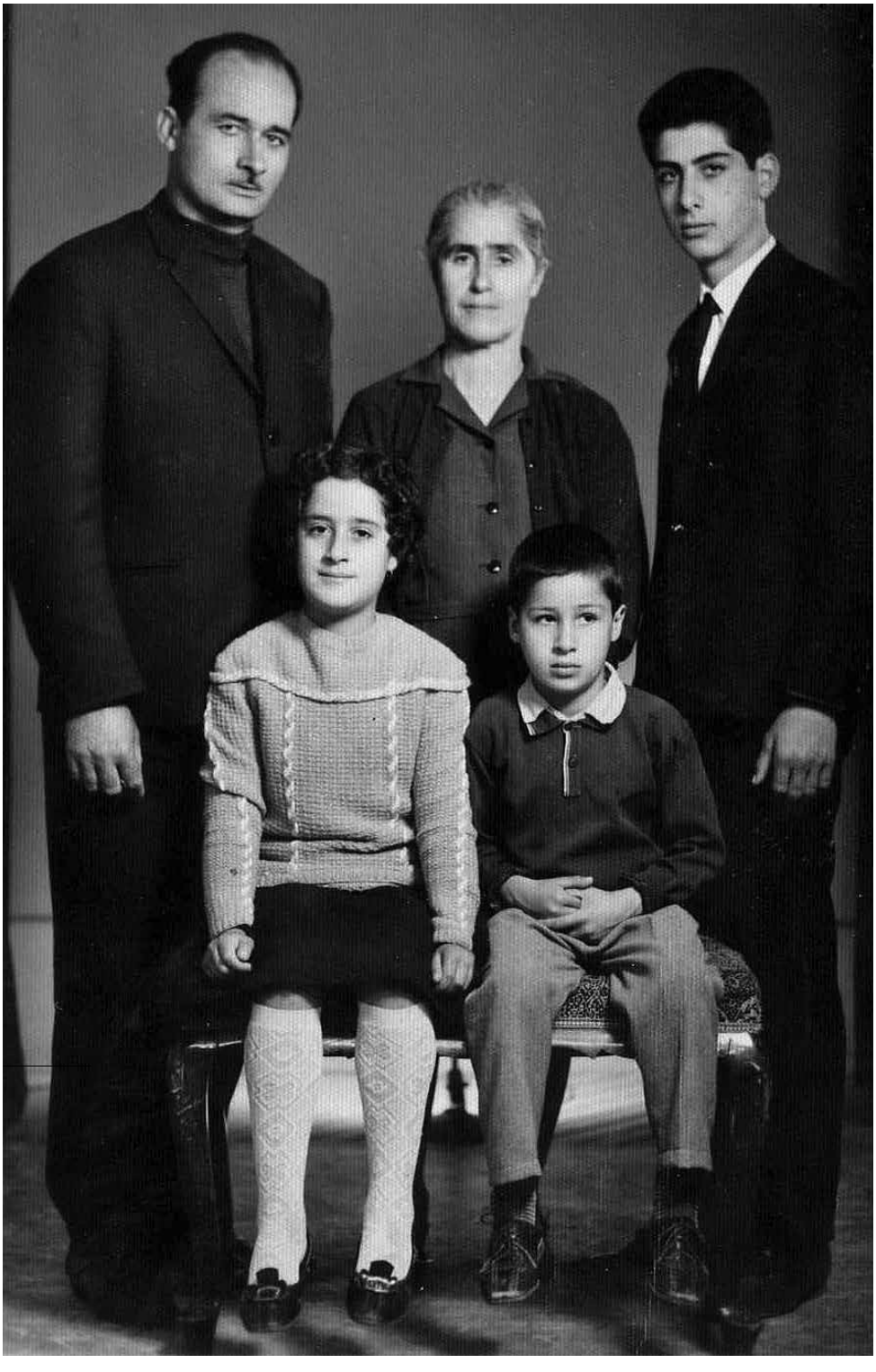

Η οικογένεια Αντρέα και Ελένης Βρακά. Όρθιος δεξιά ο γιος Νίκος Βρακάς, καθήμενοι από αριστερά Σωτηρούλα και Χρίστος Βρακάς.

The Andreas and Eleni Vrakas family. Standing on the right, their son Nicos Vrakas, sitting, from the left, Sotiroulla and Christos Vrakas.

Στιγμιότυπα από την επίσκεψη του προέδρου της Δημοκρατίας Μακαρίου Γ΄ στο Νέο Χωρίο Κυθρέας, στις 10 Φεβρουαρίου 1974, για τα εγκαίνια φιλανθρωπικής αγοράς. Πριν από τα εγκαίνια ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος προέστη της θείας λειτουργίας στον Άγιο Χαράλαμπο, πλαισιούμενος υπό του ιερέα της ενορίας πατρός Διομήδη. (Φωτό: Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών)

From the visit of the President of the Republic of Cyprus, Archbishop Makarios III, to Neo Chorio Kythreas on 10 February 1974, for the opening of a charity market. Before the opening, Archbishop Makarios presided at the Divine Liturgy at Ayios Charalambos church, assisted by the parish priest papa Diomedes (Photo: Press and Information Office)

Γνωρίζετε ότι...

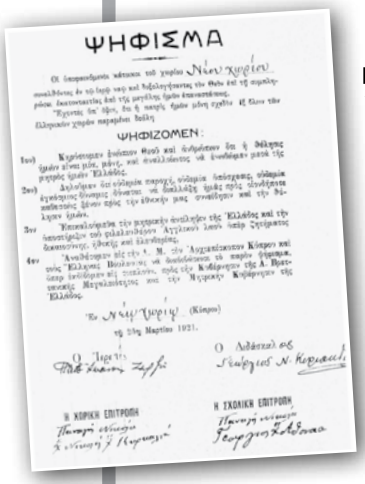
ΨΗΦΙΣΜΑ

ΨΗΦΙΖΟΜΕΝ:

Η ΚΟΙΝΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1921 Στις 25 Μαρτίου, με τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την ελληνική επανάσταση του 1821, πραγματοποιήθηκε, με πρωτοβουλία της Εκκλησίας, το πρώτο δημοψήφισμα για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Το σχετικό ψήφισμα για το χωριό μας υπέγραψαν οι: Ττοουλής Τζωρζή, μουχτάρης, Παναγής Νικόλα, Χατζηνικολής Χατζητζυρκαλλής και Χριστοφής Χατζηνικόλα, αζάδες. Ο ιερέας Παπαϊωάννης Ζωρζή, ο διδάσκαλος Γεώργιος Κυριακίδης και οι σχολικοί επίτροποι Παναγής Νικόλα, Γεώργιος Χατζηαθανάση, Ττοουλής Τζωρτζή.

1923 Ο πρώτος αγροφύλακας του χωριού ήταν ο Ζαχαρίας Γεωργίου Ττάττης (Ζαχαρκάς). Το μεροκάματό του ήταν ενάμισι σελίνι. Ο Ζαχαρκάς υπέβαλε στις 31 Μαΐου 1924 αίτηση για χορήγηση δανείου ύψους £12,5 για να αγοράσει μια μούλα. Η αίτησή του εγκρίθηκε (βλ. SA1/1541/1923, red 187). Ο άλλος αγροφύλακας ήταν Τουρκοκύπριος και λεγόταν Χασανούιν.

1928 Η κοινοτική αρχή ζητεί από την αποικιακή κυβέρνηση να διορίσει και τρίτο αγροφύλακα, γιατί η έκταση του χωριού είναι πολύ μεγάλη. «Το χωρίον μας έχει έκτασιν δέκα περίπου αγγλικών μιλίων, καλλιεργούνται δε δημητριακά, βαμβάκια, σησάμια, ποστάνια και λαχανικά, το περισσότερον δε μέρος είναι δενδροφυτευμένον με ελαίας», ανέφερε η επιστολή, ημερ. 28/11/1928. Η απάντηση ήταν αρνητική. Την επιστολή υπέγραψαν ο κοινοτάρχης Τζωρτζής Τζωρτζή, οι αζάδες Χαμπής Κυριάκου, Χριστοφής Χατζηνικόλα και Ττοουλής Τζωρτζή, καθώς και ο Τουρκοκύπριος κοινοτάρχης και αζάδες. Οι αγροφύλακες πριν από την εισβολή ήταν ο Αντρέας Μακρής και ο Αντρέας Κιλικίτας.

1931 Στην εξέγερση των Κυπρίων στις 21 Οκτωβρίου 1931 κατά του αποικιακού καθεστώτος, που καταγράφηκε στην ιστορία με τον όρο «Οκτωβριανά» πήραν μέρος οι συγχωριανοί μας Αντρέας Τσιάρρης, δάσκαλος, και ο Χρίστος Κωνσταντινίδης (Αέρας), υποδηματοποιός. Ο Α. Τσιάρρης ήταν τελειόφοιτος μαθητής του Παγκυπρίου Γυμνασίου και όλοι οι μαθητές πορεύθηκαν προς το κυβερνείο, το οποίο και πυρπολήθηκε από τους διαδηλωτές. Ο Χρ. Κωνσταντινίδης πήρε μέρος σε επιχείρηση δολιοφθοράς του σιδηρόδρομου στο σταθμό Τραχωνίου, σε συνεργασία με τον Γιαννή του Τζυρκακό, από το Τραχώνι. Κατά την επιχείρηση, οι δύο δολιοφθορείς συνελήφθησαν από τους Βρετανούς και ο χωριανός μας Χρίστος Κωνσταντινίδης καταδικάσθηκε σε διετή φυλάκιση.

1942 Κτίζεται από τον μαστρε-Κυριάκο το ξωκλήσι του Αγίου Θεοδώρου του Στρατηλάτη στον κάμπο του χωριού κοντά στον ποταμό Πιδκιά στα ερείπια παλιάς εκκλησίας. Γι' αυτό και το τοπωνύμιο στην περιοχή λέγεται «Παλιοκκλησιά». Το ξωκλήσι λειτουργούσε κάθε δεύτερη Κυριακή του Οκτώβρη και όχι στις 8 Φεβρουαρίου που γιορτάζει ο άγιος. Και τούτο γιατί το χειμώνα με τη βροχόπτωση ήταν αδύνατη η πρόσβαση από τον χωματόδρομο. Η πρώτη λειτουργία έγινε στις 11/10/1942 (βλ. Κυπριακός Φύλαξ, 4/10/1942).

1945 Δημιουργείται το νέο κοιμητήριο του χωριού μας, βάσει του σχετικού νόμου και οι ταφές πλέον δεν γίνονται στον προαύλιο χώρο του Αγίου Χαραλάμπους. Το αγροτεμάχιο δόθηκε δωρεάν από την οικογένεια Κωστή Παπαχαράλαμπου (Πασπάλλα) και το χωριό εξασφάλισε δάνειο ύψους 200 λιρών από τους Δανειστικούς Επιτρόπους το 1943 (βλ. περισσότερο στο: Χρίστος Κ. Λαμπρίας και Απόστολος Γ. Κουρουπάκης, Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μητρώο», Λευκωσία 2019).

1967 Στη μάχη που έγινε στο τουρκοκυπριακό χωριό Κοφίνου το 1967 πήρε μέρος ο συγχωριανός μας Κώστας Σ. Φελλάς, ο οποίος υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία στην 31η Μοίρα Καταδρομών. Κατά την προέλαση της διμοιρίας του οι στρατιώτες δέχθηκαν καταιγισμό πυρών. Μια σφαίρα έπληξε το κράνος του Κώστα Φελλά και εξοστρακίστηκε, γλυτώνοντας από βέβαιο θάνατο.

1953 Με την ενθρόνιση της βασίλισσας Ελισάβετ Β΄,* δίδονταν βραβεία σε μαθητές των αποικιών. Στο δημοτικό του χωριού μας το πρώτο βραβείο από τα αγόρια πήρε ο Κώστας Κυρ. Λαμπρίας, μαθητής της Γ΄ τάξης και από τα κορίτσια η Χρυσταλλένη Αθανασιάδη, μαθήτρια της Στ΄ τάξης.

* Εκ παραδρομής στο προηγούμενο τεύχος (τχ. 3, [Ιούλιος 2019]) αντί του ορθού Ελισάβετ Β΄ σημειώσαμε Βικτωρία Β΄.

GARAGE

Κώστας Ζερταλής

& ΥΙΟΙ ΛΤΔ

ΙΣΙΩΜΑΤΑ

ΜΠΟΓΙΑΤΙΣΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΡΥΜΟΥΛΚΗΣΕΙΣ

24ΩΡΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ • ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ • ΤΙΜΕΣ ΛΟΓΙΚΕΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ (ΖΑΪΜΗ 11-13) ΠΑΡΑ ΤΗΝ PEPSI-COLA, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΗΛ: 22 422 460, 22 423 529, 22 429 636, 99 650 839 ΦΑΞ: 22 318 706

ΧΑΡΗΣ ΖΕΡΤΑΛΗΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ)